

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JOZSEF. BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8. vidéken 10 fillér.

Sovinizmus.

Budapest, február 3.

(v.) A sovinizmus nevében terjedelmes bűnlajstromot tartott ma Komjáthy Béla a Széll-kabinet elé. Apró és nagy dolgokból, komoly tünetekből és jelentéktelen szimptomácskákból azt a vádat tálalta össze, hogy az új kormánynak rossz a nemzetiségi politikája, mert nem a sovinizmusból meríti irányát és erejét. Szerettük volna, ha Komjáthy Béla nemcsak hirdeti, hanem világosan meg is definiálja a sovinizmust. Ez a szó ugyanis éppen annyira rugalmas, mint amilyen mértékben tetszetős. Ha azt értjük rajta, amit tulajdonképpen jelent, akkor a magyar állam nemzetiségi politikájának csakugyan nem lehet más egészséges alapja, mint a sovinizmus. Mi hát a helyesen felfogott sovinizmus? *A feltétlen és könyörtelen fajszeretet.* Ennél se több, se kevesebb. Azon mulik minden, *ezt* a sovinizmust kívánja-e Komjáthy Béla vagy valamely másfelét. Láttunk mi például Magyarországon kormányzatot, mely királyi kegyelmet eszközölt ki a hazaárulás miatt elítélt oláh memorandumistáknak; s ez a kormányzat kérkedve — soviniztának mondta magát az ország színe előtt. Stehette ezt, a nélkül, hogy Komjáthy Béla részéről bántódás érte volna ezért a cimborlóságért. Ellenben most a sovinizmus ellen elkövetett főbenjáró bűnnel vádolják az a Széll Kálmán, aki megdorgálja a nagy-szebeni metropolitát pásztorlevelének Bukarestbe küldéseért s aki erélyével és tapintatával véget vet a Romániából Erdélybe küldött titkos iskolasegélyeknek. Ekkora fogalomzavar fakadhat-e egyébből, mint a legnagyobb foku politikai elfogultságból?

A feltétlen és könyörtelen fajszeretet politikáját kétféle módon lehet érvényesíteni:

erős kézzel és erőszakos kézzel. Egyik zsenge laptársunk, amely nem titkolja a volt miniszterelnökkel való összeköttetését, tegnap a Bánffy-féle nemzetiségi politikát erőszakossá-gáért és (szórol-szóra idézünk) *brutalitásáért* magasztalta. Mi viszont az új korszak nemzetiségi politikájában éppen azt dicséreljük, hogy se nem erőszakos, se nem durva, hanem bár szigoruan erélyes, de civilizált formákban jelentkezik. A sovinizmus ugyanis éppenséggel nem összeférhetetlen ezekkel a formákkal. Szeretheti az ember a maga fajtáját művelt emberek módjára is; s nemzeti érdekeink feltétlen és könyörtelen megóvásának éppenséggel nem lényeges kelléke a bárdolatlanság. Ha egy politikának az a gar volta a mértéke, amelylyel fellép, a legnagyobb torku legény volna a legnagyobb államférfi. S ha a brutalitás hazafiui érdem, akkor a csapszékekben kell keresni a nemzeti pantheon jelöltjeit, nem a művelt elmék s az előkelő szellemek társaságában. Ebben — ugy véljük — egyetért velünk az az okos ember, akit Komjáthy Bélának hívnak. S ha helyes ez a feltevé-sünk, akkor mindjárt könnyebb vele a dolgunk az adat-kritika terén.

Egyik erős vádpont Széll ellen az, hogy nem brutalizálja az erdélyi szászokat. Mi ellenkezőleg feltétlen elismeréssel adózunk neki ezért. Szász testvéreink — a kisebbségben lévő *zöld* töredékről nem beszélünk — az erdélyi magyarság kemény sorsának osztályosai. Egyazon veszedelem ellen védekeznek mivelünk: az oláhság szilaj térfoglalása ellen. Már csak magasfoku civilizáltsága is kizárja azt, hogy ez a népfaj a német birodalomhoz való visszacsatolásra ábrándozzék. Akik olyan jól tudják a földrajzot mint ők, azok nem aspirálhatnak a Balkán kapuja mellől

a Spree völgyébe. S belátván, hogy élni-ökhaliok itt kell a magyar korona területén, feltétlen hívei a magyar állameszmének már csak azért is, mivel az oláh áradattal szemben csakis államiságunk izmosságában találhatják a maguk ethnikai biztosságának garanciáját. A szász népfaj Erdélyben épp olyan szorongatottságban él, mint a királyhágbontuli magyarság. Született szövetségesei ők egymásnak; maga a létöszön tanácsolja nekik a vállvetett s kölcsönös védekezést a közös veszély ellen. Ha ez a meggyőződés a szászok közt még nem vált olyan általánossá, mint kívánók, vajjon azért brutalizáljuk-e valamennyiüket s ily módon taszitsuk-e el magunktól még a hozzánk vonzódotakat is? Avagy nem arra fog-e a helyes politika törekedni, hogy megnyerje a még tétovázókat és megtérítse a rossz uton járókat? Ha természetes érdektársainkat elrugjuk magunktól, ennek ugyan ki más látná a hasznát, mint a *tertius gaudens*: az oláhság? Semmi kétség, sovinizmus volna az ilyen politikában is, csak hogy *nem magyar*, hanem *oláh* sovinizmus.

Gyöngye lábán állanak a további vádpontok is; ilyen a Torontálmegyében mutatkozó pán-germán mozgalom, a Prágában működő cseh-tót egyesület, az Erdélyben felszabaduló földbirtoknok oláh kézre jutása és több efféle. Hát ezek a bajok kétségtelenül megvannak. Csak azt nem értjük, hogyan kerülnek a Széll Kálmán rovására? Széll Kálmán tíz hónap óta miniszterelnök, az említett bajok pedig az esztendő hosszú sorára nyulnak vissza. Ha Komjáthy Béla azt a politikát tartja egyedül üdvösnek, amely fennnek kérdik sovinizmusával, mért nem fordul báró Bánffy Dezső ellen, aki négy esztendei kormányzás után mind e bajokat ott hagyta örökül utódjá-

T Á R C A.

Levél Szécsi Ferenchez.*)

Irta: Jászai Mari.

Igen tisztelt Doktor ur! Önök nekem első kopogtatásomra kaput nyitottak.

Outhont adtak. Teljes mértékben fölfogom, hogy ez mit jelent az önök színházára nézve. Új műsört. Roppant munkát. Nagy kockázatást. Azért érzem, hogy többel tartozom önöknek egy szimpla névalírásnál szerződésünk alján.

Akikkel együtt kívánok a jövőben dolgozni, azokkal meg kell magamat ismertetnem és azt is, hogy mi járatban vagyok. Tartozom számadással a fölöl, hogy miért válok meg a Nemzeti Színházról.

Kitelnék már belőle egy kis kötet, amennyit összeírtam és félretettem erről az én keserves hajótörésemről.

Kit vádoljak? Kit mentegessek? Magamat, — a Nemzeti Színházat? Kelletlen egy földadat akármelyik.

Majd azt hiszem, hogy az utolsó, utálatos öt esztendőnek minden mozzanatáról számot kell adnom a világnak, majd pedig keserűséggel vonok vállat mondván: ej, „szinészne”, igenis nagy fontosságot tulajdonítasz a kis ügyednek. Kit érdekel az annyira, mint téged? Hiszen ha volna olyan, az ugys látna volna, hogy téged itt öt esztendővel fogva elevenen temetnek. Öt esztendő óta nem találunk neked foglalkozást a Nemzeti Színháznál. Nem tudnak hová tenni. Ennyi idő óta engem a pályatársak csak jajgatni, csak panaszkodni hallottak.

*) Ezt a levelet Jászai Mari asszony szerződtetésénél irta Szécsi Ferenchez.

A belém fojtott munkakedv és erő befelé rombolt.

Mindent, a mi becses volt bennem, kiégetett belőlem ez az emésztő tűz. Hitet, reményt, szeretetet.

Én sem nem hiszek többé a Nemzeti Színház jövőjében, sem nem szeretem azt. Sőt a legutolsó, ami még a haldokló szememben is felvillanik, kiméltelen kezekkel szaggatták le lelkemről a legutolsó év alatt a reményt is.

„Hogy hagyhatja el Jászai a Nemzeti Színházat?” Nem hagyhatjuk mi el egymást, mert hiszen egyikünk sincs.

Hogyan válhatnék én el attól az intézettől, melylyel össze voltam forrva. Csak holtan. Engem ott megölték. Beletapostak a földbe, a lelkemet beitták a volt fényes színház falai. A színházat megötte Festetich.

Nekem most új életre kell élednem.

Hogy milyen pokoli kin volt ez a lassu meggyilkoltatás, arról nem merek beszélni kezdeni, mert a szópös gyerek szájában megkeserednek tőle az anyja teje! Jajgattam én, sikoltottam én, de senki sem hallotta meg.

Pályatársaim nem ismerik már egyéb, mint jajszavamat.

Mert lehet ám valaki igen-igen rossz igazgató azért, hogy tönkrejuttat magnás. Csodálatos, hogy ez az utóbbi kvalitás nem adja meg ennek a fajnak éppen a színház vezetéséhez való hivatottságot! Bizonyos lelkiéret azonban nem lehet tőlük megtagadni, amint ebbe az állásba bejelentek: a legnagyobb hidegvérrel szorítják ki az emberből a lelkét. És ha ez a lélek valamivel forróbb a hivatalos hőfoknál, akkor még jó munkát is végeztek!

Ez a kis szende Festetich nálamnál keményebb falatot is lenyelt az alatt az öt év alatt, lenyelte az egész Nemzeti Színházat. Neki adták. Saját privát tulajdonául, kontroll nélkül, ő hát

belőlünk élt, — rágesált, — rágiesált rajtunk, — a sikoltásunkat nem hallotta; olyankor biciklizett.

Ó jól érezte magát mellette és bizonyosan ez volt a cél.

Szerethetem-e hát azt az intézetet, mely öt esztendő óta kinpadom volt!

Szomorú kis bekerített darab föld ez különben mindnyájunk számára, amelyen azelőtt a diésfénnyel övedzett Nemzeti Színház állott. Vezérei nem lobogtatják a magyar kultúra győzelmes zászlaját, nem vezetnek bennünket egyik diadalról a másikra, hanem egyik kátyuból a másikba bukkácsolunk, mint a Szibériába üzött rabok, akiket úgy hajtanak, hogy kezők-lábok békóban van.

Nem büszke már senki se rá, hogy a „Nemzeti” tagja.

Vége a régi nimbusznak. A mai tagok egy csüggedt sereg, aki — minden egyes — érzi, hogy el van hagyatva Isten és embertől. Máról holnapra tengeti diestelen és kenyér dolgában is kétséges existenciáját. Csak máról holnapra. Láttam az év végén sápadt, megnyult arcokat, amelyek karácsony este még nem tudták, lesz-e kenyerek az újév napján, mert akkor még nem volt szerződésük!

Nincs már mit irigyelnetek tőlük, jó vidéki kollegák. A kenyérünk nem biztosabb a tieteknél és nektek több jut a tapsból.

A nemzeti színház igen esőndes ház este is, nappal is, mióta intendáns ur ő excellenciája lakni is beleköltözött. Mintha csak halott volna a házban. Oly esőndes.

Ha valamelyik javíthatatlan rátéved régi szokásaira és dudorászni kezd, meglepetve veti föl fejét a mellette álló és halk esodákozással szól: „S e rémvilágban még dalolni vágyol?” (Elet után.)

Most Keglevich ő kegyelmessége teljes igaz-

nak. Hát báró Bánffy Dezsőnek, aki cégérül használta a sovinizmust, szabad volt négy álló esztendőn keresztül nem orvosolni ezeket a sérelmeket és Széll Kálmán tíz hónap alatt tartozott volna véghezvinni azt, amit elődje negyvenöt hónap alatt nem tudott megcsinálni? Szeretnők most már csakugyan megismerni azt a cinozurát, amelyet Komjáthy Béla alkalmaz. Ha egy politikai rendszer éktelen garral sovinizstának mondja magát, vajjon jogot váltott-e ezzel arra, hogy kimeneküljön a vétkes mulasztásért járó felelősségből? S ha jön egy új kormányzati irány, amely a feltétlen és könyörtelen fajszeretettel hön érzi és buzgón gyakorolja, de világgá nem kürtöli, vajjon rászolgált-e pusztán ezzel arra, hogy a mások bűnei is az ő rovására kerüljenek?

A sovinizmus fogalma — úgy látszik — értelmezésre szorul. Ki kell deríteni, mi a lényeges kellék benne: a handabanda és a brutalitás-e, avagy a nemzeti érdeknek szeretettel, erélyvel és tapintattal való felkarolása? Mi az utóbbinak adunk előnyt. Értjük és méltányoljuk, hogy a közjogi ellenzék ezen a téren is a legnagyobb nyomatékkal kívánja a kormányzatot ellenőrizni. Értünk és méltányolunk bizonyos túlzásokat is; és kimondjuk becsületesen, hogy szívesebben látjuk, ha a kisebbség kivált ezen a ponton tulmegy kötelességén, sem hogy innen maradjon rajtuk. De egyet megkívánunk minden nyilvános bírálatról: azt, hogy legyen bármennyire szigorú, de maradjon mindig elfogulatlan. Ezt a mértéket a Komjáthy Béla kritikája nem ütötte meg.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, február 3.

A mai ülés csak annyiban hasonlított az utóbbi idők rendes üléseihez, hogy Komjáthy Béla ma is beszélt. De ez volt ma az egyetlen megszokott és rendes dolog. Ami ezenkívül történt, az, hála Istennek, mostanság egészen szokatlan a magyar parlamentben és remélhetőleg nem is fog meghonosodni. Komjáthy ma is bőséges adathalmazal pakolt ki, s adatait ma is erős tendenciával színezte és csoportosította. A miniszterelnök nemzetiségi politikáját támadta most is, azon a nyomon, amelyen tegnapelőtt elindult.

szágot szolgáltatott a tekintetben Festetich ő méltóságának: ő sem szereti a színészeket. Kivált amelyik reformért lázong, meg munkát kér.

Rá is elragadt csakhamar Festetichről az irántam való türelmetlenség.

Az emberi érzések regiszterében van egy, amelyet nem bírok meg; amelyetől minden áron, még a nemzeti színházi tagság árán is, szabadulnom kell. Ez a fölöslegesség érzése. Mikor az ember azt érzi, hogy valahol nem kell és mégis oda van kötve! Ez fölér az elevenen való megnyuztatással. Ezen a tortúrán tartott engem Festetich öt esztendőn át és ezt folytatja másfél év óta reménybeli Megváltóm, Keglevich gróf.

Nem fogadta ezt a Keglevich grófot senki olyan hallelujával, olyan szívből fakadó hozsánával, mint én, mikor a színházunkhoz visszajött. Még a ruháját is esőköltam. Hogyne, hiszen az intézet és a magam megváltóját láttam benne. Ő el is fogadta a mérhetetlen hódolatot és dicsőítést, látható örömmel pedig, de mint később kitért, a saját, privát személye számára.

Annál rosszabb volt rám nézve, mert minél jobban kegyelt, amíg nem kértem tőle szerepet, annál inkább megutált most, másfél év után, miután a színházunk komoly másort, magamnak szerepet sürgettem.

Ő tépázta ki lelkemből, igen kíméletlen kézzel, legutolsó emberi érzésemet, mely az ő regime-jébe még átkisért, a reményt is.

Vagy mondja meg bár akárki, remélhetek-e még a Nemzeti Színháznál becsület és méltó foglalkozást, ilyen hangu levél után, melylyel annak feje nem sajnált engem megalázni.

A vihar szele ugyanis az őszlel kezdett fújni, mikor én, — az ő hatósága alatt is egy

Támadásában annyira ment, hogy Széll Kálmánnak a nemzeti érzületét is kisebbiteni igyekezett, persze nem nagy sikerrel. Ehhez nincs sok szavunk; nem akarunk elébe vágni Széll Kálmánnak, aki hétfőn meg fogja adni a kellő választ Komjáthy vádjaira és gyanúsításaira. Komjáthy egyebek közt kitért a brassói Mayerné esetére is, s ez a kitérés arra készítette Perczel Dezsőt, hogy az elnöki székből leszálljon és röviden igazolja belügyminiszter korábban tett intézkedését.

E kis kitérés után következett a mai ülésnek két, nagyon sajnálatos epizódja. Az egyik Buzáth Ferenc beszédje volt, a másik Zmeskál Zoltán interpellációja. Leginkább az utóbbi. Buzáth csak utat csinált Zmeskálnak. Ez a két ur ugyanis ma a lehető legotrombább módon belevitte a képviselőház tanácskozásába az antisemitizmus esznya akkordját. Buzáth, aki beszédjének az elején nekitámadt a kormánynak a miatt, hogy olyan színházakat szubvencionál, amelyekben erkölcstelen darabokat adnak elő (ez melleleg tévedés, mert például a *Kikapós Patikárust* nem szubvencionált színházban játszották) és azután ő maga talált fel boldog és erkölcstelen komédiát. A felsővidéki, különösen a ruthén vidékeken lakó zsidók uzsoraskodásáról beszélt zagyván és sok rosszindulattal. Egyebek között idézett egy statisztikai összeállításból is, amelyet a kormány egy megbízottja terjesztett a ruthén bizottság elé. Ennek a statisztikának az adatait ott a ruthén bizottságban rögtön megkritizálta és határozott bizonyítékokkal megcáfolta Barta Ödön. Hát hogy ha Buzáth urban volna egy szemernyi igazságérzet, akkor a statisztikai adatokról szólva, meg kellett volna emlékeznie a kritikájukról is. Azután a hazai zsidósághoz fordult és felszólította őket, hogy magyarosodjanak meg és szervezzék egyházukat nemzeti alapon. Ami a zsidók magyarságát illeti, Buzáth urnak egy könnyen megszerezhető könyvet ajánlunk a figyelmébe: a statisztikai évkönyvet, amelyből meggyőződhetne, ha akarna, arról, hogy az összes felekezetek között a magyarság dolgában a zsidóság áll a második helyen; magyarosodásra nézve pedig ez a felekezet az első, mert hiszen a fajmagyar kalvinista népek nem kellett magyarosodni. Ez a felekezet nem szorult arra, hogy néppárti ember buzdítsa a magyarosodásra. Buzáth ur az ő hazafias felbuzdulását talán gyümölcsözőbben értékesíthetné, ha a maga párt-

jának a nemzetiségi politikájára vetne ügyet egy kiesikét. A zsidó egyháznak nemzeti alapon való szervezéséről is jobb volna Buzáth urnak más frond felé fordulnia a buzdításával. Hiszen ez a szervezkedés régesrégen legforróbb vágya a hazafias magyár zsidóságnak, s hogy meg nem valósulhat, annak az okai olyan hatalmi tényezők, amelyekkel Buzáth ur közelilelki atyafiságban van. Ezeket nem tudni és mégis vádaskodni, bűnös tudatlanság; mindezek tudatában vádaskodni pedig határozott rosszhiszeműség.

A tudatlanságnak, együgyűségnek és rosszhiszeműségnek közös szüleménye volt Zmeskál Zoltán interpellációja és ezt bevezető beszéde is. A *vérvád* brutális és ostoba meséjét hozta a törvényhozás elé ez a mulatságos öreg ur, aki ma kevésbé volt mulatságos a szokottnál. Mi ugyanis nem sok mulatságot találunk abban, hogy újra akadt magyar honatyja, aki arra a szánalmas szerepre vállalkozott, hogy olyan veszedelmes örültségnek legyen a hirdetője, amilyen a rituális gyilkosság vádjá. Zmeskál váltig emlegette ugyan, hogy ő nem hiszi el azt, amit a nép mesél, hogy Námesztón rituális gyilkosság történt; de ezenközben Rohling-féle spéciesekre hivatkozott, s olyan dolgokat hordott össze, amelyek fölött szerencsére már régen napirendre tért a civilizáció és a humanizmus. Meg nem nevezett tanukat emlegetett, valódi farizeus módon ismételtette, hogy ő nem antisemita és a mellett valóságok gyanánt mondott el gonosz, gyűlöletes, lázító hazugságokat. Kérdéseiben, amelyeket az igazságügyminiszterhez intézett, piszkos gyanúsítások vannak egy felekezet ellen. És Zmeskál ur azt mondja, hogy ő nem antisemita. És piszkos gyanúsítások vannak bennök a magyar igazságszolgáltatás ellen. És Zmeskál ur azt mondja, hogy ő igazságot keres.

Ezeket az oesmányságokat Plósz Sándorigazságügyminiszter egy percig sem hagyhatta szó nélkül. Sietett kijelenteni, hogy a vizsgálat folyik, az eltussolás szándéka nélkül — mert Zmeskál eltussolást is mert emlegetni — de elfogultság nélkül is. A miniszter most csak előzetes választ adott, de a végleges felelet sem fog soká késni. Ebben rá fog cáfolni Zmeskálnak arra a gyanúsítására is, hogy zsidó deputáció járt a miniszternél az eltussolás végett. Illetékes értesülés alapján konstátálhatjuk, hogy erről a miniszter ma csak feledékenységéből nem nyilatkozott.

A magyar képviselőháznak becsületére legyen mondva, hogy a néppárti vén humorista

egész évet türelmesen várva. — végre elkezdtem tőle szerepet, dolgot kérni. Egy-egy hónapi időközben három levelet írtam neki, melynek hangja ellen még neki sem volt kifogása. Ez nem kis dolog! — Ezekre azt válaszolta: Türelm, türelm. Egész sereg darabot ajánlottam ezenközben, melyek mind a színházra, mind román tisztességet hoztak volna. Egy sem kellett. Sőt ellenkezőleg, negyedik, már tolakodóbb, sürgetőbb levelemre íme ezt a választ nyertem legkegyelmesebb sajátkezü aláírásával; szörűszóra:

„Tiszelt művésznő! Vátem a múlt december 23-án kelt levelét s tudomásul veszem a benne kifejezett óhajtásait, melyek közt azonban alig találhatók olyan, amelyet teljesíthetnék. Kénytelen vagyok az alkalomból megjegyezni, hogy nem konvenialhat nekem a színház tagjaival a felett levelezni, hogy minő darabok adassanak elő, sem a felet, hogy kivel fordítassak le egy vagy más idegen darabot.”

Itt közbe kell szólanom az excellenciás ur levelének. Ugyanis én a darabok és a darabok fordításának ajánlására bátoraságot a mult sikereiből merítettem. Paulay Ede ugyanis sohasem vette tőlem rossz néven, ha segítettem neki darabokat keresni. Így például én vittem fel neki „Nóra“-t, sőt saját kezimmal csomagolva be, én küldtem el a színtérn általam ajánlott fordítónak, szegény Reviczkynek, Arcoba. Amint ebből kitűnik, én nemcsak a saját személyemet tekintetem, mikor darabot kerestem a színháznak.

En tettem Paulay asztalára először német nyelven „Elektrá“-t. Még itt van előttem ugyanaz a példány. — Továbbá a „Létfelt való küzdel-

met“, „Otthon“-t, — amelyet Falk Miksa ur volt oly kegyes ismeretlenül nekem megküldeni, — és „Sappho“-t. Miért ne merészeltem volna hát ilyen előzmények után most is darabokat olvasni és ajánlani? De lám, ma felségsértésszamba ment! A fordító ajánlásának visszautasítására is meg kell jegyezmem, hogy egy szóval sem mondtam, hogy kivel fordítassák újra „Phaedra“-t, hanem azt írtam, hogy ha már a „Britannicus“ bukására úgy sietnek ráduplázni egy másik Racine-darabbal (más nap adták ki a fordítónak „Britannicus“ előadása u.án!), akkor mély tisztelettel kérem, hogy kinek ne, hanem hivatott poétának adják. Ez volt a szentségtörés, melyet elkövettem. Ezért és ehhez hasonló tartalmu leveleimért iratta az élet és halál ura nekem a fennebb kezdett levelet, melyet íme folytatok:

„Ismétlem, tudomásul veszem velem közölt óhajtásait és ha lehet szívesen fogom egyiket-másikat teljesíteni, de kérem, mellőzze hozzám intézett leveleiben a keserű hangot, mely igen kellemetlenül érintett; a helyzetet, mely a keserűségre okot adott, nem én idéztem elő“ — (de tőle vártam megszűntetését!) — „és az lehet rajta változtatni, arra főképpen sok idő kell. Fogadja stb. 1900. jan. 3. Keglevich intendáns.”

„Ha lehet rajta változtatni?“ Egy év előtt még nem így beszélt velem.

Ahonnán ilyen levelet kap valaki, annak ott nincs többé mit keresnie.

Nekem nincs mit keresnem ott, ahol nincs dolgom.

Csufság tárgya vagyok négy vízözön előtti szereppemmel.

És ha még dülöre vitték volna ezt a sze-

Alkalmi
ajándékokul a
egkedvesebb,
legolcsóbb

KISS JÓZSEF összes költeményei.

ELSŐ TELJES, OLCÓS KIADÁS 6. ezer. Tartalmazza: a JEHOVA és a MESE a varrógépről című költeményeket is. — Ára díszes, egész vászonkötésben 1 frt 50 krajcár. 1 frt 60 kr előleges utalványozása esetén hármennyel küldi SINGER és WOLFNER Budapest, Andrásy-ut 10. szám.

kirohanását — a néppárti szigetsceko kivételével — az egész Ház hol kacagással, hol megbotránkozásal fogadta. De hogy ilyen incidens egyáltalán megtörténhetett, azt nyilván róste!li a Háznak minden jóízű és jóérzésű tagja. És a restelkedőknek igazuk van.

A képviselőház ülése február 3-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Plósz Sándor.

Elnök: Megnyitja az ülést.

Neményi Ambrus előadó benyújtja a pénzügyi bizottság jelentését a Győr szabad királyi város részére engedélyezett rendkívüli házárdómentesség tárgyában.

(A költségvetés.)

Komjáthy Béla: Nem fogadja el a költségvetési törvényjavaslatot, mert a kormány iránt nincs bizalma. Bizalmatlansága elvi álláspontján kívül főleg abból származik, hogy a jelen kormány nemzetiségi politikát gyöngének és károsnak látja. A miniszterelnök első tette az volt, hogy a nemzetiségi osztályt feloszlatja a miniszteriumban.

Rakovszky István: Szegény Jeszenszky! Jól tette!

Komjáthy Béla: Lehet, hogy a miniszterelnök nem úgy értette azt a lépést, mint a nemzetiségek, de tény, hogy a nemzetiségek úgy értelmezték, hogy a miniszterelnök szakítani fog az eddigi nemzetiségi politikával. A legkevésbé vérmesebbek is azt hitték, hogy ebben a kérdésben is a Deak-párti tradíciókra tér vissza a miniszterelnök, pedig ettől mentsem meg jó esernk. Ez a tradíció csakugyan kísért is s ennek kapcsán szaporodnak a nemzetiségek visszaélései. A nemzetiségeknek állandóan minden törekvése oda irányul, hogy ott, ahol csak lehet, tüntessenek a magyar államcsere ellen. Itt van a példa rá a nagy-szebeni *Teutsch-ünnepek* és a brassói túzóltó főparancsnok ünneplése. történt magyar nemzetellenes tüntetés. Fölhívja, hogy a *Budapesti Híradó* nemrégiben azt a hírt hozta, hogy miután a politika terén más szél fúj, eljött egy román főpap, egy román főrendiszár teg a miniszterelnökhöz és följajlottak a pacifikáció.

Széll Kálmán: *Ebből egy szó sem igaz!* (Nagy derűtlenség.)

Biro Lajos: Jeszenszky rosszul informált téged! **Komjáthy Béla:** Hat ahhoz mit szól a miniszterelnök, hogy Prágában 20—25 tanuló tanul szüvenenciával, akik Magyarországból valók. Hat szabad ezt megengedni? Nagy bajok ezek. Hát Lúla Matét hazaféltan beszedeért miért nem fenyegette meg a kormány.

Thaly Kálmán: A királyi ügyész miért nem pörölli be?

Komjáthy Béla: A tiszolci esetben a belügyminiszter oty határozatot hozott, melynek öve alatt mindenütt megrihatattak a tót négyüléseket, amelyeken tót közigazgatást, tót közközlatast követeltek. Ott van a délmagyarországi *pangerman* mozgalom. E mozgalom fölapja, a *Grosikhänder Zeitung* kaució nélkül jelenik meg s szerkesztője nem magyar állam-

polgár. Ez is arra vall, hogy a kormánynak nincs energiája, nincs akarata. A prágai *Politik*, melylyel a miniszterelnök, úgy látszik, összekötöttében van...

Széll Kálmán miniszterelnök: *Én?*

Komjáthy: Igen!

Széll Kálmán miniszterelnök: *Én? A Politikával?*

Komjáthy Béla: Vegyen példát a magyar kormány a porosz kormánytól, amely egy tisztviselőt fő függesztette állásáról, mert lát idegen nyelvű iskolába adta. Beszél azután a magyarországi szűszokról. Szóba hozza Mayeróé esetét, kit a német lapok szerint csak azért, mert szász nő, Magyarországon jogaihoz nem jutattak. Január 17-ikén a szászok felolvást rendeztek s ott hangszólózták, hogy Németországból kell tőkét behozni, az iparvállalatokat szinten német tőkével kell létesíteni s németnyelvű munkásokat kell tartani. Ez történiök nálunk. De folytatnata e szomorú és gyászos tények felsorolását, azonban nem teszi, mert aki ebből sem értett, annak minden beszéd hiábavaló. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon)

(Az elnök székét Thaly Béla aelnök foglalja el.)

Perczel Dezső személyes kérdésben válaszol, miután **Komjáthy** aposztrófálta s megemlékezett arról a panaszról, amely a külföldi sajtót, különösen a németet szűltében bejárta és amelynek külön lenyomatott példányát Magyarországon is nagyon széles körben forgaták.

Ennek a dolagnak semmi komoly alapja nincs. Az egész egy szerencsétlen és szánandó nőnek a panaszára és felajdulására vezethető vissza, aki csakugyan kétszer volt nála akkor, míg a belügyminiszteri állást betöltötte és előadta az ő panaszait, üldöztetését a szászok részéről. Panaszait megvizsgálta, de már megjelenése alkalmával előtte az ő magaviselete és a memorandum, melyet sajátkezűleg beadott, nagyon gyanusnak tetszett. A vizsgálat során a másodszeri megjelenése után pedig teljesen tisztán állott előtte, hogy t. i. szász nemzetiségű, valamint magyar orvosoknak bizonyítványára szerint is a szegény nőnek értelmi, érzelmi és kedélyvilága elborult, hogy üldözési mániában szenved és ezt minden fórumon at később az igazságügyi orvosi tanács is konstataálta.

Komjáthy Béla: Kijelenti, hogy nem ismeri a tényállást s tudomásul veszi a Perczel választát.

Buzáth Ferenc: Az állami költségvetést kétfős szempontból kell megítélni. Legyen az realis és fordítassanak tetelei valóban helyes céljára. Ez 30 éven át nem történt meg. A kormányon levő párt teljesen kimerítette a nemzet erejét és legelőőbb szűköségeit sem elcsigázta ki. Teljesen felesleges dolgokra költünk, ha ny milliójt emészt meg az államnak az állami anyakönyvvezetés. El lehetünk rá készülvé, hogy a bűnyádi perrendtartás milliókat fog elnyelni. Itt van az új országháza; a diszes parlamentől függ-e a politikai erkölcs tisztasága? (Zajos helyeslés a baloldalon.) Szubvencionálunk erkölcstelen darabokat kuliváló színházakat...

Makkfalvy Géza: *Szerencsés!*

Buzáth Ferenc: Hangszóló a földadó leszállítását. Az nem lehet a kormánynak komoly törekvése, hogy az ország népének véres verejtéke az állam által tőkésítésessék és kamatoztassék. A pénzügyminiszter egy fontos reformot jelentett be: az általános jövedelmi pótdadó megszüntetését és e helyett egy új jövedelmi adónak létesítését jelentette be. A pénzügyminiszter kiállításba helyezte s házbéradó reformját.

Az egyházközlöny törvényekre tér át s azt mondja, hogy ez nem erösíti, hanem gyöngíti az államot. A miniszterek nyvudjáról beszél és rosszaszalia, hogy egy-egy miniszter, ha nyvudjába megy, 8000 forint nyvudját kap. Ez teljesen felesleges. Majd beszél a *kvándorlás kérdéséről* és annak okairól. A telepítésről szólva, megemlíti, hogy ez igen kis érdekkört képes kielégíteni, ezzel a kormány nem mozdiója elő az egész ország érdeklődését. Fölmutatja az uszorátörvény zsidó fordítását. Ez az egyetlen magyar törvény, amely zsidó nyelvre le van fordítva. Néhány személyvnt fel is olvas belőle. Majd felolvassa Egan kormánybiztos jelentését a rutén kérdésről. Beszél ezután az uszorapörökről s elmondja, hogy egy törvényeszk területén 750 uszorapör 63 keresztény ember ellen folyt, a többi zsidó ellen. (Botránly a néppártion.) A járásbírák sok helyen csak revolverrel járhatnak a zsidók miatt.

A zsidó a felvidéki népet erkölcsileg és anyagilag tönkreteszti.

Zmeskal Zoltán: Hallatlan! Gyalázat!

Buzáth Ferenc: A zsidóság olyan jogokat kapott Magyarországon, mint sehol másutt a világon. A hazafias zsidókhöz azt a kérdést intézi, mikor látják elérkezettnek az időt, hogy hitrokonai e visszaélései ellen föllépijenek. Le kell vetniök mind azt a szokást, mely az ország keretébe nem illik, magyarokká kell lenniök, szervezniök kell egyházukat magyar nemzeti alapon.

Förster Ottó: Helves!

Buzáth Ferenc: Bevándorló zsidókat a törvény korlátai közt meg kell rendeznalyozni.

Rosenberg Gyula: Helves!

Förster Ottó: Több bátorsággal kell ellenük fellépni!

Buzáth Ferenc: Végül kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a néppártion.)

(A námesztói gyermekgyilkosság.)

Zmeskal Zoltán: Kijelenti, hogy a legszigorubb obektivitást fogja követni. *Soha sem volt antisemita.* (Derűtlenség.) Sőt arra iparkodott, hogy a zsidók helyzetét keblemese tegye. (Derűtlenség.) Ezen nincs semmi nevéni való. A miniszterelnök is tudhatja, hányszor alkalmatlankodott ő már a zsidók érdekében. A napokban is *Kubinyi* Árpádnak ajánlott egy zsidó. Hogy nem antisemita, mutatja az is, hogy amidőn Bécsbe utazott szemének operációja céljából, dacára annak, hogy semmi kedve sem volt, de látta, hogy egy rendőr egy szegény úzenhatóves zsidógyereket cipel, ő kiragadta a rendőr kezéből a szegény fiút, noha zsidó volt, mert hiszen a zsidókat meg lehet ismerni. Tehát azt senki sem mondhajja, hogy ő antisemita. Egy rabbi kiíentette, hogy rituális gyilkosság nincs, de a zsidóknak szűkséük van keresztény vére. A zsidók irtóznak a gyilkosságtól s úgy tesznek, hogy megakasztanak a gyermek szűlőivel s attól veszik a vért. Egy árvai zsidó — végzett rabbi — átért a keresztényi hitre és megvallootta, hogy egyszer Galiciában maga is részt vett egy ilyen gyilkosságban.

Visonai Soma: *Ez közönséges, komisz hazugság!*

Zmeskal Zoltán: Lehet, hogy az. Nem én mondom, nem is én találtam ki. De a mulkor volt egy zsidó vendégem... (Nagy derűtlenség.)

Elnök: A képviselő ur eddig még semmit sem mondott interpellációjancok indoklására!

Zmeskal Zoltán: Jogom van interpellációmát

rencsétlen Csáky-szalmája Nemzeti Színházat, akik ilyen lóhátról beszélnek velem! De ilyen műsorért úznek el engem!

A Kolozsvárt bevált „Britannicus” és az „Ég madarai”!

Nincs más menekvésem, mint más színháznak ajánlani föl munkakedvetem. Azt, amire még ezentul képes leszek.

Dolgozni jogom van mindaddig, amig bírok. Mindaddig, amig érzem azt, hogy pályafutásom még beteljesve nincs, hogy még hordhatok a tetjére, haesak egy homokszemet is.

Keglevich intendáns ridegen, hivatalosan megsérődött hangon utasítja vissza lelkem legjobb részével felajánlott szolgálatomat; én pedig az övénel is határtalanabb hidegséggel, neki örökre elérhetetlen magasságból tiltakozom az ellen, hogy ő ítélje meg azt, hol és mikor végződjék az én pályafutásom. Hogy én mikor szűnjék meg dolgozni és haladni.

Ha önök, tisztelt doktor ur, ajánlkozásomat el nem fogadhatták volna, sem a másik két színház, akkor is mentem volna vidékre, ahonnan jöttem és ahonnan engem nem protekió hozott ide.

Nekem csak ott lehet helyem, ahol szerződést és szerepeket nem privát rokonszenvből osztogatnak.

Ugyanis nem szabad kifelejtennem e levélből egy körülményt, melyre még szó kerülhet, amiből kifolyólag engem valaki tán hálátlansággal vádolhat, ha nem magam adom elő a tényt.

Ez a körülmény nem egyéb, mint hogy Keglevich ő excellenciája az öszön nekem — egy privát levélben — azt írta, hogy méltányosnak itéli számomra az örökös szerződést a Nemzeti

Színháznál és hogy ez iránt az illető helyre fölterjesztést tett. En akkor ezt neki lelkem legforróbb mélyéből megköszöntem. Hálát adtam neki érte! Mert talán nincs még egy ember a világon, aki úgy föl a szegénységtől, mint én. Igen sokáig próbáltam. Nagyon ismerem, azért.

De elfogadhattam volna én egy ilyen szerződést előbb és zugolódhattam volna azután a Keglevich uralkodása ellen? Holott ő egy ilyen szerződést teljesen személyes rokonszenvből adott volna és leköteltetettének tekintett volna általa.

En nem fogadhattam volna el az említett életfogytignti szerződést kényelmes kanapénak, egész hátralevő, dolgotalanságra kárhozottatott életem alá. Nekem a dolog az eszem. Olyan fajtából való vagyok, akik munkaközben halnak meg.

(Ha ez most hamarjában talál velem megtörténni, majd hajtogatják a városban: Szegény, vesztit érezté!)

Az örökös szerződésről azonban, mióta szerepet kérek, nem eszt szó és nem is hiszem, hogy a fentebbi levele után a kényelmes ur még méltóan itélné-e róá?

Mindegy, nekem az első a szerep, ha szerep van, szerződés mindig kerül.

Ezért repülök én ki a sokak által irigyelt arany kalitkából, (melyre az enyészett tette rá a kezét), az egészséges munka friss levegőjébe. Sőt ami több, önkényl lépek ki az eresz alé a csufondároskodás jégverése alá, melyből — legyennek elkészülve rá — az én révémen önöknek is ki fog jutni bőven.

Pompás tárgy azoknak, akik nem szeretnek bennülnket.

„A tragoeda a Vigszínházban!” Oly hálás téma. Sok, nekem szánt ütleget az önök háttára

raknak, — és viszont. De én, meglátják, emberesen kiviszem a részemét a rosszból is és majd kevesebb jut egyre.

Tudom, hogy önöknek van egy igazgatójuk, aki nem ijed meg attól, hogy nekem ott új műsort teremtsen.

Ő majd helyemet találja.

Most végezek levelemmel, tisztelt Doktor ur, nem mintha mindent elmondtam volna, amit őhajtottam, — most még nehezebb a szívem, mint mikor az íráshoz fogtam, — hanem asszonyi bőbeszédűséggel vádolhatnának.

Csak egy dolog tartozik még ide, amelyből éppugy nem csinálhatok titkot, mint az eddig elmondottakból: és ez a fizetésem.

Önök, tisztelt igazgatóság, tudom, hogy nem kívának megkisebbiteni azzal, hogy eddigi fizetésemnél kevesebbet ajánljanak, sem én homályt nem vetrek a Nemzeti Színházról való elválásomra azzal, hogy több pénzhez juszak általa. Adták meg tehát, kérem, mai fizetésemet úgy, amint van.

Végül olvasván levelemet, egy hiányt érzek benne, többi egyéb bibái mellett; azt kértheti ugyanis az ember: miért nem hagyta ott ez az asszony előbb ezt a színházat, ahol ennyire nem találta helyét? Erre azt felelem, hogy eltekintve a reménységtől, mely sok éven át nem hagyott el, szerződésem tartott, mely most járt le és így ma tisztességgel szabadulhatok.

Mély tisztelettel
Budapest, 1900. január 18.

Jászai Mari.

MOLL SEIDLITZ POR **MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ és SÓ**
 Legjobb fájdalomcsillapító, bőrdrog, és egyéb gyógyászati készítmények. A háttérben ólommal zárt (plombált) üvegekben 90 krajcárjával kapható, MOLL készítmény kérésre.
 Főhivatalos házi és üzemi gyógyszerboltoknál, melyekben a rendszerint az egészségügyi szakszolgálatok keletkeznek. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérésre eredeti dobozokban 1 forintjával.

indokolni és ebben senki sem gátolhat meg, akár tetszik, akár nem!

Elnök: Beszéljen a tárgyhoz!

Zmeskál Zoltán: Ez a zsidó vendégem kijelentette, hogy nincs rituális gyilkosság, de ő mondta, hogy a Bukovinából Máramarosba jövő orosz zsidók szüleitől átöröklött fanatizmusból ölik meg a keresztényeket. Három évvel ezelőtt történt Bukovina árva-megyei községben, hogy *Feuerisen* zsidónak a keresztény szolgája eltűnt és *Feuerisen* ma sem tud beszámolni a lányára.

Elmondja a námesztói gyilkosság körülményeit. Vigyázzon a kormány, hogy a haza kárára ne hallgassa agyon az ilyen eseteket, hanem a gyilkosságot, akár keresztény, akár zsidó követte el, torolja meg.

A következő interpellációt terjeszti az igazságügyminiszterhez:

1. Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy az árva-megyei Námesztó nagyközségben az 1899. évi október 15-ike és 16-ika közötti éjjelen egy *Crehlan János* nevű, körülbelül 12 éves árva fia fölötté gyanus körülmények között: — nyakán az egyik fültől a másikig egészen szabályos, éles, a nyakcsigolyáig ható metszéssel — meggyilkoltatott?

2. Ha pedig van ezen rejtélyes gyilkosságról tudomása, az igazságügyminiszter ur közvetlen vagy közvetett intézkedése következtében mi okból vétetett ki a vizsgálatot majd mindvégig több vagy kevesebb tapintattal és ügyességgel teljesítő vizsgálóbíró kezeiből az ügy, és adatott át egy törvényes bírónak, aki alighogy az ezen rejtélyes gyilkosságra vonatkozó iratokat átvette és áttanulmányozhatta volna, királyi táblai bíróságot neveztetve ki, a rózsahegy-i törvényszék területét elhagyta s így a rejtélyes gyilkosságnak kiderítése csak újabb halasztást szenvedett?

3. Igaz-e, hogy a vizsgálat folyama alatt ezen gyilkossági ügyben Námesztóról egy zsidó küldöttség járt volna az igazságügyminiszter urnál és ha ez járt, nem-e ezen körülménynek tudandó be az elővizsgálat elposványosodása?

4. Hajlandó-e az igazságügyminiszter ur intézkedni, hogy ezen, mindenestre fölötté gyanus és rejtélyes gyilkosság kiderítése érdekében egy királyi ügyész, mint az illetékes rózsahegy-i királyi törvényszék haladéktalanul és gyorsan eljárjon?

Flósz Sándor igazságügyminiszter: T. Ház! A t. interpelláló képviselő ur azt mondta, hogy ő nem akar ebben az ügyben korábban felszólalni, mert nem akar ezen ügyre befolyást gyakorolni. Ebben az esetben interpellációja ma is időelőtti, mert ezen ügyben ma is fennáll még az a előfeltétel, amely miatt eddig nem akart felszólalni, t. i. ma is folyamatban van még a nyomozat. Folyamatban van pedig minden eltussolási szándék nélkül, de egyszerűen minden elforgatás nélkül is. (Helyeslés.) Ez egy közönséges eset gyanút fogatik fel és mint olyan beható nyomozat és vizsgálat tárgyát képezi. Azokra azonban, amiket egyebekben a képviselő ur felhozott, ebben a pillanatban pontos, precíz választ nem adhatok, azért nem is akarok azokra felelni, hanem kérem ezen előleges választ tudomásul venni. (Helyeslés.)

Elnök: Felteszi a kérdést.

A Ház tudomásul veszi a választ.

(A szentesi választás.)

Buzáth Ferenc minden megokolás mellőzésével a következő interpellációt intézi a belügyminiszterhez:

1. Van-e a belügyminiszternek tudomása arról, hogy a Szentesen holnap, február 4-iken végbemenő képviselőválasztás alkalmából különféle színű szavazóbárcák állítottak ki s ezáltal a választás eredménye illetéktelenül befolyásoltatik? 2. Nyilatkozzék a miniszter ur, hogy ezen eljárás az ő helyesléssel találkozko-e s ha nem, akkor-e rajta vagyis ezen törvénytelen és gyakorlatban csak a Bánffy-korszak idejében volt eljárással szemben sürgősen állást foglalni?

Szell Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter: Mintán a szentesi választás már holnap fog végbemenni, azonnal válaszol az interpellációra (Helyeslés), amelynek azonban egyik pontja így hallomásra is megüthető a fülét és az ellen határozottan ki kell jelenteni, hogy sajtáságnak tartja még azt a kérdést is, amelyet *Buzáth* tesz, hogy egyetért-e a miniszterelnök a törvénytelen vagy helytelen eljárással. Hát hiszen talán a szándék nem az volt, hogy ezt imputálja.

Buzáth Ferenc: Nem!

Szell Kálmán miniszterelnök: De már a kérdésnek ily alakba ültötése sem helyes (Igaz! Ugy van! A jobb- és baloldalon.) és igen nagy félreértésekre vezethet.

Ha méltóztatik visszatérni a választásokra, amelyek azóta történtek, amióta én vezetem a belügyi tárcát, gondolom, a t. képviselő ur be fogja ismerni, hogy nem mutattam simmiféle oly veleitást, szándékot, amely ily feltevésre jogosítana. (Igaz! Ugy van! A jobb- és baloldalon.) Március óta volt 7-8 választás és úgy tudom, egynek kivételével

mind egyhangú választás volt. Ami a szóban forgó választást illeti, nagy küzdelem folyik a kerületben. Van-e illetéktelen befolyás bárki részéről, nem tudom. Én nemcsak, hogy nem helyeslem, de igenis elvárom, elvártam és az illetőnek ki is jelentettem, hogy elvárom a kormányt minden közegétől, hogy illetéktelen befolyást nem gyakorol. (Helyeslés.) Ha mégis gyakorolna valamelyik, a törvény világosan megmondja, hogy miként kell jogorvoslatot keresni és találni.

Ami a preventív belenyúlást illeti, attól a törvény értelmében tartózkodom. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.) Nekem nincs jogom sem egyik, sem másik panaszra, beadványra intézkedni, mert nem akarom épp azt, amit a t. képviselő ur méltán diffikultálna, hogy az illetéktelen befolyásnak még csak színe is hármozni a belügyminiszterre. Nem is tettem semmiféle irányban, csak annyiban, hogy az illetőket igenis a mult választás alkalmával intetem, hogy a törvény alapján álljanak és annak értelmében járjanak el és azt tettem a mostani választást megelőzőleg is.

Ami a bárcák kiosztás kérdését illeti, a törvény a bárcákat általában nem ismeri (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon), de kétségtelen az is, hogy el sem tiltja. (Helyeslés a jobboldalon.) Gyakorlatilag igenis itt-ott az a szokás kapott lábra, hogy bárcák választási igazolásokat osztanak ki. Ezen eljárásnak az említett értelemben való megállítására semmi kompetenciája a belügyminiszternek nincs a törvények értelmében. Az én nézetem az, (Halljuk! Halljuk!) hogy ha valamely központi választmány, vagy választási elnök a bárcák kiosztását teljesíti, és e nézetem nyíltan kifejezem itt a Házban, az a körülmény, hogy valakinek bárcája kezében nincs, őt választási jogának gyakorlásában meg nem gátolhatja; (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) szabadon gyakorolhatja választói jogát. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) mert a törvény a választójog gyakorlásához a bárcát nem kívánja meg. (Igaz! Ugy van! A jobboldalon.) és az feltétlenül nem tekinthető.

Ami magát a kérdést illeti, a panaszok folytán, melyekkel szemben mégis egy bizonyos álláspontot kötelességemnek tartottam elfoglalni, annyit mégis megtettem, hogy az alispánnak azt a sürgőnyt küldtem, miszerint elvárom, hogy a törvény értelmében járjanak el. Fel is olvastam a sürgőnyt szóról szóra. (Olvasa):

Alispánnak Szentesen. Panaszok érkeztek hozzám az iránt, hogy választási bárcák kiosztásánál rendellenességek, késedelem és mulasztások történtek. Remélem, hogy választási elnök törvény értelmében járt el. Panasz folytán mégis indítva érzem magamat elrendelni, hogy alispán ur a központi választmány elnöke útján — én nem rendelkezem a választási elnökkel — (Helyeslés.) választási elnököt figyelmeztesse a törvény szigorú betartására és arra, hogy minden választó választási bárcája birtokába jusson és választójogát akadálytalanul gyakorolhassa.

Kérem választómat tudomásul venni. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Elnök: Felteszi a kérdést szavazásra.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Az ülés délután 1/3 óra körül végződik.

BELFÖLD.

A brassói román szubvenció. Amint *Szell Kálmán miniszterelnök* tegnapielőtti nagyszabású beszédében jelezte, a romániai kormány csütörtökön terjesztette a kamara elé a román szubvencióra vonatkozó törvényjavaslatot. A törvényjavaslatot *Take Jonescu* pénzügyminiszter nyújtotta be, aki még mint közoktatásügyi miniszter vezette a tárgyalásokat. Többben azt kívánták, hogy a kamara vonuljon vissza az osztályokba, hogy a javaslatot azonnali tárgyalják, de utóbb mindenki belenyugodott abba, hogy a javaslat tárgyalása a rendes módon történjen. Kétségtelen, hogy a javaslatot egyhangúlag elfogadják.

Egy esti lapnak azzal a hírével szemben, mintha *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter azért maradt volna távol a képviselőház csütörtöki üléséről, mert nem akart szeszizálni a miniszterelnöknek a brassói román iskolákra vonatkozó választás alatt, amelyvel nem értett egyet, a félhivatalos *Budapesti Tudósító* a legilletékesebb helyről nyert értesülés alapján kijelentheti, hogy *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter az ez ügyben folytatott tárgyalások alatt a miniszterelnöknek minden egyes lépésével teljesen egyetértett, és így a kérdés megoldására nézve is a miniszterelnök és a közoktatásügyi miniszter között a legteljesebb összhang és egyetértés áll fenn, amiből kivülálgik, hogy a fenti híresztelés teljesen valótlan.

Az új vámtarifa. Az új autonóm vámtarifa ügyében egy félhivatalos jelentés szerint október elején indulnak meg Ausztriával a tárgyalások. A főelvek megállapítása végett *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter a pénzügyi és földművelésügyi miniszterekkel egyetértéssel május elejére tűzte ki a három ér-

deklét szakminisztérium tanácskozását, melynek folyamán az az anyag, mely a kereskedelmi kamarák és más szaktestületek nyilatkozataiban foglaltatik, a legnagyobb mértékben tekintetbe fog vétetni.

A választási fuvardíjak. A belügyminisztériumban *Szell Kálmán miniszterelnök*nek, mint a belügyi tárcza vezetőjének az elnöklése alatt tanácskozás volt ma délután a képviselőválasztási fuvardíjak, illetőleg a vármegyéknek ezekre vonatkozó megállapodásai ügyében. Részt vettek a tanácskozásban: *Szell Ignác* és *Jakabffy Imre* államtitkárok és *Bezerédy* miniszteri tanácsos a belügyminisztérium részéről, továbbá: gróf *Csáky Albin*, *Tallian Béla*, *Horánszky Nándor*, gróf *Tisza István*, *Gullner Gyula*, *Kossuth Ferenc*, *Juszt Gyula*, *Ugron Gábor*, *Kubinyi Árpád*, *Rakovszky István* és *Szabó Imre* országgyűlési képviselők, végül báró *Rozner Ervin* és *Kállay Albert* főispánok és *Tarnay Fábry* és gróf *Lázár* alispánok. A tanácskozásban beható vita folyt azon irányelvek fölött, amelyeknek szem előtt tartásával a fuvardíjakra vonatkozó vármegyeyi határozatokat felülvizsgálni, illetőleg átdolgozni fogják.

A szentesi választás előtt. Holnap, vasárnap dől el Szentesen a képviselői mandátum sorsa. A pótválasztáson a Kossuth párti *Dienes Márton* és az Ugronok felé hajló dr. *Molnár Jenő* mérkőznek egymással. A Dienes párt, amely biztosra veszi jelöltjének győzelmét, ma délután nagy népgyűlést tartott, amelyen a jelöltön kívül *Hentaller Lajos*, *Pichler Győző* és dr. *Schweighoffer Ferenc* beszétek. *Dienes* hívei közt igen lelkes a hangulat.

A katolikus autonómia.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, február 3.

A katolikus autonómia kongresszus mai harmadik napját *Horánszky Nándor* indítvány teszi jelentősebbé. Ez az indítvány azt célozza, hogy a szervező gyűlés fogadja el általánosságban a javaslatba hozott szervezeti szabályzatot, de aztán a részletes tanácskozás megkezdése előtt utasítsa vissza a javaslatot a huszonhötös bizottsághoz, mely a részletek iránt még egyszer érintkezésbe lépne az illetékes tényezőkkel s aztán az eredményről a szervező gyűlésnek jelentést tenne. A vitatkozás aztán *Horánszky* indítványa körül folytatódott.

A mai ülés lefolyása a következő volt:

Gróf *Szapáry Gyula* elnök délelőtt 11 óra körül megnyitotta az ülést.

Dr. *Kiss János* egyetemi tanár szólalt föl elsőnek, ki megjegyezte, hogy nem áll, mintha katolikus autonómiát nem lehetne laikusok bevonásával szervezni. Ez csak ürügye azoknak, akik egyáltalán nem akarják az autonómiát. Ezután elmondja nézeteit, hogy milyen legyen az autonómia. Végül a kisebbség javaslatát fogadja el, mert ez az egyházmegyei szervezetet és közvetlen választást hozza be. (Helyeslés balról.)

Horánszky Nándor: Egy indítványt óhajtok a mélyen tisztelt gyűlés elé terjeszteni szíves megfontolás és elfogadás végett. Indítványozom, hogy a magyarországi latin és görög szertartású katolikus egyház önkormányzatát szervező gyűlés az általános vita befejezése után következő határozatot hozzon:

A szervező gyűlés kimondja, hogy a huszonhötös bizottság által javaslatba hozott szervezeti szabályzatot általánosságban, a részletes tárgyalás alapján elfogadja; mielőtt azonban a részletek megállapítására vonatkozó további tanácskozásait folytatná, a javaslatot azon felhívással adja ki a huszonhötös bizottságnak, hogy az abban lerakott főbb elvekre, nevezetesen a katolikus alapok és alapítványok kezelését és ellenőrzését érintő kérdésekre, továbbá az oktatás- és nevelésügyre, végül a javadalmak betöltésére vonatkozó önkormányzati hatáskörnek sikeres megállapítására tekintetből az illetékes tényezőkkel érintkezésbe lépjen és úgy az ezekre vonatkozó tárgyalások eredményeit, valamint az ezekből folyólag netalán felmerülő és szükségesnek mutatózó módosításokat tanácskozás alá vevén, obbeli javaslatait és jelentését a szervező gyűlésnek mielőbb mutassa be. (Élénk helyeslés.)

Ugron Gábor: Agyonütés!

Horánszky Nándor ezután hosszabban megokolja indítványát. A katolikus autonómia létrehozása, a történelmi fejleményekből látjuk, egyike a legnehezebb kérdéseknek. E nehézség nem a koncepció hiányában, nem is egy alkalmas organizmus megszerkesztésében és kiépítésében, sőt nem is azon összeférhetlenségben áll, melyet hitvallásunk elvei és egyházunk szervezete, szervezete közt egyfelől, másfelől az autonómia eszméje között igen sokan hirdelnek, de megokolni nem bírnak, hanem áll abban a bizalmatlanságban, amely a hatásköröknek részint átruházása, részint megosztása tekintetében felmerül és amelyben igen sokan az hatalmi körnek csorbítását látják, amelyvel ezt esetleg összefüggésbe lehetne „in theoria” hozni. Hogy ez a felfogás nem pusztán feltevés, hanem élő valóság, annak élő

bizonyítékát szolgáltatja az autonómiának egész története. Oly autonómia, mely a hívókat csak fedezetül, csak díszörségül állítja a papok és püspökök mögé, ma sem kívánatos. De a főkegyura, és a törvényhozással szemben kell. Ismerni kell a püspöki kar nézetét. A szónok álláspontját ebben foglalja össze: Szükségünk van fejlődőképes autonómia. Mas nem fogadható el. Az ő indítványa oda irányul, hogy ne ultimátumokkal dolgozzunk, hanem az illetékes tényezőkkel alku után iparkodjunk megállapodásra jutni. (Helyeslés.) Végül megjegyzi, hogy a katolikus egyházat különösen nagy veszteség érte, ha az autonómia-szervezésnek igen hosszú időre ez utolsó kísérlete nem sikerülne. Azért el nem vállalja a felelősséget, hogy a kongresszus vakon menjen a részletekbe. Hanem előbb tájékozást kell szereznie. Elfogadja a 27-es bizottság javaslatát, indítványát pedig elfogadásra ajánlja. (Helyeslés.)

Zichy Nándor és Rakovszky István azt vitatják, hogy Horánszky indítványát nem lehet tárgyalni. Ez külön indítvány. (Ellenmondás.)

Horánszky Nándor kijelenti, hogy az ő indítványa nem különálló indítvány, mivel ő elfogadja a 27-es bizottság javaslatát, csak a részletes tárgyalásra nézve tett indítványt. (Helyeslés.)

Ugron Gábor elismeri, hogy Horánszkynek igaza van.

Zichy Nándor gróf megjegyzi, hogy Horánszky ezt a kifejezést használta: „ins blaue Loch hinein.“ Ez pedig nem parlamentaris. Ezt a mondatát nem várta Horánszkytól.

Horánszky Nándor kijelenti, hogy csak az elnök ítélhet a mondat tekintetében. Leckét nem fogad el más senkitől. (Tetszés és helyeslés.)

Szapary Gyula elnök kijelenti, hogy Horánszky indítványa megfelel az ügyrendnek. (Helyeslés.)

Sághy Gyula egyetemi tanár a kisebbségi javaslatot partonja és ezt az álláspontját széleskörű egyházi okokkal támogatja. Utal arra, hogy a kisebbségi javaslat csak addig megy, ameddig az erdélyi autonómia hatásköre terjed. Ezt az autonómiát pedig a papák is elismerik. Ilyen autonómia Magyarországon sem sértené az egyház alkotmányát. Ezért a püspökök is elfogadják a kisebbségi javaslatot. Horánszky indítványát azzal egészíti ki, hogy a bizottság eljárásáról legalább március közepén tessen jelentést. (Helyeslés bairól.)

Elnök az ülést délután 2 órákor berekeszti. A jövő ülés hétfőn délelőtt 11 órákor lesz.

KÜLFÖLD.

A Koerber-kormány békítő kísérletei. Bécsi tudósítónk táviratozza: A cseh alkotmányú nagybiratokosok a békekongferenciára már kijelölték küldöttjeiket. Ezek a következők: Fürstenberg Miksa Egon herceg, az urakháza tagja, Baernreither képviselő és dr. Schöner, a cseh művelődési egyesület német osztályának elnöke.

A cseh végrehajtó-bizottság ma Prágában rövid ülést tartott, amelyben minden egyes szónok ellene nyilatkozott dr. Koerber miniszterelnök ama meghívásának, hogy a cseh részt vegyenek a bécsi egyezkedő konferencián. Végül elhatározták, hogy indokolt átiratban értesítik az ifjú-cseh elnököt, dr. Engel, hogy a bizottság meghívott tagja, Pacak, nem fogadja el Koerber miniszterelnök meghívását a cseh-német egyezkedő üléssre.

Brünnből jelentik, hogy a morva katolikus nemzeti part részt vesz ugyan a konferencián, de egyáltalán garanciát követel arra nézve, hogy a szlovéniai szlovák, valamint a délszlávok nyelvi viszonyait szintén szabályozzák.

Az a körülmény, hogy több párt csak bizonyos fenntartással óhajt közreműködni a konferencián, lezártítja a reményeket, amelyeket még egy hét előtt is a konferenciához fűztek.

Mint Prágából táviratozzák, az ifjú-cseh klub radikális csoportja, amelyet szintén felszólítottak, hogy képviseltesse magát az egyezkedési konferencián, ma tartott ülésén elhatározta, hogy nem küldi ki képviselőit a konferenciára.

Az orosz köz Perzsiában. Pétervárról írják: Itteni politikai körökben nagy meglepéssel látják, hogy Európaszerte micsoda rendkívüli fontosságot tulajdonítanak az orosz-perzsa kölcsön megkötésének. Az orosz politikusok is fontos lépésnek tartják ezt a pénzügyi műveletet Oroszország ázsiai terveinek a megvalósítása felé. Azt mondják, hogy Oroszország ezzel megint közelebb jutott az Indiai óceánhoz. Természetesen kellemes benyomást keltett tehát a Kölni Zeitung cikke, amely az orosz külügyi politika teljes sikerét és az angol befolyás hatását visszazsorítását látja az orosz-perzsa kölcsön ügyes megcsondításában.

A Neue Freie Presse egyik munkatársa ma meginterjúvolta Nerimann khán bécsi perzsa követet a nemsokára kibocsátandó perzsa kölcsön ügyében. A követ a következő érdekes kijelentéseket tette:

— Az ügynek semmi politikai jelentősége nincsen. Csak kis kölcsönről van szó, 20 millió rubelről. Az első kölcsön ez, amelyet Perzsiának egyáltalán fölvesz.

Nincsen nekünk semmiféle adósságunk még, sem az országban, sem a külföldön. Oroszországhoz azért fordultunk, mert szomszédunk. Összeköttetésünk ezzel az országgal nagyon sürü, Oroszország Perzsiára vambevételét biztosítékul lekötötte magának. Ez igaz. De csak az esetre, ha a fizetéssel késünk. Tisztán üzleti ügyről van itt szó.

— És Herát? — kérdezte erre az újságíró.
— Herátot az oroszok nem okkupálják. E hirt különböző kormányok az egész világon demontáltatta.

A háború.

Budapest, február 3.

(C.) Azok a hírek, hogy Buller tábornok hadserege megint a Tugela-folyón való átkelésre és a támadás ismétlésére készül, egyelőre nem bizonyultak valóknak. Nem is valószínű, hogy az angol hadsereg eme része legutóbbi kudarc után már is készen állana a hadműveletek újra való megkezdésére. Eltekintve a szponkopi csatában szenvedett veszteségeiktől, a natáli angol csapatok morális tényezői most alig olyanok, hogy ily hadsereggel az offenzíva máris újra volna kezdeményezhető. A veszteség talán már pótolva is van, de az erkölcsi elkészültség nem oly hamar nyerhető vissza. Valószínű ugyan, hogy Buller tábornok mindent el fog követni, hogy Joubert hadseregét foglalkoztassa, nemcsak azért, mert Ladysmith felszabadítása még egyre, mint cél lebeg szeme előtt, hanem főleg azért, mert műveletekkel a boer hadsereget egy helyre akarja szögezni, elejét veendő annak, hogy e hadseregek egy tetemes része az Oranje állam déli határára mehessen, ahol immár a jelen háború második fő fázisa készülődik.

Roberts tábornagy és Kitchener vezérkari főnök végre jónnan szervezték a fokföldi gyarmatban álló angol csapatokat, az erősítéseket a határterre küldték és most azon vannak, hogy haditerveket, tudniillik a sztratégiai támadást Oranje déli határán át, megvalósítsák. Ámde, ha igaz, hogy az e célból összeneműsített angol hadsereg tényleg csak 25—28000 emberből áll, akkor ennek a tervnek nem jóslhatunk szerencsés kimenetelét. A boerok is felkészülnek az új támadásnak való ellenszegülésre és Colesbergnél 20.000 harcossal elkészített védelmi állásban várja az ellenséget. A háború eddigi lefolyása alatt már többször volt alkalmunk a boerok védelmi képességét, valamint az angoloknak a támadásban megbízonyult ügyetlenségét megismerni. Kevés kilátásuk van tehát az utóbbiaknak valami döntő sikerre most is és pedig mind addig, míg a boerok ellen ugy stratégiai, mint taktikai tekintetében igen nagy túlsúlytal nem képesek fellépni.

Mai tudósításaink a következők:

London, február 3.

Politikai körökben tegnap este az a vélemény keletkezett, hogy Goschen-jelentése egyértelmű volna a Militia Ballot Act életbeléptetésével és máris keletkezett a tréfás mondás, hogy a 18 és 35 év közötti férfiaknak választaniuk kell a háború vagy a házasság között, ami a részleges hadkötelezettséget jelentené. Ennek ellenében az alsóháznak egy katonai tagja egy nyilatkozott, hogy a jelentést tévesen értelmezték, mert semmiféle konszkripció nem lesz, csak néhány új milícia hadtestet fognak alakítani.

Aldershotból a legközelebbi napokban tizenöt új zászlóaljút küldenek Dél-Afrikába.

London, február 3.

Az Afrikander-Bond (Afrikanderek szövetsége) legközelebbi évi meetingjén egy határozati javaslatot akar elfogadni, amely Milner kormányzó politikája ellen irányul. Az angolok attól tartanak, hogy ez a határozat nagy agitációnak kezdőpontja lesz.

Mint most kitűnik, a city-önkénteseknek kiadott fegyverek hibásan vannak szerkesztve és teljesen hasznavehetetlenek.

Bern, február 3.

Mac Kinley elnökhez a berni nemzetközi békeiroda kérvényt intézett az angol-transvaali háborúban való közbenjárás tárgyában. Erre vonatkozólag Hay államtitkár január hó 23-ikáról keletkezett következő választ intézte a békeirodához:

Az elnök ur megbízásából december 31-iki kelettel küldött közlemény vételét igazolom, melyben a bizottság azt a reményt fejezte ki, hogy az Egyesült-Államok kormánya a hágai konferencia 3-ik cikkének alkalmazása mellett az angol és transvaali kormánynak a béke tárgyában jó szolgálatot felajánlani megkísérlelje.

A kérvény óhajára vonatkozólag az államtitkár az szóval sem nyilatkozik.

Frankfurt, február 3.

A Frankfurti Zeitungnak jelentik Ladysmithből: Az ostromlottak rossz egészségi állapotú különösen a tüzelőanyag teljes hiánya okozza. A szénkészlet már az ostrom előtt is nagyon csekély volt s már régen elfogyott. Fa is nagyon kevés van s használat előtt előbb szárítani kell. Az ostromlottak valószínűleg nem kapnak fött élelmet, mert a csekély tüzelőanyag a betegök ápolására kell.

Berlín, február 3.

Pretóriából érkezett távirat szerint Buller már legközelebb meg fogja támadni a boerok hadállását Ladysmith előtt.

London, február 3.

A Times azt írja, hogy Buller új hadműveletre készül s hogy talán már ma vagy holnap újabb nagy csatáról érkezik hír.

Lourenço-Marquez, február 3.

Az amerikai főkonul Pretóriába utazott. Gaberonesből jelentik, hogy Plumer ezredes folytatja hadműveleteit. Egy január 26-iki jelentés szerint Plumer ezredes új ügyei megkezdtek a boerok hadállásának bombázását, amit ezek viszonoztak. Az ágyúzás még egyre tart.

London, február 3.

Mafeking polgármestere január 27-én a következő táviratot küldte Viktória királynak:

Az ostrom századik napján Mafeking városa hű odaadásának és annak az állhatatos elhatározásának biztosítását küldi felszolgálnak, felséged szupremáciáját ebben a városban fenn fogja tartani.

Lourenço-Marquez, február 3.

Tuliból érkezett jelentés szerint a Limpopo folyó megáradt. A víz elsodorta a hidat, úgy, hogy a folyón márciusig lehetetlen átkelni.

Durban, február 3.

Nondweniből, Natal határától, jelentik: A boerok ágyukat állítanak föl, amelyek a Nondweniből Vryheidig vezető utat dominálják. Az ut mentén sok boer katona áll, akiket Ladysmith, Durban és Dundee alól hoztak ide, hogy megakadályozzák az angolok előnyomulását Zuluföldön át.

London, február 3.

Fokvárosból táviratozzák, hogy hír szerint a boerok a Fokgyarmatból Bloemfontein-felé vezető utakat elpusztították, hogy az angol csapatok előre nyomulását megakadályozzák. French tábornok most Fokvárosban van, hogy Roberts tábornok utasításait fogadja. Az angol tengerpart valamennyi kikötőjéből az a hír érkezik, hogy a tartalékflotta hadihajóit lázas sietséggel felszerelik és teljes létszámú személyzettel látják el.

Berlín, február 3.

Boer forrásból eredő hírek szerint Buller főhadiszállását Hongsbrukba tette át, ahol 2500 ember van központosítva. A boerok meg fogják kísérni, hogy Buller visszavonulási útját elvágják. E héten 1500 fokföldi hollandi lépett be a boer hadseregbe. A pretóriai hadügyi kormány fegyvereket küldött a hollandok felfegyverzésére.

A háború az alsóházban.

London, február 3.

Goschen, az admirális első lordja az alsóház tegnapi ülésén azt mondta, hogy nem lehet egy minisztert külön támadni, mert az egész kabinet összetart. (Nevetés az ellenzéken.) A kabinetet egy intézkedése, mint hibái szempontjából egyeséges egésznek kell tekinteni. Goschen visszautasítja azt a szemrehányást, hogy a minisztérium igazságtalan háborút provokált. (Közbeszólások az irak részéről.) A szónok kéri az ellenzékét, hogy bosszuságát tartsa vissza.

Redmont William: Próbáljon okosan beszélni. Az elnök felszólítja a közbeszólót, hogy ezt a kifejezést vonja vissza.

Redmond: Az elnök felszólítására visszavonom a kifejezést és nem fogom kérni Goschent, hogy okosan beszéljen. (Nevetés és rendrekiáltások.)

Goschen: A vita nagyon komoly és reméli, hogy még komolyabban fog folytatódni. Ami a háború igazságosságát illeti, az ország lelkiismerete egészen tiszta. (Helyeslés.) Szomorú volna a kabinetre nézve, ha ebben a demokráta világban háborút kezdett volna a nélkül, hogy az ország a háta mögött állott volna. Hogy a kormány nem gondolta meg, milyen helyzetben van az ország, nagyon súlyos vád a kormány ellen, amely nagyon nehéz feladat megoldásával van elfoglalva. A kormányt minden szerencsétlenség, minden balsors, minden hiba mélyebb aggodalomba ejtette. A kormánynak nemcsak a dél-afrikai helyzet fölött kell örködnie, hanem egyelőre kell tennie

az ország helyzetét minden irányban. Ebből a szempontból egyik minisztérium sem tanusított renyhességet. (Helyeslés.) Az admirális megfelelt kötelességeinek és felelősségének. A háboru kezdete óta ez a hivatal fáradhatatlan figyelemmel szedte össze minden erejét. Az admirális legjobbnak vélte, hogy nyugodtan és felelősségének tudatában megtegye, amit tennie kellett, amennyiben minden irányban körültekintett és fontolóra vett mindent, amit ezekben a nehéz időkben a kormányzás és a végrehajtás szempontjából fontolóra vennie kellett. A haditengerészet nehéz agyukat és legénységét bocsáthatott rendelkezésére a hadseregnek, a nélkül, hogy segédeszközei kimerültek vagy a tengeri szolgálat gyöngült volna.

Az admirális nem foszthatta meg a hajókat ágyúiktól és erőküktől, noha a legénység nagyon óhajtozott, hogy nagyobb számban küldjék őket a harctérre. Neki az volt a meggyőződése, hogy elegendő számú legénységgel kell otthon tartani arra az esetre, ha esetleg elhatározzák a mozgósítást. (Halljuk! Halljuk!) Minthogy az ország sok katonától fosztott meg, a haditengerészetre az a kötelesség hárult, hogy *kettszözt éberséggel* őrködjék. Az ország nyugodt lehet a felől, hogy a kormány nem közömbös. A kormány ismeri a helyzetet, amelyben az ország van. A rosszakarók kísértésbe jöhetnek, hogy az ország gyöngeségét felhasználják, de szerencsére a többi kormányhoz való viszonyunk barátságos. *Bryce* minden ideget feljogosított arra, hogy a háborut igazságtalannak és erkölcstelennak nevezze.

Bryce (közbeszóló): Én csak azt mondtam, amit igaznak tartok. Sokkal kevesebbet mondtam, mint amennyit a kormány politikájáról mondhatnék.

Goschen megköszöni *Brycennek*, hogy ezt kijelentette. Azt hiszi azonban, hogy *Bryce* eleget mondott. *Bryce* nem az idegen államférfiaknak, akik a helyzetet sokkal jobban ismerik, hanem az idegen sajtónak adott jogot arra, hogy így nyilatkozzék. (Helyeslés.) Szeretné látni, vajjon más hatalmasság, például Németország, nagyobb türelmet tanusított volna-e, ha ugyanolyan helyzetben lett volna, mint Anglia Transvaalal szemben. (Helyeslés.) Azt hiszi, hogy minden európai államférfi érzi, hogy Anglia állását fenyegetés, vagy kötelességgeljes eljárás nem befolyásolhatja. A helyzet, ha nem is veszedelmes, de komoly és súlyos. A háborút be kell fejezni. Ha nem lesz sikere, kergessék el a kormány mostani képviselőit, mint ítélet és előrelátás nélkül való férfiakat, de óvakodjanak attól, hogy megbénítsák őket a célért való küzdelemben, amikor ilyen munka van a kezükben.

Clarke (konzervatív) azt indítványozza, hogy *Fitzmaurice* indítványát a vita végén vonják vissza, mert ha szavazásra kerül a dolog, azt Transvaalban és Európában félre találják érteni. *Habár ő is szükségtelennak tartja a háborút*, a kormányt mégis támogatni akarja, mert nagyobb baj származna a háboru rögtönös beszüntetéséből, mint ha folytatják szerencsés befejezéséig. *A háborút a felelősség Chamberlain terhére*, a kinek a gyarmatiügyi minisztériumban való megmaradása épp úgy, mint *Münernek* Dél-Afrikában való megmaradása legnagyobb akadály a nyílt kérdések rendezésének a háboru után.

Saunderson (konzervatív) ezt mondja: *Areban* a boerok, hátulról az ir nacionalisták támadnak bennünket. (Viharos láma és közbeszólások az írek részéről.)

Az *elnök* megjegyzi, hogy *Saunderson* nem vételt a Ház rendje ellen, mert nem nevezett meg tagokat. Az ir képviselők gyakran beszéltek félbeszakítás nélkül olyan hangon, amely az angolokat épp úgy sértette.

Balfour kéri a Házat, hogy ezt a botrányos diskussziót ne folytassa.

Saunderson végre visszavonja szavait.

A tárgyalást azután elhalasztották.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Január 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minthogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyeken a pénzüsszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat szentul ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztatásukkal feltüntetni.

UJ FÖLD.

A *Budapesti Napló* mai száma *Knut Hamsun*, a genialis norvég író egyik legszebb regényének közlését kezdi meg. Az *Ibson* és *Björnsonnak* font koszuu egyenes örököse az *Uj Földben* az elbeszélő finomságát, a lélekburvár és szociologus mélységét egyesítette. Megható, tiszta, költői munka ez; érdekes a meséje, finom az elemzése a csocólatos az a könnyűség, amelylyel *Knut Hamsun* a legkompikáltabb lélektani helyzeteket megoldja s az

UJ FÖLD

olyan olvasmány, amely a szórakoztatást okosan köti össze a tanítással. A finoman kigondolt történetben egy egészen sajtáságos világ alakul meg, amelyben azonban oly nagy tudással vannak megrögzítve az általános emberi motívumok, hogy az

UJ FÖLD

a norvég társadalmi oty messze eső magyar olvasónak is megragadó, gyönyörű olvasmány. Azt hisszük, hogy

KNUT HAMSUN

regényével kellemes és kedves olvasmányt adunk olvasóinknak.

HIREK.

Budapest, február 3.

— **Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.**

— **Személyi hírek.** *Kállay Béni* közös pénzügyminiszter ma Budapestre érkezett. — *Thaly Emil* miniszteri tanácsos, a dunagőzhajózási társaság forgalmi és a mohacs-pécsi vasut üzemeltetőjét a bolgár fejedelem a „du Merite Civil” rend nagy tiszti keresztjével tüntette ki.

— **Udvari ebéd.** Ma este a királynál Bécsben udvari ebéd volt, amelyben több tábornok és a japáni katonai attasé vettek részt.

— **Az olasz királyné betegsége.** Emilitettük, hogy *Margit* olasz királyné influenzában megbetegedett. Az orvosok véleménye szerint nemsokára felgyógyul, bár még mindig nagyon gyenge. Mihelyi állapota megengedi, Nápolyba utazik, majd tengeri utra indul a trónörökös párral. A királyné betegsége alatt az összes európai udvarok élénken érdeklődtek a beteg állapotáról. Leginkább *Viktória* angol királyné és a német császári pár érdeklődött *Margit* királyné iránt, mert naponta táviratilag kérdézőköttek a királyné állapotáról.

— **Elhunyt herceg.** Bécsből jelentik, hogy herceg *Stahrenberg* Kamillo, az osztrák urakházának tagja ma reggel meghalt.

— **Az interparlamentáris konferencia.** Az interparlamentáris konferencia az idén Párisban gyűl össze. A konferencián előreláthatólag több nagyobb fontosságú kérdés kerül napirendre. Ezekben a kérdésekben való részvételük előkészítése végett, valamint a konferencia magyar csoportjának újból való megalakítása végett, amit *Szöll* Kálmán kormányelnöknek a csoportelnöki állásáról való lemondása is szükségessé tesz, az interparlamentáris konferencia magyar tagjai február 8-án délután öt órakor ülésre gyűlnek össze a képviselőház első osztályu termében.

— **Deák Ferenc emléke.** A V. kerületi Markó-utcai állami főgimnázium ma délelőtt a szokott módon ünnepelte meg *Deák Ferenc* emlékeztétét. *Varga Ernő* VIII. osztálybeli tanuló szép beszédet mondott, *Kelemen Pál* pedig nagy hatással szavalta el *Tóth Kálmán*nak *Deák Ferenc emlékezete* című költeményét. A szép ünnepet a Himnusz-szal zárták be.

— **A magyar-román barátság.** *Aradról* táviratozza tudósítónk: *Pap C. István* elnökölével ma népes gyűlés volt a Vas-fogadóban, amelyen pártot alakítottak *Góldis* püspök magyarbarát politikájának ellensúlyozására.

— **Megszűnt a határvíta.** Galicia és Magyarország között állandó volt a határvíta. Országos bizottságot küldtek, amely a Bialka és Dunajec folyók mentén a Jurgótól a Vörös-klastromig a határt megállapította. E bizottság augusztus 16-án kezdte meg működését és a múlt hó végén befejezte. Az így föllállított 221 határkő most pontosan jelzi a Magyarország és Galicia közötti határvonalat.

— **Labori el nem mondott beszéde.** Régi akkordok esendülnek fel egy francia folyóiratban, a *Grande Revueben*. Labori, a hirneves védőügyvéd közreadta a nevezett revü hasábjain azt a védbeszédet, amelyet a rennesi tárgyaláson kellett volna elmondania, de amelynek elmondásától tudvalevőleg utóbb elállt. A terjedelmes beszéd így kezdődik:

Uram!

Dreyfus százados ellen egy terhelő adat sincs. Ez elég ahhoz, hogy az elítéltetése lehetetlen legyen. Bárminő érzéseik legyenek is önkönek a két legutóbbi esztendő eseményei felől, bármennyire is erőlködtek egyes tanuk, akik inkább vádlók, mint tanuk, s bármily érdeke is legyen egyeseknek az, hogy az önkö itéletében a szenvedély elnyomja az igazságérzetet, — önkö nem sujthatják ezt az embert. Ehhez bizonyítékokra volna szükség. Ilyet senki nem hozott. És önkönek lelkiismeretük van.

Ezután Labori hamar áttér az egyes vádak megcáfolására. Lényegében ugyanazokat mondja, amiket *Démango* el is mondott, csak lendületebben, nagyobb szónoki készütséggel. A beszéd a következő patetikus sorokkal végződik:

Ha önkö katonák, ugy most még ennél is többek valamivel. Önkö nem csupán katonai bírák. Az események ugy hozták magukkal, hogy az önkö két csoportja a mi országunk igazságszolgáltatásának legmagasabb, legáltalánosabb és legünnepélyesebb kifejezése. Innen van az, hogy önkönek felül kell emelkedniük a testületi szellemem, egy gondolatba és egy szerepettel kell összefoglalniuk a nemzetet a hadsereggel, s össze kell foglalniuk az ész és szív fenyegetésébe magát Franciaországot. Végül pedig meg kell mutatniuk, hogy azok, amiknek lenniük kell: a Haza gondolatának legmagasabb megtestesülései.

A beszéd nemsokára kötetben is megjelenik.

— **A magyar nyelv ellen.** Versec város községi iskolaszékének mai közgyűlésén, mint nekünk táviratozzák, nagy felindést keltett annak a kérvénynek a tárgyalása, melyben a hazaellenes elemek által felbujtott 16 egyszerű német földmívelő azt kérte, hogy a községi elemi népiskolából *kiszöböltessék ki a magyar tannyelv* és állítsassék vissza a német. Az iskolaszék a legnagyobb mebotránkozással *egyhangulag visszautasította a kérelmet*, amely ismét azt mutatja, hogy az izgatók már Versecen is megkezdtek működésüket.

— **Egy kis statisztika.** A főváros statisztikusai megint valami megdöbbentő dolgot süttötek ki. Arról van szó, hogy évenként vagy *háromszor* ember halálát okozza a hatóságok ellenőrzésének megkerülésevel elárusított beteg átlak husa. Ezen a nagy bajon segíthetne ugyan a termokémiai intézet felállításával, de mivel ilyen dolgokra nincs pénzünk, valószínű, hogy továbbra is megesszük a husban a halált. Egy esztendővel ezelőtt *Viola Imre* tanácsos elkészítette a termokémiai intézetre vonatkozó szervezeti szabályokat, a mérnöki hivatal beterveztette az építési terveket, a szakbizottságok letárgyalták, onnan elküldték a tanácshoz, ahol az ügy, tekintettel kiváló fontosságára, elintézetlenül hever. Azonközben pedig városzerte viten halnak az emberek.

— **Vissza Kinából.** *Triestből* táviratozza tudósítónk, hogy e hó vége felé várják oda azt a hajót, amely *Henrik* porosz herceget, a német császár öcsét hozza vissza Kinából. *Triestből Henrik* herceg Bécsbe megy, ahol királyunk vendége lesz.

— **Egyetemi ifjak a magyar iparról.** Az Egyetemi Kör elnöksége ma délután 3 óra általános egyetemi közgyűlést hívott össze a magyar ipar érdekében. *Köppödy* Dezső, az Egyetemi Kör elnöke nyitotta meg a közgyűlést. Az előadó *Brázonay* Kálmán joghallgató volt, aki szép beszédben fejtegette a magyar ipar pangásának okait. Beszéde végén határozati javaslatot nyújtott be. *Szécsen* azt indítványozta, hogy alakítsák meg a magyar egyetemi ifjuság iparpárti előzetkeztét. *Horváth* Zoltán beszéde után a közgyűlés *Brázonay* és *Köppödy* együttes határozati javaslatát fogadta el.

— **Rablók a postahivatalban.** *Lugosról* telegrafálják, hogy a fecseti postahivatalból kirabolták. Késő délután három bekormozott alak jelent meg a postahivatalban és a postamesternőtől a pénztár a kiadását követelték. A megremült postamesternő odaadta a kész-pénztárt, mire a rablók nyomtalanul eltűntek.

— **Halálozás.** *Dezö* Lajos m. kir. pénzügyi szemellenőr, upesti községi képviselő, az upesti katolikus egyházközség tanácsának alelnöke, az Ujpesti Közönség munkatársa 47 éves korában meghalt. Nagy részvét mellett kísérték örök nyugalomra. Váratlan csapás érte most hó 30-án *Boros* Ferikét, a *Vigzinház* tagját. Este, miatt a színházban volt, édes anyját az utcán szívszélhűdés érte; hazajövet már holtan találta. A hatvan évet élt öreg asszony földi maradványait tegnapelőtt temették az új temető halottas házából.

— A cambridgei herceg a háborúról. Egy angol újság meginterviewolta a cambridgei herceget, az angol hadsereg volt fővezéré, a dél-afrikai háborúról. A herceg ezeket mondta:

— Ebből a mostani háborúból igen sok hasznos tanulság folyik. Megtanuljuk, mint kell használni a katonai léghajót, hogy be kell rendezni a Marconi-féle távirót, s okultunk a páncélos vonatok ügyében is. Aztán azt is megtanultuk, hogy több pénz kell a hadseregnek költeni.

Egyéb mondanivalója nem volt.

— Kardpárba. Dr. Perl Soma ismert fővárosi ügyvéd, aki csak a napokban vivott súlyos feltételek mellett pisztolypárbajt Guttman Károly fővárosi kereskedővel, ma délután karddal verekedett Guttman Emillel, multkori ellenfele öccsével. A párba feltételei voltak: harc képtelenség, a szokásos bandázsokkal. Dr. Perl segédei Vészi József és Gajdary Géza orvostudományi képviselők voltak, míg Guttmanak dr. Baracs Marcell és dr. Roth Jenő segítettek. A párba ma délután három órakor történt meg. Összecsaptak össze az ellenfelek a nélkül, hogy kárt tudtak volna tenni egymásban, míg végre a hatodik összecsapásánál mindketten könnyebb sebet kaptak. Perl Soma az arcon sérült meg, Guttman pedig a füle mellett. Mint párbaorvosok dr. Gerber Béla és dr. Alapi Henrik szerepeltek. A felek nem békültek ki.

— Egy vagon föld. A minap nagyon meg voltak akadva a spanyol fincérek. A határon egy vagonot kellett megvámolni, egy vagon, amelyben nem volt más, csak föld. Eleinte azt hitték, hogy csalás van a dologban, s hogy ügyes csempészek ily módon akarnak valamit becsoporsítani. Atkutatták újból a vagonot, de bizony nem volt benne egyéb, mint föld. Végre megértették, a furcsa és ritka küldemény célját. Megnézték, hogy kinek van címezve a föld. A címzett neve Paul Déroutède volt. A földadó egy francia nacionalista, aki a száműzött Déroutède-nak egy vagon francia földdel akart kedveskedni...

— Lázongás egy temetés miatt. Przmyslben ma egy Bombalik Tamás nevű munkás temetésénél botrányos dolog történt. Bombalik özvegye tíz koronát fizetett a plébániában, hogy a temetés papi segédlet mellett menjen végbe. Kvcisinszki vikárius azonban ezenfelül még egy bérkocsit is követelt, melyben a halottat a temetőbe kísérik. Az asszony ezt megtagadta, mire a vikárius, mikor a gyászmenet a bérkocsi állomáshelyre érkezett, beszállott egy kocsiba és haza akart hajtatni. De a több száz főből álló tömeg körülvette a kocsit és azt követelte a paptól, hogy vagy kísérik a menetet a temetőbe, vagy pedig fizesse vissza az illetéket. Kvcisinszki erre kiszállt a kocsiból és teljes ornátusban a székesegyházba menekült, követve a kiabáló tömeget, melynek közepette az elhunyt társai vitték a koporsót. A vikárius elrejtőzött a sekrestyében, a tömeg pedig behatolt a templomba és meghuzta valamennyi harangot, mire Bolzar püspök megjelent ornátusban és csillapító beszédet intézett a néphez és megígérte, hogy Tricinszi plébános papi segédletet fog végezni a temetésnél. Erre a gyászmenet elindult, de néhány perc múlva a plébános eltűnt. Most a tömeg, mely időközben már több ezer főre szaporodott, a plébániához ment, de minthogy annak kapuját zárva találta, a püspöki palotához indult, melynek vaskapuját felfeszítette és a koporsót a püspök lakására vezető lépcsőre tette. A püspök ezután a munkásvezetők közbenjárására utasította káplánját, hogy a halottat kísérik a temetőbe. Késő este volt már, mikor a gyászmenet a temetőbe indult, ahol a halottas szónokok beszédjeikben élesen elítélték a vikárius eljárását.

— A Budapesti Poliklinika Egyesület kórháza javára rendezett nagy jótékonyági sorsjátéknak ma megtartott IV. húzása alkalmával a 20.000 korona értékű főnyereményt a 9071 sorozatu 100-as számú sorsjegy nyerte meg.

— Tragikus halál. Burohard Bélaváry Aladár honvédszázados — mint már említettük — véletlenül esült fegyverétől megsebesült. A fiatal tiszt már lábadozott, amikor egyszer csak vérmérgezés lépett fel, amely sirba vitte a tehetséges fiatal katonatisztet. Temetése holnap délután 4 órakor lesz az Üllői-úti sebészeti klinikáról.

— Új politikai lap. A Sátoralja-Ujhelyben megjelenő Felsőmagyarországi Hírlap, amely Zemplén vármegyének legolvasottabb lapja, függetlenségi irányú politikai lappá alakult át. Az új politikai újság Zemplén vármegyének és több szomszéd vármegyének egyetlen politikai lapja. Felelős szerkesztője: Biró Pál, főmunkatársa: dr. Buza Barna, akik több

kiváló erő támogatásával szerkesztik megjelenésétől kezdve az irodalmi nivón lévő lapot.

— A Budapesti Újságírók Egyesülete segítő-alapjának igazgatótanácsa délután ülésezett Czikkay Lajos elnöklete alatt. Az ülés elején elnök megemlékezett arról a fájdalmas veszteségről, mely a segítő-alap igazgató-tanácsának elnökét Hoitsy Pált érte édesanyja halála alkalmából s indítványára az igazgató-tanács részvételt jegyzőkönyvébe iktatta. Köszönettel vette tudomásul az igazgató-tanács, hogy dr. Büchler Lipótné a VII. ker. izr. nőegylet elnöknője 2 drb 10 frankos aranyat adományozott, továbbá Kardos Márk és neje tíz koronát küldött koszorú megváltás címén a segítő-alapnak. A segélykölésön kérvények tárgyalása során egy tagnak ötszáz korona segélykölésűt és egy nem tagnak 50 korona segélyt szavazott meg az igazgató-tanács.

— Szamaraink. Imo, kívül szamarainkról, hogy irigylik őket tőlünk. Ez nem allegorikus beszéd, hanem komoly valóság. Németországba eddig angol szamarakat importáltak. Most azonban rájöttek a németek, hogy Magyarországon nagyobb, fröggebb, hűségesebb szamarak vannak, s szeretjük a mi szamaraink felé fordult. A National Zeitung a következőket írja róluk:

A magyar szamar jó testállású, könnyű, frögge, hűségese és meg van az jó tulajdonsága is, hogy jól tűri a hideget. Ott, ahol legelőre lehet hajtani, semmibe sem kerül az eltartása, de még az istállóban is kevéssel beéri. Az egykor kigunyolt és megvetett szürke állat nálunk csakhamar meghonosodott és már használja a kiskereskedő, a nagykereskedő, a verki és a gyáros. Örvendetes, hogy az állatvédő-egyesület közvetítésével más városba is, minő Wiesbaden, Lipcse, Drezda stb. nagyobb szamarszállitmány érkezett.

Minden dícséretnek örülni kell, örülünk hát ennek is. Az igaz, hogy jobban esnek, ha például akadémiakusainkra mondanák, hogy nagyok és fürgék...

— Tüntetés a Nemzeti Színház előtt. Ma délután hat óra tájban a Kossuth Lajos-utca felől egy sereg egyetemi hallgató vonult a Nemzeti Színház elé. Mikor a mintegy kétszáz főből álló tüntető sereg megérkezett a színház elé, a rendőrség bent volt az épületben. Az ifjuság lelkesen megjelentezte Jászait. A zajra Kosaras fogalmazó rendőreivel kijött a színház épületéből s kitélelőzött a rendőrlaktanyába segítségért. Fél óra múlva meg is érkezett egy szakasz gyalogosrendőr, de dolguk már nem akadt, mert a tüntetők már elvonultak a Nemzeti Színház elől.

— Hyeres. Ez most igen sokat emlegetett városka, valahol a tengerparton, ahová gyógyulni mennek az emberek. Legújabbán nagy előszere-ttel keresik fel angol tiszték. Olyan angol tiszték, akik Délafrikából érkeznek sebesülten. Ide tábornok, aki Ladismythnél sebesült meg, a minap érkezett oda néhány szintén sebesült tisztársával. S a fogadókban már helyet is tartatott fenn kollegái, a tábornokok számára. Még jön Afrikából néhány sebesült generális. Egész kis telep van már Hyeresben, sőt némi fantáziával el lehet képzelni a fogadók terraszain whistező tábornokokat. Igaz ugyan, hogy itt a fűtött szobában kényelmes dolog hamar itélkezni, de azért mi mégis másképpen képzeljük a háborút. Valahogy úgy, hogy a tábornokok egy-egy seb ürügye alatt ne hagyják ott mindjárt a csatateret. Valami Oxenstierna Axelre is emlékezünk, aki kocsikázza dirigálta a háborút... No de ez régen volt.

— Koholt rablótamadás. Fischbein János kereskedelmi utazó — mint ő maga beszélt a rendőrségnek — az éjjel fél három órakor hazamenet a Kerepesi-útról a Luther-utca ment. A Luther-utca 1/b számú ház előtt két kocsi kinézésű alak eléje állt; az egyik a karját fogta, a másik pedig éles borotvával a nyakába vágott. Fischbein összerogyott, mire zsebéből kivették 36 korona pénzt és elfutottak. Ugy találták meg a kapualjában fekvő, a honnan a mentők vitték a Rókus-kórházba. A csavargók 20—40 év között lehetnek. Az egyik magas, erős, fekete bajsú, szürke, kopott ruhát viselt s orrán forradás van. A másik szintén erős, kicsiny fekete bajsú van s szürke ruhában volt, előtte kötényvel. A rendőrség megindította a vizsgálatot, s már eddig is valószínűnek látszik, hogy az egész história koholva van. Az illető minden látszat szerint öngyilkossági kísérletet követett el. A tényállás pontos megállapítása ügyében a vizsgálat folyik.

— Betörés Újpesten. Piller Nándor asztalosnak az upesti Árpád- és Rózsa-utca sarkán lévő lakásába az éjjel ismeretlen tettesek behatoltak és

onnán 2910 korona készpénzt, három gyűrűt, két, piros és fehér kővel meg két aranyláncot elloptak. A rendőrség nyomozza a dolgot, de valószínű, hogy az egész betörést Piller maga eszelte ki.

— Harcias tolvajok. A Bajza-utca 19. szám alatt lévő festészeti iskola Kmetthy-utóára néző oldalának kőfalán egy angyalt ábrázoló szobormű van. Tegnap a reggeli szürkületben a szobort két rongyos suhanc vésőkkel fészegetni kezdte. Az 1232-es számú rendőr éppen arra járt s a két suhanc a rendőr látára futásnak eredt. A rendőr utánuk vetette magát és mindkét jómadarat elfogta. A két tolvaj erősen védekezett s az egyik a vésőjével szemébe vágott a rendőrnek, aki nagy fájdalommal eleresztette őket s a tolvajok a sötétben eltűntek. Ugyanekkor az 1316. számú rendőr a környéken egy rongyos alakot fogott el. Ez minden valószínűség szerint társa volt a két tolvajnak s lesben állott. A rendőr be akarta vinni a kapitányságra, de egyszer csak eliramodott az illető. A Ferdinánd-hídnál a járőrökkel segítségével elfogták, de megint el akart szökni s a rendőrt öklével többször fejbe vágta. Végre is több rendőr jött arrafelé s ezek segítségével megfékeztek. A rendőrségnek kiderült, hogy az illető Gere István horpácsi születésű, 24 éves csavargó, aki különböző büntetésektől több ízben volt büntetve s a főváros területéről ki van tiltva. Gere tagadja, hogy a szobor ellopásának ügyébe bele lenne keverve. Az elmenekült tolvajok 20—22 évesek lehetnek, kiknek egyikén fekete nadrág s kalap volt s puba, kékszíni inget viselt. A másik pepita nadrágot s zöld kalapot hordott. A rendőrség nyomozza őket.

— Tolvajok a temetésen. Tegnap délután dr. Schwarz Gyula egyetemi tanár temetése alkalmával Sarkady detektív nyolc darab, részben zsebtolvajlásért büntetett, részben gyanúsított suhancot fogott el, akik amugy operálni akartak. Közülük csak egy tudta magát igazolni, a többinek foglalkozása vagy rendes lakása nincs, ezeket a kapitányságnál tartották. A jó madarak a következők: Málé Géza, Málé Rezső, Ikics-Szabó János, Zics Nándor, Székely Károly, Trén János és Riszer Ferenc.

— Levél- és irattartó. A levelezések, valamint mindenféle iratok megőrzésére a legalkalmasabb a Shannon-Registrator Schwanhäusser-féle. Képes árjegyzéket a Schwanhäusser-féle Shannon-Registrator rendszerről ingyen és bérmentve küld: a világhírű Schwanhäusser Shannon-Registrator vállalata, Bécs I. Johannes-gasse 2.

— Egészséges gyermektáplálék. A gyermekek táplálékánál különös elővigyázatra van szükség. A táplálék alkotó részeiben nem szabad semmiféle mérges elemnek lenni. A legegészségesebb gyermektáplálék a Nestlé-féle liszt, amely a legfinomabban őrlött liszt. Tápláló anyagban a lehető legzadagabb ez a liszt, amely a vérkeringést is előmozdítja.

— Zarándoklat Rómába. Az a magyar zarándokcsoport, mely a magyar királyi államvasutak városi menegyirődjára és Propper N. János Keleti Utazási Vállalat igazgatójának vezetésével szervezkedett, e hó 15-ikén reggel indul Budapestról és Püme-Anconán át 17-ikén érkezik Rómába. A zarándoklat tárgyában a Rómában, valamint Bolognában székelt nemzetközi jubiláris bizottság a szükséges intézkedéseket megtette. Jelentkezéseket az indulás napjáig fogadnak el.

— A Zoltán-féle csukamajolaját gyermekek, valamint felnőttek zsvéven veszik be, mert teljesen szag és íz nélküli. Úvege 1 forint. Zoltán B. gyógyszerárban Budapest, Hold- és Nagy-Korona-utca sarkán.

(x) **Az asztma végre gyógyítható.** Dr. Schiffmann bizonyítja szerében való bizalmát, mert ezt ingyen adja. Dr. Schiffmann Rudolf, a tüdő- és torokbajok elismert specialistája, több mint 30 esztendői gyakorlata idején kétszázötvennél több asztma-esetet és azzal egybekötött betegséget kezelte és gyógyított, mint bármely más orvos. Tudatja, hogy egy szert végre olyannyira tökéletesített, hogy nemcsak gyors javulást hoz még a legrosszabb esetekben is, hanem számtalan ugynevezett gyógyíthatatlan esetet is teljesen meggyógyított. Dr. Schiffmann-nak teljes bizodalma van szeréhez és hogy másokat is annak előnyeiről a legbiztosabb és leghatásosabb módon meggyőzzön, nyilvánosságra hozza, hogy a Schiffmann-féle asztma-porból tekintélyes próbacsoportot minden szenvedőnek ingyen juttat, ki neki címét levelezőlapon e hirdetés közzétételétől számított 5 napon belül megküldi. Ily kedvező alkalmat, hogy e híres és annyit ígérő szert díjtalan megszerezhessek, kell, hogy minden szenvedő késedelmes nélkül megragadjon. Cim: Dr. Schiffmann R. magyar raktár, Budapest, Király-utca 12. A szer már évek óta a legtöbb gyógyszerárban elárulsítatik és sok szenvedőnek hozott enyhülést és gyógyulást.

(x) **Hölgyeim!** Legmodernebb és legkedveltebb szépítő szer az egész világon elterjedt Margit-öröm. Teljesen ártalmatlan zsírmertés arckenőcs. Meglopó, csodás hatású. Készítő Földes K. gyógyszerész Aradon. Kapható a gyógyszerárakban.

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. szám. Készeközül szabadalmakat, financozoz találmányokat és beajetro-moz védjegyeket és mustrákat. Felvilágosítás díjtalan.

(x) Ki akar egyenes önkéntes lenni? Bővebbet lásd Liechtenau A. debreceni katonai előkészítő tanfolyam hirdetésében.

(x) Egger melipasztilája gyorsan és biztosan hat köhögéssnél, rekedtségnél, elnyálkásodásnál. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában. Doboza 50 kr. és 1 forint (próbadoboz 25 kr.). Fő- és szétküldési raktár: Nador-gyógytár Budapestben, Váci-körút 7. sz.

(x) A prágai házikedős orvosilag kipróbált, melegen ajánlott szer, mely gyuladással sebeknél és dagasztatásnál mint fájdalomcsillapító, antiseptikus, gyuladást ellenes, hűsítőleg, gyógyítólag a legjobb eredménnyel alkalmazható, miért is már mindenütt mint kitűnő házi orvost tartják. Ezt Fragner A. gyógyszerár Prágában készíti és az itteni gyógyszerárakban is kapható. (Lásd a hirdetést.)

(x) Háziaszonyok! Hozzásanak kávé és teát a Fratelli Deisinger búrcsi cégől, ahol mindenkor a legjobb minőségűt a régi olcsó árakban közvetlen a tengeri hajóról kapják. 5 kg. postazsákok is lesznek kúldve.

(x) Igen kedvező alkalomnak tekinthető bejárásához a helybeli "Kék csillaghoz" címzett régi jó hírnevű Haris, Zeillinger és Tarsa cég — csakis IV. Váci-utca 13. — azon elhatározása, hogy a már a múlt év vége óta tartó tetemes áremelkedések dacára a raktáron lévő vaszon, asztalnemű, törülköző, törölköző és ágyneműt, február hó végéig még a régi árakban árulja.

Schvarcz Gyula.

Írta: Láncoz Gyula.

Tünemény volt, rendkívüli jelenség hagyományos viszonyaink között. Kora kilépésétől fogva pályája végéig az volt.

Abban a korban, melyben mások még az iskola padjain ülnek s a legjobb esetben sikerrel küzdenek meg az ismeretek elemeivel, ő már mint tudós feltűnt a hazában és annak határain kívül.

Geologus és természetbölcsész, a hellenista reál-filológus bámulatos gazdag készletével lépett sorompóba, mely őt, a gyermekifát kitűnőleg hívatni látszott, hogy az antik világ tudományos rekonstrukciójának munkájában Magyarországon majdan az elsőkhöz foglaljon helyet és e szellemi feladatra koncentrálja egész erejét.

De ez az erős szenvedélyektől mozzatott lélek, ez a nyugtalan, tetszemenyes elme nem tudott megnyugodni a tudományos spekuláció s alkotás aránylag osendes birodalmában.

Az az idő volt az, midőn az idegen uralomtól lenyűgözött Magyarországot ismét érezni, mozzgatni kezdte dermedt tagjait, háborús viharok s az ébredő nemzeti szellemnek hatalmas megnyilatkozásai egy új életnek lakadását hirdették. Ekkor Schvarcz Gyula a tudós, dolgozószobáján kívül, a közpályán kereste eszméinek, törekvéseinek érvényesítését. De ő itt is az maradt, ami volt. Tüneményes, rendkívüli alak, amely nehezen tudott elhelyezkedni közéletünk hagyományos közjogi keretei közé.

Magyarország közjogi önállósága akkor még nem volt elismervé. A kiegyezés előtt, az állami és alkotmányi restauráció küszöbén állottunk és nemzet, modern kormányhatalom még nem szervezkedett: midőn Schvarcz Gyula már ifjú hívével antipálta a közel jövődőt s egy haladt kulturpolitikának intézményes követelményeit, rendszerét állította fel annak az új Magyarországnak, mely ekkor még meg sem alakult.

E programot képviselte azután egész életén keresztül és szellemi, írói munkásságának nem kis részét fordította, nem mondom, pazarolta arra, hogy annak részleteit kifejtse, megokolja és a köztudatban fennmaradásukat kieszközölje.

E program lényegileg abban különbözött a többi partoktól, a reformerekétől is, hogy nem alakított programokot, hanem az állami és alkotmányi restauráció küszöbén állottunk és nemzet, modern kormányhatalom még nem szervezkedett: midőn Schvarcz Gyula már ifjú hívével antipálta a közel jövődőt s egy haladt kulturpolitikának intézményes követelményeit, rendszerét állította fel annak az új Magyarországnak, mely ekkor még meg sem alakult.

De szabad azonban fel nem ismerni, hogy abból, amit ő követelt, látszólag idejében és túlorozomosan, nagyon sokat valósított meg generációjuk.

S itt nem kerülhetem el, hogy ki ne ejtsem ezt az idegenszerű szót, meg ne nevezem a nagy idegent, akinek képviselőiben s előharcosain Schvarcz

Gyula és működése Magyarországon jelentkezett. A demokráciát értem. Nem folytatom tovább. Hiszen az eddigieket is csak azért említettem, mert futólágos megérintések nélkül nem érthetjük meg Schvarcz Gyulában a tudóst, az írókat, a történést.

Mert nem véletlen az, hogy az a munka, melyben szellemi lényének minden jó és rossz tulajdonságai megnyilatkoznak, amelyben tudása és képessége legizmosabban kidomborodik s amely életének emlékeit fogja képezni: *Die Demokratie* című viseli. Az ő egész politikai és történeti spekulációja végső elemzésében e nagy problémában központosult.

E probléma minden oldalával foglalkozott és nagy munkája elején részletes tervet foglaltatik, melyben a demokrácia evolúcióját az összes népcsaládra, az egész történelmen keresztül napjainkig mintegy fő-éttapojában megjelölte. De tudvaleg és szinte magától érteendő, hogy ez óriási schemából rendszeres történelmi kidolgozásban csak az antik demokrácia tárgyalása valósulhatott meg: sőt mondhatnók, hogy műve végső elemzésben csupán az *athéni államnak*, alkotmányának és az athéni kultúra fejlődésének mélyreható kritikai elemzését nyújtja. Ez volt az a feladat, az a munka, amelyben az ifjúkori humanista, a geniális reál-filológus egygyóvadt a magyar kulturpolitika sajátos eredeti, szívós előharcosával, mondhatnám agitátorával.

S ez volt az a pont, melyen neki szinte benső dialektikai kényszerűséggel összeütközésbe kelle jönnie a görög történetírás legnagyobb ujkori mestereivel és gondolkodóival. Első sorban éppen az angolokkal, George Grote-tal és követőivel.

Mert ezek is valamennyien politikai idealokkal s a demokráciáért való lelkesedéssel indultak ki, mikor a görög történelem, az antik demokrácia örök mintáit kutatták és felelevenítették. De ezeknek a radikális whigeknek — inkább szélsőárnyalatú whigek, mint radikálisok — koncepciója a demokráciáról, lényegére nézve, gyökerében különbözött a magyar kulturpolitikustól, aki alapjában talán inkább volt liberális imperialista az alkotmányos hatalom részesedési pretenzióival a magasabb értelmiségi rétegek javára, mint a népuralmi demokrácia feltélen híve.

Hogy egy szóval jelezsem a mélyreható különbséget módszerükben: ők az egyéni és népszabadságot, az alkotmányi hatalom széles joggyakorlását keresték, találtak és dicsőítették az antik köztársaságban.

Schvarcz Gyula ellenben a szellemi haladás és művelődés, a szabad munka s a nép boldogulásának nagy és modern kritériumait vitte bele e történetek elemzésébe — és ideáljainak megvalósulását nem e dicsőített közállományokban találta fel. Melyik felfogásnak van igaza?...

Grote és Freeman, s a német szerzők nagy konstruktív művekben érzékítették meg felfogásukat, melyet nem sikerülhet egykönnyen deposedálni. De a magyar tudósnak eles kritikájától, mely e történeti világnak szövetségét, sem fognak többé megszabadulni. Eredményeivel le kell számolni mindenkinnek, aki a történelmi s államtudományi spekuláció e talajára lép. Ugy vélem, hogy a világirodalom eszmei háztartásában némi helyet biztosítottak maguknak. S ez nagyon sok a mulandóság s az enyészlet e világában. S elmondhatja magáról egy arasznyi időre: Non omnis moriar...

FŐVÁROS.

(*) A főváros rendkívüli közgyűlése. Márkus József főpolgármester, szerdán (február 7-re) rendkívüli közgyűlést hívott össze. A tárgysorozat három ügyből áll; ezek a következők: A tanács előterjesztése, a szabályozásokra és telekrendezésekre vonatkozó szabályrendelet megállapítása ügyében. — A közterületek burkolására vonatkozó szabályrendelet megállapítása. — Az 1900. évi költségvetésről szóló törvényjavaslat módosítása.

(*) Budapest kerületi közigazgatásának szervezete. Egy csaknem ötszáz lapes kötet az, amely Budapest székesfőváros kerületi közigazgatásának a szervezettel tárgyalja, amelynek megjelenése Halmos János polgármester érdeme, aki a tanácsosai egyetértésével kiadta. Megírta pedig a legalaposabb gondnal és körültekintéssel Hanay Sándor kerületi előjáró, a fő- és székváros tisztikarának ez a kiváló képzettségű tagja, aki eddigi működésével is a fő- és székváros életében általános elismerést és becsületet szer-

zett. Ez a könyv eredménye egyébként annak s hatásának, amelyet a kerületi előjárósági törvény a székesfőváros közigazgatási szervezetére tett.

Az új szervezet a közigazgatást decentralizálta a közönségre nézve közvetlenebbé tette és ezzel az ügyek elintézése is gyorsabb lett. Az új törvény azonban új központokat is teremtett, mert a közigazgatásnak eddig szétszórta különböző kerületi szervezeteket egyesítette. Eddig a kerületi igazgatásban dolgozóknak több szolgálati utasításuk volt. Külön utasításuk volt a kerületi előjáróságoknak, külön a számvetőségi és külön az adószámvetési osztályoknak, két szolgálati utasítása volt a kerületi pénztársaknak, egy a közszéki és egy az adóbeli bevételekre és kiadásokra. A polgármester most ezt az öt szolgálati utasítást átdolgoztatta egy egységes utasításba, amely munkánál egyáltalán folyton szem előtt kellett tartani az adógyűjtés megszűntetését és az adóhivatalko decentralizációja folytán a kerületi előjáróságokra háruló újabb tennivalókat. Az új szolgálati utasítás e szerint tehát felöleli az egész kerületi igazgatást és részletes utasításokat tartalmaz annak minden ágazatára. A munka tehát kizárólag gyakorlati értékű, de mint ilyen a kerületi igazgatásban működőknek nélkülözhetetlen. Igen alkalmas a megismertetésére is, hogy milyen hatalmas szerve lett a kerületi előjárósági intézmény a székes főváros közigazgatásában.

Az adókezelés decentralizációjával a kerületi előjáróságok szervezete körülbelül kiépült és teljesen mondható. Most már csak a szervezést tökéletesítésre van hátra. A jövő feladata például, hogy a kerületi számvetőségi és adószámvetési osztályok egyesítessenek. A szolgálati utasítás két részre oszlik. Az általános rész négy fejezetben a kerületi közigazgatásban működő valamennyi alkalmazottnak szóló utasításokat tartalmazza, meg a különös rész a részletes utasításokat huszonnégy fejezetben szolgálati ágak szerint foglalja magában és felöleli a régebbi kiadások óta keletkezett összes törvényeket, rendeleteket stb. A munkát a nyomtatványok jegyzéke és a beutértes tárgymutató egészíti ki. Az előbbi a nyomtatványokat beütértesben és szolgálati ágak szerint sorolja fel.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Jótékony előadás a Vigasztalházban. A Budapesti Epiótoparok Segítő-Egyesülete javára, február 24-én, főlemelt helyárak mellett igen érdekes előadás lesz a Vigasztalházban. Az ez alkalommal tartott hangversenyen Kubelik Jan, az ünneplést hegedűművész, jog több zenezámmal közreműködni. A Vigasztalház személyzete két kedvelt darabot ad elő és pedig az *Apuska politikai levelei* és a *Hajnali vendég* című vígjátékokat T. Deli Ernő-ával, Hegedűssel, Gallal és Szathmáryval a főszerepekben.

** Az emberevő. A Nemzeti Színház igazgató-sága új háromfelvonásos vígjátékot fogadott el *Gabonyi Árpádtól*. Az új darab, amelynek címe *Az emberevő*, a jövő szezonban fog színre kerülni.

** Az Operaház új tagja. Palóczyne Fabinek Berta a Magyar Királyi Operához magán-énekesnőnek szerződött.

** Vendégzsepreplések a Népszínházban. A Népszínházban a héten két érdekes vendégzsepreplés lesz. Kedden, 6-án, a *Bibliás asszonyban*, első színpadi kísérletét fogja tenni Bojár (Balogovich) Teruszka urnó, *Thea* szerepében. A fiatal énekesnő, ki *Maleczkyne* és *Ujházi Ede* tanítványa, ez alkalommal Szabados Bélától betételei énekel s a szerepet egy táncszámmal is bővíti. — Pénteken a *Hoffmann meséiben* Dalmóki Béla, a pozsonyi színház baritonistája fog vendégzsepreplést a főszerepekben.

** A Grünfeld-Bürger négyes hangversenye. A Grünfeld-Berkovits-Riedl-Bürger vonós négyes társaság vasárnap, február 4-én délután fél ötkor a Royal-szálló dísztermében tartja, hetedik kamarahangversenyét, Ba-tollucci Viktoria operanékesnő és Szendy Árpád tanár zongoraművésze közreműködésével. A vendégnékesnő egy *Tosti*-féle dalon kívül, Kern Aurél legújabb dalait énekli, a *Reviczky*-oikus második sorozatából. A zongora kísérlet Szikla A. karmester vállalta el. Szendy tanár Schumann Es-dur zongora ötöst játsza. Azonkívül előadásra kerül, Volkmann E-moll vonós négyese. Jegyek *Rózsavölgyi és Társa* udvari zeneműkereskedésében váltakozó.

** Jubiláris előadás az Urániában. Zsuffli ház mellett tartotta meg az Uránia ma este A vas huszonötödik előadását. Jelen voltak a magyar vasipar kitűnőségei, élükön Förster Nándor vasgyári igazgatóval. A közönség zajos tapsal fogadta a jubiláris előadás alkalmából történt számos betöltést.

** Menter Zsófia hangversenye. Menter Zsófia zongoraművésznő egyelőre hangversenyt pénteken, február 9-iken tartja meg rendkívül érdekes műsorral, amelyen Liszt két szerzeménye, a Tannhäuser-nyitány és Portici néma Tarantellája is szerepel. Az idei saison zongora-virtuózai közül Menter Zsófia hangversenye a legfényesebb lesz.

** Színházak műsora. Nemzeti Színház. Vasárnap: Franczin, délután fél 3 órakor: *Armány és szerelem*.

Magyar királyi Opera: Vasárnap: *A sevillai borbély*. (Bianchi felléptével.) Hétfőn: *Nincs előadás*. Kedden: *A medvebőrös* mádszor. Szerdán: *Nincs előadás*. Csütörtökön: *Hamlet*. (Bianchi felléptével.) Pénteken: *Nincs előadás*. Szombaton: *Sába királynője*. Vasárnap: *A medvebőrös* harmadszor.

Vígyszínház. Vasárnap délután: *Szeccszó*, este: *Napoleon ücsém*. Hétfőn: *Napoleon ücsém*. Kedden: *Napoleon ücsém*. Szerdán: *Napoleon ücsém*. Csütörtökön délután: *Többsincs királyfi*, este: *Napoleon ücsém*. Pénteken: *Napoleon ücsém*. Szombaton: *Napoleon ücsém*. Vasárnap délután: *Mozgó fényképek*, este: *Napoleon ücsém*.

Népszínház. Vasárnap délután: *Kuruczsfang*. Este: *Kadétkisszony*. Hétfőn: *A kis szőkevény*. Kedden: *Biblia asszony*. (Bolyvári-Palikovics Teruska első fellépte). Szerdán: *Kadétkisszony*. Csütörtökön: *Igmándi kispap*. Pénteken: *Hoffmann meséi* (dr. Dalnoki, a pozsonyi színház tagjának felléptével.) Szombaton: *Kuruczsfang*. Vasárnap délután: *Igmándi kispap*. Este: *Kadétkisszony*.

Magyar Színház. Vasárnap délután: *Szulamit*. Este: *New York szépe*. Hétfőn: *Szulamit*. (L. Komáromi Mariska felléptével.) Kedden: *New York szépe*. Szerdán: *New York szépe*. Csütörtökön: *New York szépe*. Pénteken: *New York szépe*. Szombaton: *New York szépe*. Vasárnap délután: *Asszonyregiment*. Este: *New York szépe*.

* A Telefon Hírmondó vasárnapja. Mint minden többi vasárnapon úgy ma is a *Telefon Hírmondó* szünetel. Csak este, mikor már mindenki hazamegy övéi körébe, kezdi meg működését a *Hírmondó*, hogy a vacsora mellett adjon egy kis szórakoztatást, ugyanis a műszaki osztálya 7 órakor pontban riadójel ad, hogy a Magyar Királyi Operaházban az előadás megkezdődött. Ma este Rossini *Sevilla borbélyát* fogja közvetíteni. Az előadást azért is ajánljuk mindenki figyelmébe, mert fel lép benne *Tollinát Bianchi* Híves asszony kamaraközönség, op'ráta kitűnő vendége. A Sevillai borbély után a *Bécsi herceg* Bayer kedves muzsikái halálra kerül szíre, melynek zenéje szintén hallható lesz. Opera után még könnyebb muzsikát is közvetít a *Telefon Hírmondó*, amennyiben 11 óráig katonai- és cigányzene lesz hallható a kagylókon.

A medvebőrös.

(Premiére az Operában.)

Írta: *Abrányi Emil*.

Wagner Rikárd nem volt túlságosan szerény ember és volt is joga hozzá, hogy sokat képzeljen magáról.

Ő hát így okoskodott magában: Azon, amit én teremtettem, egy pár száz esztendőig *elkérd-hetnek* az utánam következő muzsikuskok. Utánam nagy pauza jön. Hadd pihenje ki magát a természet, amíg meztelen olyan alkotó erőt produkálhat, amilyen én voltam. Egy pár száz évig valaképpen nincs is szükség kompozitorokra.

Ezek a gondolatok járhattak Wagner Rikárd fejében, amikor egyetlen fia, aki a kereszttségben *Siegfried* nevet kapott, 1869. június 6-án Luzernben megszületett.

Kozima asszony egy pár hét múlva fölkel a gyermek-ágyból és édesen mosolygott isteni úrná, amikor kilépett a svájci villa erkélyére, ahol az improvizált zenekar a *Siegfried-idyllt* játszotta neki kedves meglepetésül. Wagner is mosolygott és tele volt a szíve gyöngédséggel Kozima és az újszülött iránt (a gyöngédség egyébként nem tartozott Wagner jellemvonásai közé), de ugyanakkor azt gondolta magában az oroszlánszívű Rikárd: Egy pár száz évig nincs szükség kompozitorokra. Utánam no írjon muzsikát senki, — legkevésbé az én fiam.

Mert — így fűzhetne tovább a gondolatait — tegyük föl, hogy a fiuból zenész lesz. Lehető több a szegény fiuból, mint édes apjának az utánpótlója? Ha rossz muzsikát ír, milyen szegény az egész családjára, milyen szegény az én nevemre! Ha kitűnő muzsikát ír, az sem lehetne jobb az enyémnél; akkor majd minduntalan összehasonlítják a szegény fiut az apjával és minduntalan a fejéhez vágják, hogy az apa százszor dorekább legény volt, mint a fiu. Hogy fog ez fájni Siegfriednek, aki bizonyosan hű és dicsrágyó lesz, mint az édes apja, csak hogy nem lesz meg hozzá a zenéje, mert még így Wagner Rikárdot, sőt annál is valamivel jobbat nem tud alkotni a természet! A wagneristákkal úgy is elég bajom lesz idővel. Legalább legyen egy ember, aki nem wagnerista-muzsikás — az én tulajdon fiacskám!

Tény, hogy ezekben a gondolatokban saját-szerűen vegyült a zeneköltői elbizakodottság és az apai gyöngédség. Es tény az is, hogy a mikor Siegfried cseperedni kezdett, Wagner Rikárd kerekén kijelentette, hogy a Siegfried fiuból nem lesz muzsikás, hanem lesz építész-mérnök.

A hatalmas diktátornak senkisésem mert ellentmondani. Parancsát a fiu kötelezőnek tartotta magára nézve még akkor is, amikor a világhírű apa 1883-ban örökre lehunyt a szemét a velencei Vendramin-palotában s amikor az egész világ gúszása körében letették koporsóját a bayreuthi Wahnfried-park kriptájába. Siegfried a charlottenburgi főiskolában végigjárta kurzusait és szerencsésen odáig vitte, hogy diplomát kapott az építész-mérnökségből.

De Wagner Rikárd végre is halott volt és csöndesen pihent a bayreuthi kriptában és övegyet hagyott maga után, akiben szintén diktátori hajlamok voltak. Wagnerrel, az élő Wagnerrel, nem mert szembe szállni Kozima asszony, de a halott Wagner, akit különben szívből siratott, nem parancsolt neki többé. Most már a maga akaratát követte. És Kozima asszony azt akarta, hogy a Wagner-színház élén idővel a Wagner fia álljon, nem úgy, mint közönséges vállalkozó, mint technikai adminisztrátor, hanem úgy, mint magas színvonalú zenész, mint kitűnő karmester, aki teljesen átérti, hogy milyen örökséget hagyott rá az apja és képes diadalmasan föntartani az irányt, a programot, a dicsőséges hagyományokat.

Kozima asszony akarata találkozott a fiu benső hajlamaival. Siegfried nem az anyja parancsából lett zenészszé. A mikor Kozima asszony megengedte neki, hogy *Humperdinck* oldalán a legáltalánosabban foglalkozzék a zeneszerzés tudományával, az instrumentális művészetével: Siegfried titokban már régóta tanult, régóta lelkesedett a muzsikáért és régóta eljegyezte magát a zene muzsájának. Anyjának az akarata rá nézve megváltás volt. Hamarosan lerázta magáról a rátkumált mesteriséget és szabadon, vidáman követte igazi hivatását; kibontott szárnyakkal röptelt arra a térre, ahová mindig vágyakozott, ahová mindig sóvárogva nézett a charlottenburgi iskola padjairól.

Wagner özvegye csak annyit akart, hogy Siegfriedből híres karmester legyen, talán több, mint *Richter*, *Mottl*, *Lévy* és valamennyi bayreuthi dirigens. Wagner Siegfried, miután fölszabadult a nyomás alól, sokkal tovább ment: zeneköltő lett belőle és első nagy munkájával megírta a *Medvebőröst*.

Ha Wagner Rikárd nem akarta, hogy a fiából zeneköltő legyen, attól félve, hogy a fiut az összehasonlítások tönkre tehetik — Wagner Siegfried a maga részéről szintén belátta, hogy az apjával nem versenyezhet és kell, hogy az összehasonlítások elől lehetőleg kitérjen, vagyis olyan utra csapjon, ahol direkt utánzást, szolgai imitációt nem vehetnek a szemére.

Ha Wagner Rikárd a feneleges mythosból merített, Wagner Siegfried forduljon a népieshez, a hol megvan ugyan a csodás elem, de nem hatalmas, tragikai szenvedélyekkel szövetkezve, hanem inkább főleg értelmesen, félíg komikusan tárgyalva. Ha Wagner Rikárd a szentek szentjével, a misztikumok misztikumával, a germán istenek és óriások ünnepélyes alakjaival foglalkozott, Wagner Siegfried mozogjon alantibb régiókban, idézze föl a népmonda hímorosz ördögét, a naiv poklot, ahol több a groteszk-komikum, mint a kárhözottak fogesikorgatása, válasza a hőstől Kraft Hansot, a harminceves háború könnyelmű, kalandos katonáját, aki egy kis megpróbáltatás után koblére öli hűséges szeretőjét, a nyársolgár-familiából fakadt naiv leányzót.

Wagner Siegfriedet a szöveg megválasztásában ez a belátás vezette. A nagy, grandiózus páthosz, a Lohengrinék és Parsifalok, a végzetes, halálos szerelemben egyesülő Tristánok és Izoldék, az égő Walhallák, a sárkányölő Siegfriedek, a tűzes sziklának szendergő Brünhildék, a villámmal dobálózó Wotanok hadd maradjanak legnagyobb, örökké utólrétegettel feldolgozójuknál, Wagner Rikárdnál. Wagner Siegfried a medvebőrös paraszifut, a komikus ördög szolgálatában álló egyszerű naturburschot vezeti a közönség elé. „Der rene Thor“ Parsifal és az egységű, bolondos Kraft Hans közt bizony nincs semmi hasonlóság.

Wagner Siegfried visszament ahhoz a forráshoz, amiből a régi német romantikusok merítették. *Weber* és *Marschner* népies romantikája lengi át a *Medvebőrös* szövegét. A *ferksbarlang* groteszk rémessége rőköd és sivalkodik a *Medvebőrös* poklában és a *Hans Heilmir* világa elevenedik meg a Hans Kraft falusi milieujében.

Persze akár hogy iparkodott emancipálni magát Wagner Siegfried a Wagner Rikárd befolyása alól: a családi vonásokat nem moshatta el végképp se a librettóból, se a zenéből. A prózaibb világból vett alakok, a derültebb, idillibb feldolgozás, a groteszk-komikum ellenére megjelennek a nagy *Wagner-motívumok* ebben az operában is. Wagner Siegfried mindent elkövet, hogy ne hasonlítson az apjához és mégis a Wagner Rikárd eszefújása, izlése és fagyaltatás témái szerint csoportosítja megkicsinyített alakjait, szívfionja tovább a prózaibb, de szintén régés bonyodalma.

Hans Kraft medvebőrre alól, akit az ördög arra ítélt, hogy mindaddig bolyongjon, a meddig megvárja egy igazán hűséges leány szerelmét: nem látjuk-e kikanadikálni a *bolygó hollandi* fekete köpenyét?

Luzsa, ambar nem olyan rajongó és szentimentális, mint a balladás *Szenna*, hűségének az ideális voltában nem hasonlít-e felületesen a Daland leányához?

Amikor a kormos arcu medvebőrös (akinek a zsákja éppen egy aranytől terhes, mint a bolygó hollandus ládája) megkéri a részeseges polgármestertől valamelyik leányának a kezét, abban a reményben, hogy ez a frigy meg fogja váltani az ördög hatalmától: nem hasonlít-e ez a jelenet ahhoz, amikor a Bolygó hollandi első felvonásában a tenger Ahasverusa megalkuszik Dalanddal a Szentá kezére?

Wotan a Niebelung-tetralógiában mint vándor lép Siegfried elé. A *Medvebőrösben* Szent Péter mint idegen szerepel az első és a harmadik felvonásban, amikor elnyeri Hanstól kockán az üstben főzött lelkeket s a mikor buzdítja Hansot, hogy induljon a fenyegetett Plassenburg védelmére.

A törpe, vézna koresmáros, aki Hans büvös zsákját el akarja lopni és rajta veszt: nem csap-e úgy vinnyog-e, mint a megvert, megkínzott *Mime* a Niebelungokban?

S a mikor a Hans mellett ülő ördög idézi a forrás tündereit, hogy csábítsák el Hansot és vegyék el tőle a *fél-gyűrűt*, megváltásának a zálogát: a sellők egy-két pillanata nem éppen úgy enyelegnek-e Hans-zal, mint a *Rajna tünderei* Siegfrieddel, a kitől el akarják csalni a Niebelungok gyűrűjét? Itt nemcsak a sellők hasonlítanak egymáshoz, hanem még a szíren-esabítások célja is közös: a *gyűrű*. Igaz, hogy a Hans Kraft gyűrűje csak *fél-gyűrű* és érték dolgában nem is mérhető össze a Siegfried gyűrűjével.

A libretto tartalmát (mert ez igazán librettó és nem zenedráma) egy-két szóval elmondhatom.

Hans Kraft, fiatal katona, visszajön a háborúból. Anyja időközben meghalt és az árvaságra jutott szegény fiát a fiau népe sehohsem akarja befogadni. Az elkecsereedett Hansnak megjelenik az ördög, aki Hansot kánzfűtőnek szerződte a pokolba. Egy idegen öreg ur (Szent Péter) meglátogatja oda lenn, kockázik vele és elnyeri a Hans örözetere bizott lelkeket. Az ördög borzasztóan dühöng és a következő bünetést méri rá: pihenés nélkül vándorolni tartozik a földön összekormozott arecal, medvebőrrel a hátán és csak egy hü leány szerelme válthatja meg az örök kárhözattól. Ha ez a leány három évig hü marad hozzá, amíg ő szerte bolyong a világon, akkor vége az ördög hatalmának. Visszakapja eredeti alakját, több értékes ajándékkal egyetemben. Hans esakugyan talál egy ilyen önfeláldozó leányt, akinek odaadta gyűrűjének a felét s akinek a birtokában ez a fél gyűrű sohasem halványodott el, annak a jeléül, hogy a leány a kiszabott terminusig hü maradt hozzá. Hans mellesleg fölmenti az ostromot Plassenburg várát és mint híres, gazdagon jutalmazott hadnagy veszi feleségül kedvesét. Másfél perc elegendő ennek a mesének az elmondására. A színpadon ellenben *nyolcvanöt óráig* tart, annyira ki van bővítve sceneriával, párbeszéddel és hosszú morolózsal.

Megjegyezve még, hogy a szöveget is maga Wagner Siegfried írta részint rimekben, részint alliterációs sorokban (természetesen; ha valaki Wagner, akkor a szöveget csak maga írhatja magának); és hogy Wagner Siegfried ezt a népies mondán alapuló librettót egy német operatőr, *Mendelssohn* Arnold tervezetéből vette át: szóljunk most egy pár szót a zenéről.

Kétségtelen, hogy imitt-amott vannak az apa halhatatlan alkotásaira emlékeztető reminiscenciák (a kürtök és a trombiták harsogásából a Bolygó hollandi vihar-motívuma hangzik ki és a harmadik felvonás előjátékában a hegedűk a Lohengrin-nyitány kezdetét intonálják), de Wagner Rikárd páthosának nyoma sincs ebben a zenében és az egész inkább a kisebb keretű, bizarr, könnyebbfejű vig opera ösvényen halad.

Szinte meglepően sikerült Wagner Siegfriednek a komikus ördög jellemzése a fagott mély pöfögésével és az oboák száraz, resecgős, uzárdozó hangjaival. Ezek a bizarr kombinációk inkább emlékeztetnek Lisztre (lásd az Inferno ördögét a *Dante-szimfóniában*), mint Wagner Rikárdra, aki *Tannhäuserben* a démonokat az orkeszter hatalmas hangáradatával jellemzi. Wagner Siegfried zenekora sohasem lendül föl erre a széles, pompás instrumentális területre, ahonnan Wagner Rikárd érziékiégének izzó hevével és poézisének kolosszális arányaival uralkodik az emberek lelkén. Wagner Siegfried a miniatür-festésben kitűnő és ha még alkotni fog a jövőben több operát is, fejlődése ebben az irányban találhatja meg a nagyobb, közvetlenebb hatást.

Wagner Siegfried az emberi hangzal még most meglehetősen ügyetlenül bánik. A secco recitativ nála, igazán száraz; sokszor kellelmetlenül szakadozott: a kórusok ritkán tömörülnek erőteljes, éallamosan folyamatos együttesbe (mindjárt az első kar sivráság dolgában ritkán párját) és az egyes szereplők énekrészei ritkán kapják meg a hallgatót valami tetszősebb melódiával. Az emberi hangot Wagner Rikárd is vég-

telen monológokban tiporja lábball a Niebelungok egyes jeleneteiben, de Wagner Rikárd egyéb nagy dolgokkal, orkeszterének csodálatos szépségeivel kárpótolja fülünket az énekelt részek gyötrelmes kopárságáért.

Wagner Siegfried időnkint kuplészerű, banális dalformákat sző az egyhangu parlandózásba, de kárpótolásnak ezt nem fogadhatjuk el.

A bizarr, szatirikus, karikatúraszzerű jellemzésen kívül (ami főerősségének látszik) egypár nagyon kedves lyrai részletet, idilli hangulatfestést tartalmaz a harmadik felvonás közjátéka és Lujza éneke a második felvonásban, amikor részvétellel fordul a szegény, kiesült medvebőrös felé.

A premiére-re nagy közönség jelent meg, de a közönség többit várt, mint amennyit kapott. Se a zeneszerző, se az előadás nem elégitette ki. A szerző jelenléte nagyon elkelv volna, hogy a külső siker legalább a bemutató előadás biztonságát legyen. Így a közönség nem zsenirozta magát és őszintén kimutatta, hogy a Medvebőrös nem tetszik neki. A klakk tapsolt, de a földszint nem adott visszhangot rá.

Erkel Sándor a zenekart fényesen betanította, de az, ami a színpadon történt, egyes jelenetekben botránnyos készültséget árult el. A karok néha olyan hamisan és úgy összevissza énekeltek, hogy ki lehetett volna szökni a színházból. És erre a bemutatón négy hónap óta készültek az Operában! Ennél szomorubb szegénységi bizonyítványt kevés díreklói állított ki magáról.

Kertész nagy kitartással énekelte a címszerepet, de ilyen feladatokra még nem elég erős. Kedves fiatalága nem adott kárpótlást azért, hogy a robusztus, harcias, imponáló vonások teljesen hiányoztak a hangjából és az alakításból. Szerencsére ott volt mellette Kornai, aki maszkban, felfogásban, játékaiban kitűnően megfelelt a komikus ördög szerepének. Kornainak ezt az alakítását minden tulzás nélkül virtuóznak mondhatjuk. Jellemző mozdulataival, jóízű humorával valószínűleg fűszere volt a bemutató előadásnak. Ney Dávid mint Szent Péter Wotanszerű impozáns alakot mutatott be és hatalmasan énekelte, de a szerep rövid, nem dominál és nem mentheti meg a darab sikerét. A Mime-szerű koreszmárosban Dalmoki, a polgármester szerepében Szendrői adott egy-két mulatást a vonást. Nők dolgában a Medvebőrös meglehetősen szegény. A három leányzó (Lenet, Gundát és Lujzát) Rotter Gizella, Berts Mimi és Bárdossy Ilona énekelte csinosan, de minden különösebb hatás nélkül. Váradi Margit temperamentumosan adott egy pincésleányt. A kiállítás fényesnek éppen nem mondható. A pokol meggyőzően bizonyította, hogy ebben az operában nagyon szegény ördögök vannak.

Jászai Mari távozása.

(Gróf Keglevich István nyilatkozata.)

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, február 3.

Gróf Keglevich István, a Nemzeti Színház intendánsa felkérte a Budapesti Naplót a következő nyilatkozat közlésére:

A közönség tájékozására.

Mint hogy arra a levélre, amelyet a Nemzeti Színház igazgatósága szerződés célból Jászai Mari asszonynak küldött, még eddig semminő hivatalos válasz nem érkezett, s minthogy maga az egész ügy olyan kommentárokkal talált a sajtó egy részében, mely sem az igazságnak, sem az igazságosságának meg nem felel: szükségesnek tartom a közönséget a való tényállásról a következőkben tájékoztatni.

Múlt évi szeptemberben felterjesztést intéztem a belügyminiszterhez az írtért, hogy Jászai asszonyt Nemzeti Színházhoz életfogytiglan szerződtessem. Ezen felterjesztést a következőkkel indokoltam:

21. biz. sz./1899.

Jászai Mari fizetésének életfogytiglan való biztosítása.

„Felesleges Excellenciád előtt fejtegetnem, hogy mily kiváló állást foglal el Jászai Mari a magyar színművészet terén, csak konstatálom azt, hogy ő nemcsak hazánk legnagyobb művésznője, hanem az egyetlen magyar színésznő is, aki képes lenne más országok elsőrendű színpadán idegen nyelven szerepelve, az első között helyét megállítani. Az előterjesztendőkre való tekintettel még hozzá teszem, hogy Jászai a művészetért való rajongásból eredő izzó lelkesedéssel és önfeláldozó buzgalommal működik, saját érdekeit mindenkor késő alárendelni a színház érdekeinek s nem egyszer igen nagy szolgáltatásokat tesz az intézetnek.

A mondottak alapján tehát a 6000 forint alapfizetésnek életfogytiglan való engedélyezését bátorítom javaslatba hozni...

Erre az engedélyt megkaptam és erről Jászai asszonynak írásban értesítettem. Ennek az életfogytiglan szerződésnek képezte első lépését az a levél, melyet Jászai asszony az igazgatóságtól kapott. S mielőtt ő nyilatkozik, hogy ez alapon szerződni hajjt, rögtön aláírhatta volna az életfogytiglan szerződést, amely készen is várta (és várja) őt a színház hivatalos helyiségében. (Ez magyarázza meg azt, hogy abban a levélben minden szokástól eltérőleg nem áll, hogy hány évre ajánlatik föl a szerződés, hanem a művésznőhöz azon kérdést intéztetik, hogy mennyi időre kívánja ezen szerződést megkötöni. S minthogy már múlt évi szeptemberben közöltém vele, hogy föl vagyok hatalmazva őt életfogytiglan szerződtesni, csak rajta állott azt mondania, hogy életfogytiglan kívánja ezt a szerződést megkötöni.)

Igaz, hogy összes illetményeinek összege a két év óta élvezett ötezer korona beszűntetése által kisebb leendett, mint az eddigi, de ez csak látszólagos. Mert amíg működik, tizenhatezer koronát kap, azon túl pedig nyugdíja életfogytiglan tizenkétezer korona; míg ha mostani járandóságai megmaradnak, a nyugdíjaztatás esetében csak háromezer koronára tarthatott volna számot.

Ennyit a kiülőzésről.

Ami a „tétlenségre kárhözhatást” illeti, csak azt kívánom megjegyezni, hogy Jászai asszony szerződése szerint egy év alatt hetvenhat-szor tartozik föllépni és 1899-ben föllépett hetvennyolcszor, tulföllépése volt pedig tizenegy, amiért külön ezeregyszáz korona tiszteltéjában részesült. Egyben konstatálom, hogy az összes művésznők között csak 7 van, aki többször, de 14 van, aki kevesebb-ször lépett föl, mint Jászai asszony, ide nem számítva a segéd-színésznőket.

Ezek után — pedig szinte fölösleges — kijelentem, hogy Jászai asszonynak a Víg-színházhoz történt szerződéséről tudomást nem vehetek, de — nem tekintve semmi mást, csupán az ő művészetét, eddigi érdemeit és a Nemzeti Színház érdekeit is, — várom választát a színház igazgatóságának ajánlatára: s talán a közönséggel együtt elvárhatom én is, hogy Jászai Mari megmaradjon a Nemzeti Színházban, az ő valódi és egyedül lehetséges otthonában.

Budapestben, 1900. február 3.

Keglevich István,
intendáns.

Gróf Keglevich Istvánnak ezt a nyilatkozatát szívesen adjuk át a nyilvánosságnak a Budapesti Napló hasábjain, ahol az ő érdemei mindenha éppen oly őszinte méltánylásra találtak, mint tévedései igazságos bírálatra.

Ez a közönség tájékozására irt levél tulajdonképpen négy napon belül harmadik nyilatkozata ebben az ügyben gróf Keglevich Istvánnak.

Az első nyilatkozat a Magyar Nemzet sugalmozott cikke volt, amelyben a „legilletékesebb helyről nyert értesítések alapján” elmondták, hogy Jászai Mari asszony azért kapta gróf Festetics igazgatótól az új szerződési ajánlatot, mert szeptemberben csupán hálással fogadta az intendánsnak a belügyminiszter által jóváhagyott szerződési ajánlatát az életfogytig való szerződést illetőleg, de elfogadására vonatkozólag nyilatkozatot nem tett, továbbá, hogy anyagi bajok miatt a Nemzeti Színház senkivel se, még Jászai Marival se tehet kivételt, mikor a gázsik leszállításáról van szó. Végül még hozzá tették, hogy ebben az ügyben sem az intendántura, sem az igazgatóság nem fog közötteenni se cáfolatot, se kommunikét, mert nem akarják föllendíteni azt az anomáliát, hogy az újságok ilyen természetű színházi ügyekbe beleszóljának.

Ellentétben az utóbbi kijelentéssel, huszonnégy óra múlva a Magyar Nemzet Keglevich István gróftól nyilatkozatot közölt, amelynek értelme az volt, hogy van tudomása Jászai asszony nyílt leveléről, de hogy nem veheti hivatalosan tudomásul.

Azóta Jászai asszony nem intézett hivatalos levelet Keglevich István grófhöz, aki azonban ma mégis egy olyan nyilatkozatot tesz közzé, amely a művésznőnek a Víg-színházhoz való szerződésével foglalkozik.

Ezt a hármas inkonzekvenciát kellett mindenekelőtt konstatálnunk, mielőtt a közönség tájékozására irt nyilatkozatnak a taglalásába bocsátkoznánk.

Ez a nyilatkozat négy részből áll.

Az első részben rövid bevezetés után Keglevich István grófnak a beadványát olvassuk a belügyminiszterhez, amely Jászai asszony művészetének, üzenetességének és lelkesedésének dithirami magasztalása. Így nyilatkozott Jászai Mariról szeptemberben ugyanaz az intendáns, aki január elején a művésznőhöz a mai tárcánkban olvasható levelet írta.

A második részben olvassuk, hogy gróf Keglevich István Jászai Mari asszonynak írásbelileg tudatára adta a belügyminiszter jóváhagyását az életfogytig való szerződést illetőleg és hogy a szerződésnek „első lépése”-ja az a levél, amelyet a művésznő az igazgatótól kapott. Hát már arra nem is akarunk emlékeztetni, hogy az intendáns első nyilatkozata szerint azért kapott a művésznő új szerződési ajánlatot, mert az életfogytig való szerződést csupán hálással fogadta, de elfogadására vonatkozólag hivatalos nyilatkozatot nem tett, — sőt még arra sem akarunk emlékeztetni, hogy az intendáns szeptemberben akként terjesztette le a művésznő elé az életfogytig való szerződést, hogy az még sok évre jelenlegi egész fizetését, vagyis 10,500 forintot és a későbbi időre is ennek a gázsinak tulnyomóan nagy részét biztosítja neki, tehát szó se volt arról, hogy az életfogytig való szerződés alapján csupán 6000 forint fizetést kap a művésznő, — de már azt az egyet meg kell kérdeznünk: mióta csinálnak életfogytig való szerződést, úgy hogy kérdést intéznek a művészhöz: mennyi időre akarsz szerződni? Talán valami szerencsétlen végű amerikai párba járta volt Jászai Marinak, hogy már most tudhassa, meddig tarthat számára az életfogytig való szerződés?

A nyilatkozat harmadik részével nem kell foglalkoznunk, elvégre mi is tudjuk, hogy hatezer forint gázsai több, mint ezerétez forint nyugdíj. De éppen olyan jól tudjuk, hogy Jászai Marira négy a nyugdíj kérdése még évek hosszú során át nem lehet aktuális.

A negyedik része a nyilatkozatnak az ellen az állítás ellen fordul, mintha a műintézet Jászai Mari tehetségét elhanyagolta volna, mert ime: Tavaly voltak tulföllépései. Bizony ez vékony. Hiszen nem pusztán a föllépések számáról van szó, hanem egy ilyen kaliberű tehetség méltó foglalkoztatásáról és a Nemzeti Színház méltó műsoráról.

Egy budapesti lap ma például azzal igyekezik menteni a Nemzeti Színház klasszikus repertoárjának és vele Jászai Mari asszonynak ezen a repertoáron történt elhanyagolását, hogy ez a repertoár idejét multa és nem vonzza a közönséget. Ezzel szemben a tény az, hogy például éppen ma egy hete a Várszínházban az Otthon, amely hat esztendő óta van a Nemzeti Színház műsorába bekebelezve, zsúfolt ház előtt ment. Elekra előadásain, amelyek nyolc esztendővel ezelőtt indultak, a Medea, Stuart, Essek-estéken, amelyek iránt tizenöt esztendő óta állandó az érdeklődés, 5—600 forint volt a jövedelem átlaga és Borkmanra is, amelyet pedig mint az intendáns által buktatnak tartott darabot levettek a műsorról, az utolsó előadás 470 forint 50 kr. volt a bevétel.

És ezzel szemben mi történt?

Az történt, hogy az új műsor egyik csodájára, az Ég madaraira ünnepnap csak 100 forint erejű volt kíváncsi a publikum.

A helyzet tehát a következő:

A Nemzeti Színházban méltatlanul hanyagolták el Jászai Mari, aki ezért eltávozott. Az új szerződést — (mert Festetics Andor gróf levelében új szerződésről van szó, nem a belügyminiszter által jóváhagyott életfogytig való szerződésről,) — utána dobták, mint fölösleges inzulnt a méltatlan bánásmód folytatásaként a művésznőnek, amikor ez már a küszöbön tul volt. Világos továbbá, hogy a Nemzeti Színház vezetősége most meg van rémulve a következményektől — és hogy eljárását mentegetni iparkodik.

Megirtuk pedigion ezeket a dolgokat részletesen és világosan, mert a magyar kulturának nemcsak hatalmas művésze miatt drága kinosa Jászai Mari, hanem annak az etikai nagyságnak és önzetlen lelkesedésnek a révén is, amely őt kivette a Nemzeti Színház gondatlan tespedéséből a Víg-színház munkájához.

Mert ennek a régi színháznak a munkáját fogja folytatni Jászai Mari a Víg-színház fiatal színpadán.

Ott az oltár, ahol a papnő.

MŰVÉSZET.

□ A főváros képei. Egy fölönás ismét lejátszódtott abból az operettből, amelyet Budapest székesfőváros ad elő közderültségre a párisi világkiállításra küldendő képeiről. Az operett eddigi lefolyásáról már számot adtunk. A mai előadásról szól a következő tudósítás:

A főváros, mint megirtuk, a párisi kiállításra négy nagy olajfestményt rendelt. Olgay Ferencot a Lánchid megfestésével, báró Mednyánszky Lászlót a budai vár és a Gellérthegy megfestésével, Szlányi Lajost az Elevátor környékének és Mihalik Dánielt az új Országház és a Margitsziget megfestésével bízták meg. A központosított bizottság ma

MÓKA BÁCSI MESÉI.

Nótás Kati.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember meg egy szegény asszony, azoknak volt egy lányuk, Kati. Nagyon ügyes, dolgos, szemrevaló leány volt s olyan jó kedve volt, hogy egész nap se fogyott ki a nótából. Nem is hitta senkise másnak, csak Nótás Katinak.

Egyszer azt mondta Nótás Kati az apjának, anyjának:

— Édes apám, édes anyám, elég nagy vagyok már. hátha elmennek szolgálni.

— Jól van, édes lányunk, hát csak menj el. Nem messze van ide a város, ott elszegődhetsz.

Jól van, összeszedte Nótás Kati, ami kis cók-mókja volt, elbucszott az apjától, anyjától és elindult a város felé.

Megy, mendégél jó darabig s mikor már nagyon elfáradt, leült az ut mellé egy köré. Amint ott fűdögél, egyszerre csak meglát maga előtt egy kis egeret. A négy kis lába égnék volt fordulva és keservesen cincogott.

— Ni egy kis eger! Jaj, mi lehet szegénynek a baja? Meg kellene nézni.

Avval szépen föl is vette, hát látja, hogy ennek az egernek ezüst szőre van és icipici kis arany korona van a fejében.

— No ilyen egeret még soha se láttam, mondja magában. Mi baja lehet szegénynek?

— Az a bajom, Nótás Kati, hogy halálos ellenségem, a zöld szemű maeska, elpusztította a fele nemzetségemet és engem is ide hureolt a kastélyomból, hogy megegyen. Meg is evett volna, ha te éppen nem jössz. Mikor téged meglátott, megijedt és elszaladt.

Megdöbönt Nótás Kati, mikor az egeret beszélni hallotta. De aztán neki bátorodott és megkérdezte:

— Micsoda Isten teremtése vagy te?

— Én a szalonnavári király vagyok. Fél napi járóföld ide a kastélyom és ha hazaviszel, nem bánod meg, meghálalom.

— Hazaviszlek én szívesen egérkirály ő felsége, csak mondd meg, merre menjek.

Az egérkirály meg is mondta, aztán Nótás Kati ment vele árkon-bokron, hegyen-völgyön keresztül. Utóljára odaérték egy szántóföldre. Itt azt mondta az egérkirály:

— Most már tégy le, Nótás Kati.

Hát letette. Alighogy letette, az egérkirály toppantott egyet a kis lábával s abban a szempillantásban megnyílt a föld s sok, sok grádics látszott.

— No, Nótás Kati, le mersz-e velem jönni?

— Le biz én, egérkirály ő felsége.

Avval le is mentek. Hát amint leértek, Nótás Katinak szeme-szája elállt a nagy csodálkozástól. Volt ott szoba annyi, hogy sok, egyik

szőbb a másikkal, mindnek konyér volt a fala, cukor az ablaka, kolbász meg szalonna az ajtaja; árpaszemekből voltak az ágyak, buzaszemekből az asztalok meg a székek.

— Köszönöm Nótás Kati, hogy haza hoztál, azt mondta az egérkirály. Most már csak menj be a városba, itt van nem messze, a szántóföldnek a végében. Ott szegődj el a királyi kastélyba. Nesze egy sip, ezt tedd el s ha valami bajba kerülél, csak fujd meg, ott leszek melletted.

Nótás Kati eltepte a sipot, szépen meg is köszönte, aztán fölment a sok lépcsőn s mikor megfordult, hogy majd megnézi, merre is van az egérkirály kastélyja, nem látott semmi mást, csak a pusztai földet.

Sötét este lett, mire beért a városba, ott meghalt egy szegény asszonynál és másnap mindjárt föl is ment a királyi kastélyba. Ott éppen kellett a czéled és megfogadták a konyhára.

Örült Nótás Kati, hogy ilyen jó helyre kapott és egész nap úgy dalolt, úgy nótázott, hogy csupa öröm volt hallani.

Mindenki szívesen hallgatta, csak a királyné nem. Mert el is felejtettem mondani, hogy nemrégiben meghalt a király s csak egyetlen fia maradt. Szép legény volt, de mi haszna volt olyan szép, mikor se ülni, se állni nem tudott, hanem örökösen ott kellett szegénynek feküdni az ágyban. Senki, de senki se tudta meggyógyítani.

A királyné csak hallgatta egy darabig, csak hallgatta a Nótás Kati nagy dalolását, de utóljára előntötte a méreg. Mért is tud ennek a lánynak olyan jó kedve lenni, mikor ő mindig olyan szomorú!

— Hej Nótás Kati, gondolta magában, majd teszek én róla, hogy elmenjen a jökeved.

Avval felhívatta magához és azt mondta:

— Hallottam, milyen ügyes lány vagy. No hát azt parancsolom, hogy nekem holnap reggelre hozd el a tündérek tükrét, hogy abban magát az én fiam megnézhesse, mert ha nem, ott lesz a fejed, ahol a sarkad.

No iszen elment Katinak a kedve a nótázástól. Egész nap sirt, ritt. Jaj, hogyan szerezzék meg a tündérek tükrét, mikor még híret se hallotta.

Amint legjavában busul, eszibe jut az a sip, akit az egérkirálytól kapott. Megfujta s abban a szempillantásban ott termett mellette az egérkirály.

— No, mi a baj, Nótás Kati?

— Hát ez meg ez.

Aztán elmondta, mit parancsolt neki a királyné.

— Soh' se busulj Nótás Kati, csak feküdjél le, aludjál.

Nótás Kati le is feküdt, aludt is egész reggelig s mikor fölébredt, ott volt mellette az egérkirály s egy babszemot tartott elejbe.

— No Nótás Kati, itt a tündérek tükré.

— Jaj, azt mondja Nótás Kati, már hogy lehetne ez tükör, mikor babszem!

— Ne busulj, csak vidd föl a királynénak, majd meglátod, hogy mi lesz belőle.

Jól van, Nótás Kati föl is vitte, hát mikor a babszemot odaadta a királynénak, abban a szempillantásban gyönyörű gyémántos tükör lett belőle, de olyan ám, hogy annál szébbet a világon még senki se látott.

Nótás Kati is csodálkozott, a királyné is csodálkozott, de akárhogy csodálkozott, azért mégis megdicsérette Kati és azt mondta:

— Jól van lányom, jól van.

Nótás Kati nagy örömmel ment le a konyhába és megint vigan volt, nótázott, dalogatott, a királyné pedig bement a fiához és mikor elejbe tartotta a tündérek tükrét és megnézte magát benne, mindjárt föl tudott az ágyában ülni.

Nótás Kati dalolt, dalogatott reggeltől estig, mindenki szívesen hallgatta, csak a királyné nem.

Megint felhívatta magához és azt mondta:

— Hallod-e Nótás Kati, szívesen hozd a tündérek tükrét, hozd el a tündérek mosdótálát a tündérek mosdóvizével együtt, mert ha nem, ott lesz a fejed, ahol a sarkad.

Hej, most busult csak szegény Nótás Kati igazán. Sirt egész nap. Hogyan szerezzék meg a tündérek mosdótálát, mosdóvizét, mikor soha még a híret se hallotta.

Amint legjavában sirdogált, eszibe jutott a sipja és megfujta. Abban a szempillantásban ott termett előtte az egérkirály.

— No, mi a baj Nótás Kati?

— Aztán elmondta neki, mit parancsolt a királyné.

— Kisebb gondod is nagyobb legyen ennél, azt mondta az egérkirály, csak feküdjél le, aludjál.

Nótás Kati le is feküdt, aludt egész reggelig s mikor fölébredt, ott volt mellette az egérkirály s egy árpaszemet meg egy buzaszemot tartott elejbe.

— No Nótás Kati, itt a tündérek mosdótála, mosdóvize.

— Jaj, azt mondja Nótás Kati, már hogy lehetne ez mosdótál meg mosdóvíz, mikor ez árpaszem meg buzaszem.

— Csak vidd fel a királynénak, majd meglátod, mi lesz belőle.

Jól van, Nótás Kati föl is vitte, hát mikor az árpaszemet odaadta, olyan gyönyörű egy mosdótál pöndörödött ki belőle, hogy olyant ember még nem látott, a buzaszemből pedig olyan gyémánt korsó kerekedett, hogy majd elvette a szeme fényét s tele s tele volt élet vízzel.

Megdicsérette a királyné Nótás Kati, még meg is simogatta a képét és azt mondta:

— Jól van lányom, jól van.

Nótás Kati nagy örömmel ment le a konyhába és megint vigan volt, nótázott, dalogatott, a királyné pedig bement a fiához és mikor a tün-

REGÉNY.

ÚJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN.

I.

Valami keskeny, aranyos sáv támad napkelet felől. A város most ébred. A faluról jövő nagy, nehéz társzekerek zörgése olykor ide halatszik a messzeségből. A szekereken csupa piaci árut, szénát, vagómarhát és tüzelőfát hoznak. Március vége felé jár az idő.

A kikötőben még minden esendes. Egy-egy álmos motróz bóbiskol az egyik hajó ide-délzetén; a hajó konyhájából tódul a füst, a félig meztelen hajóslegények kidugják a fejüket a kajút tetefén. Az időt nézik. A tenger mélységes esendően szendereg.

Most kinyitják az egyik raktárt. Odabent sok ezer láda, zsák, hordó van fölhalmozva; az emberek taligákat tolnak, csak félig vannak ébren, tágra nyitott, bajuszos szájukkal ásitának. A nagy kocsik odajárnak a parthoz, az árukat kihordják a hajóból, kocsira rakják, aztán elviszik.

Az utcán is nyitják már a boltajtókat, felhúzzák a függönyöket, fiatal inasgyerekek sörpik a boltokat s leverik a port az asztalokról. Henriksen H. cég üzletében a fiatal Henriksen már az áruasztal előtt ül s a reggeli postával érkezett leveleket vizsgálja. A vasut-téren egy fiatal ember lépked, táradt, álmos csammogással. Mulatságból jön, valamelyik barátjánál eltöltött éjszaka után s most reggeli sétáját végzi. A tüzőrség előtt egyik ismerősével találkozik, aki szintén társaságban volt az éjjel. Köszöntik egymást.

— Fenn vagy már Ójen? — kérdi az első.
— Fenn — azaz, hogy le sem feküdtem még — mondja a másik.
— En sem — mondja újra az első. — Jó éjt.

Tovább megy s mosolyog rajta, hogy világos nappal jó éjszakát kívánt. Fialat, reményteljes ember. A neve két évvel ezelőtt lett ismertté, mikor a nagy lírai drámáját adta ki. Irgensnek hívják, mindenki ismeri. Lakkesizmában jár s felpödrött bajusza, fénylő sötét haja nagyon csinos férfivá teszük.

A vásártéren halad keresztül. Mulattatja, amint a parasztkocsik végigrobognak az utcákon s a parasztek lerakják taligáikat. A tavaszi nap-sugár megbarnította arcukat, nyakukon vastag kendőt hordanak, kezük izmos és piszkos.

Mindenképpen tul akarnak adni a marháikon. Buzgalmukban még őt is megszólják, őt, aki mindössze huszonnégy éves, nincs családjá, lirikus s aki csak azért ténfereg itt, hogy egy kissé szórakozzék.

A nap foljebb kerül az égre. A kocsik és emberek csakugy hemzsegnék. Kis vártatva hangos füttyszó hallatszik a külvárosi gyárak és a vasuti állomások felől. A forgalom egyre nagyobbodik; ügyes-bajos emberek járnak, kelnek, némelyek a kezükben tartott újságpapírokból eszik a reggelijüket. Egy ember könnyű kézikocsin csomagokat és zsákokat cipel, a családoknak viszi az árukat, a kocsi elé fogta magát s úgy húzza a kis kordét, mint a ló, közben a jegyzőkönyvét nézi, amelybe a címek vannak feljegyezve. Egy kis gyerek nagy kiabálva hordja szét a reggeli hírlapokat, jobbra-balra haljong, a vállát vonogatja, megáll, az ajtókat nézi, a lépcsők karfáiba kapaszkodik, felszalad az emeletre, esenget, aztán a küszöbre dobja az újságot és tovább szalad. Egy kis kutya kíséri, jól be lehet ismételni, mindenhova elkíséri a gyereket. Az a kis kutya!

Az egész világ csupa mozgás, a zaj egyre növekszik, a gyáraknál, a hajógyáraknál, a mű-

helyeknél, a malmoknál kezdődik; összevegyül a kocsik zörgésével s az emberek hangjával, hirtelen elakasztja valamelyik gözsíp éles, metsző hangja, aztán újból összeverődik a nagy vásártéren fölött úgy, hogy az egész várost valami rettenetes zsiromlás takarja be. A sürgő-forgó tömegben most a sürgönyhordók bukkannak fel, nagy bőrtáska van a nyakukban s sietve hordják szét a világ minden részéből ide érkezett rendelvényeket és árujegyzégeket. A kereskedelem nagy és esodálatos költészetű zug végig a városon, az indiai buza és a jávai kávé dusan terem, a spanyol piac halat kér, sok halat a bőjtre.

Nyolc óra. Irgens haza megy. Henriksen H. üzlete előtt visz el utja. Elhatározza, hogy bemegy. Az asztalnál még most is ott ül a fiatal Henriksen, seviet-ruha van rajta. Nagy kék szeme van, sötét arcára, a homlokára rendetlenül esügg le a haja. Ez a magas, erős arcú, zárkózott fiatal ember körülbelül harminc éves lehet. Barátai, akiknek nem egyszer adott pénzt és akiket az atya pincéjéből származó esemégekkel vigasztalt, nagyon tisztelték.

— Jó reggelt — szól Irgens.

A másik meglepetten válaszolt:

— Te vagy? Már felkeltél?

— Fel. Azaz, hogy még le sem feküdtem.

— Na, az már más. Én már öt óra óta ülök itt s a világ minden sarkába küldtem már sürgönyöket.

— Istenem, hisz tudod, hogy a te ügyeid nem érdekelnek. Csak azt akarom kérdezni tőled Henriksen: van egy kis pálinkád?

A két urfi kilép az irodából, végig megy a bolthelyiségen s a pincébe megy. Henriksen Ole gyorsan kibontja a palackot. Minden percben megérkezhetik az édes atya, azért siet olyan nagyon. Az öreg csakugyan vén ember már, de nem jó olyant tenni, amit ő nem lát szívesen.

(Folytatása következik.)

dérek vizével megmosdatta, egyszerre olyan egészséges lett, mint a makk. Kiugrott az ágyból és szépen járkált a szobában.

Csak egy baja volt a királyfinak, nem jött meg a jókedve. Most is akkorákat nyögött, mintha még az ágyat nyomná. Nem nevetett már kis korától fogva s akármit csinált, akármit beszélt is a királyné, még csak egy picikét se húzta félre a száját.

Annál nagyobbakat nevetett lent a konyhában Nótás Kati és reggeltől estig dalolgotott.

Mindenki szívesen hallgatta, csak a királyné nem. Hogyan tud ez nevetni, dalolni, mikor az ő szíve még mindig olyan szomorú!

Megint fölhevítette Nótás Katit és azt mondta: — Hallod-e Nótás Kati, ha elhozod a tündérek tükrét, mosdóitálát, mozdóvizét, most már hozd el ide a tündérek egér-rozémentjét is és egrecéroztsd meg a fiam előtt, mert úgy lehet egészen egészséges. Ha megteszed, te leszel a fiam felesége, de ha nem, ott lesz a fejed, ahol a sarkad.

Szegény Nótás Kati, azt se tudta, hogyan kerül le a konyhába. Elfaosorodott a szíve a nagy bánatban, sirt, sirdogált keservesen, s mikor legjavában sirdogált, eszébe jutott a sipja. Megfujta s abban a szempillantásban ott termett előtte az egérkirály.

— No, mi a baj, Nótás Kati?

— Hát ez meg ez.

Aztán elmondta, mit parancsolt a királyné. — Tudtam én, hogy ez lesz a vége, hát ne busulj Nótás Kati, csak fekdődj le, aludjál.

Nótás Kati le is feküdt, aludt egész reggelig s mikor felébredt, ott volt előtte az egérkirály s egy pálcát tartott elejbe.

— Ezt vidd föl a királynénak s mondd, hogy menjetek együtt a királyfi szobájába. Mikor aztán ott lesztok, fújd meg a pipódat.

Jól van, Nótás Kati föl is vitte a pálcát s mikor beérték a királyfi szobájába, a pálcájából csak ugráltak ki egymás után az ezüst szőrű kis egerek, mindegyiknek kard volt az oldalán, puská volt a vállán, csöngő a nyakán s addig ugráltak, míg egy egész regementre való lett a szobában.

Nótás Kati erre megfujta a pipját, az egerek sorba álltak, maséroztak és olyan szépen egrecéroztak, hogy még a félig holt ember is elnevette volna magát rajtuk.

Hát a királyfi hogy ne nevetett volna! De nevetett ám, de úgy ám, hogy még a könnye is kicsordult a nagy nevetésbe.

Mikor aztán jól kinevette magát, úgy eltűntek az egerek, mintha soha ott se lettek volna. De bezeg nem tűnt el a királyfi jókedve s mikor megtudta, hogy Nótás Kati gyógyította meg, megölelte, megcsókolta és azt mondta:

— Te az enyém, én a tied, ásó-kapa se válaszson el bennünket egymástól.

Aztán megvolt a nagy lakodalom. A királyfi lett a király és Nótás Kati a felesége. Odahitták

a kastélyba a szegény embert, meg a szegény asszonyt is és mind nagyon boldogan éltek. — Ha meg nem haltak, most is élnek.

KÜLÖNFÉLÉK.

„Snadahüpfélék.”

1.

Elfelejt az asszony mindent
Mire ősz lesz haja szála,
De az mindig eszibe van
Kinek tetszett lánykorába’.

2.

A szív olyan, mint az óra:
Finom a járása
S ha eltörik, nincsen órás
Ki megreparálja.

3.

A szerelem furcsa vásár:
Az alku a szívre áll
S ha megveszik, ráadásul
Még az ész is vele jár.

4.

Ha elmerül a tengerbe
Nem csobog a kis patak;
Belenézek a szemembe
S szóltan leszek, hallgatag.

Róna Béla.

— Az ordó. 1844. május 20-ikán ünnepelte Schadow, a híres német szobrász a nyolcvanadik születése napját. Aznap délelőtt megjelent a művész lakásában IV. Frigyes Vilmosnak egy adjutánsa, hogy átadja a király szerencsekívánatait és azonkívül azt a magas rendjelet, amivel a király kitüntette. Az agg művész, aki még hálóköntösében volt, bizony nem igen volt udvarias a vendégével. Még a rendjelet se volt az inyére.

— Eh — mondta bosszusan — ugyan mit csináljak azzal a rendjellel? Vigye vissza! Én már öreg vagyok az ilyesmire!

— De mester — felelte az adjutáns — mit fog szólni az ilyen felelethez ő felsége?

— No hát, az igaz. Hát csak tegye oda azt az ordót.

Az adjutáns örült, hogy legalább ennyit elérhetett s eltávozott. Egy órával később a császár maga jött el Schadowhoz. A művész éppen a toaletteljével bibelődött még, s az ajtónyíláson át észrevette, hogy a király belépett a szomszéd szobába. Beszökölt hozzá:

— Felség, még alsóruhában vagyok!

— Szép, szép, kedves Schadow, — felelte a király — majd várok.

Két huszár.

Irta: GRÓF TOLSZTOJ LEÓ.

(5)

Ujjinnek alig volt valami pohely az ajka fölött.

— Ugy látszik, hogy játékhoz készülsz, — szólott megint a gróf. — Nos hát, szerencsét kívánok neked, Ujjin! Reményem, mester vagy a kártyában? — toldotta meg mosolyogva.

— Igen, játszani fogunk, — mondta Luchnov és feltépett egy csomag kártyát. — Hát ön, gróf, nem méltóztatik részt venni?

— Nem, ma nem játszom. Pedig ugyancsak megmutatnám mindnyájatoknak, hogy mi a játék. Ha én a kártyát a kezembe veszem, akkor robbanak a bankok! De nincs pénzem. Utközben Volotsoknál mindent elvesztettem. Találkoztam ott egy infanteristával, minden ujján volt egy gyűrű — bizonyosan hamis játékos volt — és teljesen kifosztott.

— Sokáig kellett a postán vesztegelned? — kérdezte Ujjin.

— Huszonkét órahosszat tanyáztam ott. Ez az átkozott posta sokáig az emlékezetemben marad még! Na de az a postamester is megemlegeti! — Ugyan már miért?

— Na tudod... megérkezem... akkor kiugrik előm a postamester, igazi gazember pofa... s — nincs ló — mondja... Hát tudnod kell, hogy van nekem egy kipróbált módszerem. Nincs ló?... akkor először is nem vetem le a bundámat, bemegyek a postamester lakásába, jól értsd meg, nem a varószobába, hanem az ő szobájába, s megparancsolom, hogy nyissanak ki minden ajtót és ablakot, mert fülledt a levegő. Itt is éppen így cselekedtem. És bizonyosan emlékszel arra, micsoda erős fagy volt a múlt hónapban... volt vagy husz fok hideg. A postamester mo-

roggni kezdett, na de én megadtam neki a magamét. Akkor jött egy banya, aztán lányok és ezek a néberek elkezdtek kiabálni, fazekakat ragadtak fel és a faluba rohantak... Az ajtó felé mentem. „Adj rögtön lovakat és akkor megyek az utamra,” mondtam. „Ha nem adsz, akkor senkit sem bocsátok többé innen, s mind agyon fagyhattok itt!”

— Ez aztán a kitűnő módszer! — mondta hangosan felkacagva a puffadt képu földbirtokos. — Így kergetik ki fagyasztással a svábokat.

— De nem voltam eléggé résen, a postamester kisurrant és az egész tehénnéppel elrohant. Csak egy öreg banya maradt meg nekem zálognak, aki a kementén hevert. Egyre tüszögött és istenhez fohászkodott. Aztán tárgyalások következtek; a postamester visszajött és úgy messziről akart rábeszélni, hogy az öreg asszonyt bocsássam szabadon, de én ráuszítottam Blücher és Blücher pompásan tud rárontani a postamesterekre. Ezért a gazember reggel előtt nem adott lovakat. És akkor előhajtát az az infanterista. Bementem vele a másik szobába és elkezdtünk játszani. Ön látta Blücher! Blücher! Pszt!

Blücher berontott. A játékosok jóakarattal foglalkoztak vele, ámbár látszott rajtuk, hogy sokkal szívesebben foglalkoztak volna valami egyébbel.

— De önök nem játszanak, uraim! Kérem, ne zavartassák magukat tőlem. Én már csak olyan fecsegő vagyok — mondotta Turbin.

III.

Luchnov két gyertyát állított maga elé, elővett egy bankjegyekkel megtömött óriási tárcát, ünnepiesen, mint ahogy a szentséggel való ellátás történik, aztán kinyitotta az asztalt, kivett belőle két darab szászrubelest és a kártyák alá tette.

— Épp úgy, mint tegnap, kétszáz a bank — mondotta, megigazította a pápaszemét és megkeverte a kártyákat.

— Helyes! — jelentette ki Ujjin, a nélkül,

— No jól van, felség! — szölt ki újra Schadow, majd kijött maga is.

— De mondja csak, kedves Schadow, — szólott most hozzá a király — mi jutott az eszébe? Örömet akarok magának szerezni és maga gorombaságokat küld nekem az adjutánsommal.

— Ó nom, felség, — mentegézőtt a szobrász — már én ezt csak úgy mondtam, de nem gondoltam komolyan. Látja, felség, én csak éppen elgondoltam, hogy már nagyon öreg vagyok, adja inkább oda azt az ordót a vőmnek, Bendemannnak, ő még örül az ilyesminek.

— A boér asszonyok. A boér asszonyok nem kötnek kardot és nem ragadnak puskát, hogy kövessék uraik és fiaik maroknyi csapatait. De azért nagyon hasznosak most is és különösen a háború idején szinte nélkülözhetetlenek. Okosan és fáradhatatlanul kormányozzák és látják el a tanyákat, amíg az embereik hadakoznak. Az egyik tanyán egyetlen férfi ember sem volt. Két asszony és néhány cseléd azzal foglalkozott, hogy néhány tehenet beoltsion. Egy másik tanyán az asszony szántott, a testvére az ökröket vezette és a lánya az ostort kezelte. Este, munka után az asszonyok letelepednek a bibliához és imádkoznak a férfaikért. És rendületlenül biznak az istenben.

— A jámbor Krüger. Az agg elnök jámborsága sokszor nyilvánult már a háború alatt. A oelensoi ütközet után, amelyben az angoloknak tíz ágyúja esett zsákmánnyul, az erről szóló távirattól éppen akkor kapta meg, amikor szűk baráti körben teázott a háza előtt. Nagy könnyecpekpepek gördültek ki a szeméből és csurogtak le a szakállára, amellyel néhány nap óta nem véteztet le. Aztán remegő hangon így szólt:

— Ezt nem ember csinálta!

— Szeget szeggel, B... vesztfáliai városkában egy öreg doktor él, aki munkájával nagyon azé volt, hogy vizádót és panaszt is tett ezért néhány szor. Az eredmény az volt, hogy még nagyobb adót vetettek ki rá. Az öreg ur úgy vette észre, hogy éppen sárgal me vizsgálta meg alaposan az ügyét, s azért meghívta a házába a magisztrátus tagjait. Mikor már együtt voltak az urak, átadott nekik egy irást, s kérte őket, hogy olvassák el. Végrendelet volt, amelyben a városnak kétszázhatvan ezer forintot hagyott.

— Az önkök eljárása — mondta aztán — hasonló érdemel.

Azzal elővette a végrendeletet, darabokra tépte és a tűzbe vetette.

hogy ránézett volna, mialatt Turbinnal foglalkozott.

A játék megkezdődött.

Luchnov, mint valami gép, szabályszerűen osztotta a kártyát, hébe-hóba szünetet tartott, minden sietség nélkül jegyeztetett, vagy szigoruan nézett maga elé a pápaszeme fölött és halgan mondogatta:

— Tegyen!

A vastag földbirtokos beszélt a leghangosabban közülök, mindig hangosan elmélkedett s megnevésztette duzzadt ujjait, hogy a kártyát fölemelhesse.

A helyőrségi tiszt az asztal alatt behajto-gatta egy kicsit a kártyák sarkait.

A görög a bankadó mellett ült és nagy figyelmesen követte mélyen fekvő fekete szemével a játékot.

Savalsevszki az asztalnál állott, időnkint egészen izgatott lett, elővett a nadrágzsebéből egy kék, vagy egy vörös bankót, rátette a kártyára ezzel a mondással:

— Kis hetes, ránts ki!

És ránta a bajuszát, egyik lábáról a másikra lépett, vörös és végképpen izgatott lett, addig, amíg a kártyája nem nyert.

Ujjin borjupecsenyét evett ugorkával, amit oda tettek neki egy lőszórral tömött nyugágyra. Megtörülte gyorsan a kezét és megrakta a kártyákat, egyiket a másik után.

Turbin, aki eleinte a nyugágyon ült, rögtön fölismerte az egész helyzetet.

Luchnov nem is nézett az ulánusra és nem beszélt vele; csak időnkint gyors pillantásokat vetett pápaszeme felett az ulánus kezére, hanem azok a kártyák, amelyeket megtett, rendesen vesztettek.

— Ha legalább ezeket a kártyákat ütném meg — dühösködött Luchnov, a vastag földbirtokos kártyáira mutatva, aki csak ötven kopeket rakott.

(Folytatása következik.)

† **A dohányzás Japanban.** A japán parlamentben újabb törvényjavaslatot nyújtottak be, hogy tilták meg a dohányzást a tizennyolc éven alul lévőeknek. A cigarettázás Japanban valóságos országos járvánnyá lett, hét-nyolc esztendőes gyerekek is dühösen füstölnek. A törvényjavaslat azt kívánja, hogy aki nincs még tizennyolc éves és dohányzáson érik, arra pénzbírságot vessenek ki egytől tiz yen erejéig. Aki pedig gyermekeknek dohányt elad, ugyan- csak pénzbírságot szenvedjen el.

† **Hogyan támad az étvágy.** Ezzel a kérdéssel már sokat foglalkoztak a tudósok, de egészen elfogadható feleletet nem adtak még rá. Appenheimer heidelbergi tanár azt tartja, hogy az éhség érzését a gyomornak bizonyos vérszegénysége idézi elő. Azért tűnik az étvágy, mielőtt a gyomor megtelik, s az emésztés hatására erősebben áramlik a vér a gyomorhoz. Másrészt az is világos, hogy akik vérkeringési zavarokban (például sorvadásban) szenvednek, üres gyomorral sem érznek étvágyat. Ilyenkor ugyanis a gyomor véredényeinek túlteltesége áll elő. Ha a gyomor többé-kevésbé vérszegény, akkor az valamilyen inger gyakorol bizonyos gyomoridegre, izgatja és mindazokat a jelenségeket létrehozza, amelyekkel az éhség érzete jár. Megállapították aztán azt az érdekes tényt, hogy az az ideg, amely az éhség érzését közvetíti, közös eredetű azokkal az idegekkel, amelyek a szájat és a nyelvet ellátják. Így érthető meg az is, hogy az inger, amely nyelvényt ér, például valami fűszer, az étvágyat növeli, sőt fölkeltheti, míg például a száj nyákhártyájának a betegsége, ami a nyelv izlelő idegét zavarja, étvágyunkat teljesen megsemmisítheti, még ha a gyomor üres is és a táplálkozás szüksége meg is van.

† **Rideg álláspont.** *A férj* (lecsillapodva házi perpatvar közben): Szép ... igazán szép időnk lesz ma.

Az asszony (még mindig duzzogva): Hagyj békében, egyáltalában nem akarom, hogy valamink közösen legyen.

† **Felhaborodás.** *A pincérlány:* A kapitány ur visszaküldte a sürt, egy légy uszkal benne.

A kereszmáros: Na, a kapitány urnak sem hült volna meg az uja, ha beleyült volna érte.

Napirend.

Naptár. Vasárnap, február 4. — Római katolikus: G5. Korz. And. — Protestáns: G5. Veronika. — Görög-orsz.: (janár 23.) B. 28. Kolem. — Zsidó: Adar 5. — A nap két 7 óra 8 perccor. — Nyugszik 4 óra 49 perccor. — A hold két délelőtt 8 óra 54 perccor. — Nyugszik délután 5 óra 59 perccor.

A műszerek nem foadnak.

A nemzeti múzeum ismeretterjesztő előadása délelőtt 11 órakor.

Az Otthon férfi-estélye.

A posta és táviró átvezet és stólgók bálja a Royal-szállóban.

A Súlyom kerékpáregylet bálja a József főherceg szállóban.

A budapesti sakk-kör közgyűlése az Akadémia kávéházban.

A magyar gazdasszonyok álarcos bálja a Vigadóban.

Nemzeti Múzeum: Képtára, nyitva délelőtt 9-től 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődij mellett megtekinthők.

Országos képtár és a metszet-kiallítás nyitva délelőtt 9-11-ig.

A könyvtárak zárva vannak.

Deák-mauzóleum a kerepesi-uti temetőben, nyitva délután 5 óráig.

Magyar Érekeskedelmi Múzeum. Irantzóság Kerepesi-ut 20. l. emelet. Hivatalos órák délelőtt 9-től délután 2 óráig. Telefon szám 24—55. Nyitvaos olvasóterem és tudakozó-osztály kerepesi-ut 22. szám l. emelet. Hivatalos órák 9 óráig 12-ig és délután 3—6-ig. Telefon szám 24—16.

Hazai termékek állandó kiállítása. Keleti mintatár és kereskedelmi-történelmi gyűjtemény, továbbá a Házipari kiállítás (melyben az üzletvezetés és árusítást az eszközök) a városi üzleti igazságszolgálatban nyitva télen délelőtt 9—2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9-től 12 óráig és délután 3-tól 6-ig, vagy 6-ig. — A magyar kir. kereskedelmi múzeum külföldi kirendeltségeinek vezetőivel meghívott üzletvezetés V. Váci-kört 32. szám.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.

Somosy Múlató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációk misor.

Folies Caprice. VI. Róvay-utca 18. Naponta fényes misor.

Budapest kávéház. Andrassy-ut. Naponta Banda Marci és fia hangversenye.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállója.

Páris szálloda, Váci-kört, Etemek. Elegáns kávéház. Látványosság: Baehus-pince.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitási kéréspárló.

Petanovits Metropól szállódja. Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Ujnan berendezett fényes étterem.

Ehm János értemben (ezelött Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kitűnő cigányzene.

Fatzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermek Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferko híres szőliskert hangversenye.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, február 3.

Gabonázlet. (Goldmann és Engel cég jelentése a Budapesti Napló részére.) Az időjárás e hét folyamán keveset változott. Nagybőrra enyhe, borus, esős időnk volt, mely a hőmérséklet emelkedésével csak a hét vége felé volt ismét derültebb. A vízállás emelkedett. A vetések teljesen nélkülözik a hótakarót, azok állását illetőleg azonban nincs semmilyen panasz.

A külföldi piacokon szilárd irányzat uralkodik, az árak azonban csak részben emelkedtek és a fogyasztás kereslete sem javult mindenütt. Amerikában az árak kezdetben a spekuláció vételeinek behatása alatt emelkedtek voltak, később realizációkra azonban csökkentek, dacára hogy a látható készletek ismét apadtak, e mellett az elszállítások is aránylag gyengék. Angliában a fogyasztás kezdetben jobb vételkedvet tanúsított és valamivel magasabb árakat is engedélyezett, később azonban nyugodt hangulat érvényesült és az árak változatlanok maradtak. A francia piacokon is emelkedő árak mellett indult az üzlet. A múlt heti fagyárokra szóló hírek tényleg tulzottnak bizonyultak, azonban a rendkívül érzékeny contreminek mégis erős ösztönzést szolgáltak nagyobb fedezések eszközzésére, míg azután esendesebb felfogás és ezzel együtt a buza- és lisztárak csökkenése következett be. A többi kontinentális piacokon a fogyasztási viszonyok valamivel kedvezőbbek ugyan, a nélkül azonban, hogy az árakban némi javulás mutatkozik.

Nálunk a kereslet kenyérmagvak iránt élénk volt, az árakban azonban nem mutatkozik jelentősebb változás. A többi cikkben is barátságos az irányzat, tartott árak mellett.

Az üzlet részleteiről következőket jelenthetjük: Buza az egész hét folyamán jól volt kinalva és a malmoknál gyors elhelyezést talált. Ugy látszik, hogy lisztgyáraink csak gyenge készletek felett rendelkeznek és minthogy a vasúti hozatok mérsékeltek, raktárára nyert előnyt, melyből naponként nagyobb tételek kerültek eladásra. A forgalom is így élénken alakult és ha említésre méltó arányul meg sem közelíthetett be, ugy ez főleg a tulajdonosok eladási hajlamára vezethető vissza, habar a lanyha határidőpiac is lényegesen hozzájárult, hogy magasabb árak nem követeltettek. A hangulat azonban tartósan szilárd volt és ca. 200.000 mm. forgalom mellett az árak egyenlegként 5—10 fillérrel magasabbak (50 kg.-ként). Finom búzák jó érdeklődésre találtak, ilyen minőségűek azonban csak kevésbé kerülnek a piacra. A behozatál 59.000 mm.

Rozs csak gyengén volt kinalva és a hét elejével ugy a helyi fogyasztás mint elszállítási célokra jó keresletnek örvendett. Különösen finom áru — amely azonban alig van a piacon — kereset élénkebben és az árak 5 fillérrel emelkedtek is (50 kilogrammonként). Később az irányzat azonban esendesebb lett, a kereslet csökkent és az árak is valamivel nyugodtabbak, finom áru azonban tartott maradt. A hét végével a hangulat ismét szilárd. Minőség szerint helyben és helybeli parításra 6.10—6.35 koronáig fizettek. Nyiri szárazszék csehszágai számlára szintén keresettek és debreceni parításra 5.75 koronát jegyzünk.

Árpa (takarmányi és hántolási célokra) ugyan- csak valamivel jobban volt forgalomban, amelyen különösen gyarosok vettek részt. Az árak teljesen változatlanok és minőség szerint 5.40—5.70 koronáig jegyzünk helyben átvéve. Alomásokon átvéve az üzlet teljesen pang. Közép sörárpa inkább névlegesen 5.75—6.— koronát jegyez helyben és helybeli parításra.

Zab mérsékelt kereslet mellett e hét folyamán tartott maradt, mi mellett a kinalat különösen jobb áruban szintén mérsékelt. Alarendelt árért 4.90—5.10, középminőségűt 5.25, prima árúrt, mely könnyebben értékesíthető, 5.40 koronáig fizettek helyben. A forgalom ca. 4000 mm. (Minden 50 kg.-ként)

Tengeri kezdetben — a rossz utakra való tekintettel — továbbra is csak gyengén volt kinalva, később a kinalat javult, a kereslet azonban szintén megelégedett és ugy a belföldi fogyasztás, mint elszállítási célokra jobb forgalom is fejlődött. Az árak 5 fillérrel 50 kilónként magasabbak és prompt árúrt budapesti parításra 4.77½—80 koronáig, banált álmásokon Beeskerék tavolságban átvéve 4.30—4.35 korona, tisztavidek álmásokon 4.20—4.70 koronát fizettek. Kőbanván átvéve bizálók szintén jobb keresletet tanúsítottak és prima árúrt 4.95 koronáig fizettek.

Olajmagvak: Káposztarepce (készáruban) üzlet e cikkben nincs, helyben 12.50 koronáig jegyez. Káposztarepce 1900. augusztusra alig volt forgalomban és inkább névlegesen 11.50—11.90 korona között jegyez. A mellékcikkekben jelentéktelen a forgalom: vadréce 5.50—6.50 korona, gomborka 10.50—11.50 korona, lenmag 11.50—13.50 koronát ér el helyben.

Hüvelyesek: Bab iránt e héten a vételkedv némileg csökkent, a kinalat azonban továbbra is csak gyenge. Törpebab Gyöngyösön 8.25 korona, Fegyverházán 8.75, gőmbőllyú Mohács 7.50, Zombor-Bujan 7.50. Barnabab Kalocsán 7.—, tarkabab Nagy-Káro-

lyon 4.75. Kendermag budapesti parításra 11.— koronáig jegyez. Bükökny 6.——6.50 korona. Muharmag 6.75—7.25 koronát jegyez helybeli parításra, minden 50 kg.-ként.

A határidőüzletben a készárúüzletben beállott szilárd hangulat hatásáig alig lehet konstátálni. Az árfoyakom alakulásánál piacunk a külföldi jegyzésekre egyáltalán nem volt tekintettel, ami mellett a kőtekek száma a minimális volt, miután ugy az eladók, mint a vevők tartózkodók voltak.

A heti üzlet részletei a következők: Buza áprilisra 7 K. 80 f., 7 K. 79 f., 7 K. 80 f., 7 K. 74 f., 7 K. 75 f., 7 K. 77 f. után 7 K. 77—78 filléren zárul.

Buza októberre 7 K. 91 f., 7 K. 97 f., 7 K. 89 f., 7 K. 91 f. árfoyakom után 7 K. 91—92 filléren zárul.

Rozs áprilisra 6 K. 46 f., 6 K. 44 f., 6 K. 47 f., 6 K. 43 f. után 6 K. 43—44 f.-en zárul.

Tengeri májusra 5 K. 01 f., 4 K. 99 f., 4 K. 97 f. jegyzések után 4 K. 96—97 filléren zárul.

Zab áprilisra 5 K. 07 f., 5 K. 08 f., 5 K. 03 f., 5 K. 04 f. árfoyakom után 5 K. 04—05 filléren zárul.

Káposztarepce augusztusra, bécsi vételek folytán 11 K. 65 f.-ről 11 K. 90 f.-ig emelkedett.

Kávé. (Belék István kávéagykereskedő jelentése a Budapesti Napló részére.) Az árak mostanáig elért emelkedése 10—15 frót tesz ki. Főleg Santosban vannak még 8—10 frtnyi áremelkedést, mint az olcsó árak normális alapárát. A finom árak szintén emelkedtek, de nem oly mértékben, mit az olcsó fajok, csak is Portorikóban volt még a Santosnál is magasabb áremelkedés. Árak: Santos Sup. 48—52¼. Good Average 43¼. Regulár 40—41. Portoriko 40—110.

Ipar és kereskedelem.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága tegnap tartott ülésében megállapította az 1899. évről szóló zárszámadást. A mérleg 8,685,497-54 korona brutto nyereséggel záródik (az előző év 8,263,501-24 koronával szemben) s az 1,913,020-88 koronát kitevő terhek és üzleti költségek (1898. évben 1,804,511-42 korona) levonása után 6,772,476-06 korona tiszta nyereséget mutat ki (az 1898. év 6,459,049-82 koronával szemben). Ez a nyereség a tőke 22-57 százalékos kamatoztatásának felel meg (m. é. 21-53%).

A mérleg ez idén is a legjobb a bank alapítása óta, amennyiben a nyereség az összes előző évek üzleteredményét meghaladja.

A tiszta nyereség emelkedése, mely az áthozat tekintetbevétel nélkül a részvénytőkének kerek 20%-os kamatozását jelenti, majdnem kizárólag a lefolyt év abnormális kamatlábviszonyaira vezethető vissza, melyek a bank pénzeszközeinek nagy mobilitásánál fogva első sorban kedveztek. Igaz ugyan, hogy a jelen üzleteredményben egyes nagyobb pénzügyi műveletek eredményei is el vannak számolva, mint például a bukaresi városi kölcsön konverzójának való részlettel, valamint a szárdrai és szabadi közúti vasutak eladásából eredő nyereségek; ezek azonban elensúlyozvak ama leírások által, melyek a befektetési értékpapírok állagán eszközöltettek, melyeket a bank saját jelentékeny alapjai számára, nemkülönben pedig saját mobilitásának fenntartása céljából készletben tart, ugy hogy a fenti eredmény csaknem kizárólag a folyó bank- és jelzálog-üzletből elértnek tekinthető.

Tekintettel ezen körülményre és figyelembe véve ezen főzletágak folytonos fejlődését s hozadékaik állandóságát, az igazgatóság elhatározta, hogy a közgyűlésnek az eddigi részvényenkénti 70.— frtos osztaléknak 75.— frtra (150.— koronára) való felemelését fogja javaslatba hozni s ehhez képest a nyereségből 4,500,000.— koronának 15%-os osztalék gyanánt való kifizetését, a tartalékalopoknak 800,000.— koronával való javadalmazását s a fennmaradó 735,019 k. 50 f.-nek új számlára való elővitelét fogja indítványozni.

Ezen osztalék a legmagasabb, amely 25 év óta kifizetésre került. A tartalék-alapok, nem számítva a nyugdíjalapot, a 800,000 koronával való dotálás folytán 24 800,000 koronára emelkednek.

A bank fejlődését a lefolyt évtizedben a következő adatok illusztrálják:

Részvénytőke	Nyereség	Tartalékok	Osztalékok	Osztalékok
osztalék érték forintokban.				
1890	8 000 000.—	1 578 029.—	2 350 000.—	55
1891	8 000 000.—	1 751 093.—	2 600 000.—	55
1892	10 000 000.—	1 013 659.—	4 100 000.—	60
1893	10 000 000.—	2 101 229.—	4 400 000.—	60
1894	12 500 000.—	2 219 256.—	7 300 000.—	60
1895	12 500 000.—	2 724 931.—	7 700 000.—	65
1896	12 500 000.—	2 778 644.—	8 000 000.—	65
1897	12 500 000.—	2 894 381.—	11 600 000.—	70
1898	15 000 000.—	3 229 524.—	12 000 000.—	70
1899	15 000 000.—	8 386 238.—	12 400 000.—	75
(vagyis koronában)	30 000 000.—	6 772 477.—	24 800 000.—	150

A bank közgyűlése február 17-ére hivott egybe. Küldöttség a pénzügyminiszternél. A szesz szabadraktár tulajdonosok küldöttsége dr. Farkas Balazs országgyűlési képviselő vezetése alatt ma délelött tisztelt Lukács László pénzügyminiszternél.

hogy az új szeszadótörvény által tőlük elvont 1/5% raktaári apadás újból való megadása kéri. A pénzügyminiszter a küldöttséget a képviselőház miniszteri szobájában fogadta és a küldöttség szószólójának Halasi Mór igazgatónak szavaira kiemeltette, hogy az ügy beható vizsgálat tárgyává teszi és az osztrák pénzügyminiszterrel egyetértve az igazságos döntést meg fogja hozni. A küldöttség ezután még Toepeke Alfréd államtitkárnál is tiszteltgett, hol a szabadkötőresek kérelmét Kilde Andor tolmácsolta.

A Budapesti Takarékpénztár és országos zálogkölcsön részvénytársaság ma délelőtt tartotta a közgyűlést Tolnay Lajos országgyűlési képviselő elnöklése mellett.

Az igazgatóság jelenti, hogy a kedvezőtlen pénz- és közgazdasági viszonyok az elmúlt évben is szakadatlanul éreztették a hatásukat.

Az e miatt uralkodó pangás, amely az érték-papír-piacokat még most is befolyásolja, — továbbá az a körülmény, hogy a többi európai államok, a rendelkezésükre álló kölcsönök, az iparuk nagymértékű föllendülése folytán, saját szükségleteikre igényelték s e miatt Magyarországtól az eddig nyújtott hitelek részben megvonták és újabb hitelműveletekbe nem bocsátkoztak, voltak az okai, hogy újabb üzletek kezdeményezését mellőzve, az igazgatóság az összes tevékenységet csupán a meglévő üzletkör gondos fejlesztésére fordította.

A rendes üzletágaknál mindenütt nagyobb forgalmat és kielégítő eredményt sikerült elérni.

Leszámított az intézet a lefolyt üzletévben 25,313 darab váltót, 30,420,509 forint 69 krajczár összegben (3 millió forinttal több, mint 1898. évben); a váltótárcsa állománya az év végével 3,393,278 forint 56 krajczár volt.

Takarékpénztári könyvesekékre, folyó számlára és pénztári jegyekre elhelyezett betétek összege az év végén 6,133,718 forint 80 krajczár raugott.

A lombard-üzletben 4 millió forint van elhelyezve. A kézi zálogszelvények lényegesen emelkedett és a forgalma növekedett.

A zálogkölcsönök állománya a lefolyt évben 356,956 forinttal, vagyis 2,539,243 forintról 2,896,229 forintra, a zálogpénztári utalványok pedig 1,785,000 forintról 2,135,000 forintra emelkedtek.

Az osztályorszájtekben való részesedés teljesen kielégítő hasznót hajtott.

Az intézet részéről kezelt áruváltási vasút építését 1899. évi december 20-ikán befejezték. Ez az üzlet szintén megfelelő nyereséget hozt.

A múlt üzletévről 419,052 forint 87 krajczár tiszta nyereség mutatkozik, ami a részvénytőke 8 1/2 százalékos kamatozásának felel meg.

Javasolja az igazgatóság, hogy ebből, az alapszabályszerű levonások után, a 25,000 darab 400 koronás részvény után, osztalék fejében részvényenként 12 forintot (24 koronát) fizessenek ki.

A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s a felmentvényt minden irányban megadta.

A választások során újból egyhangulag megválasztották igazgatósági tagokká a következőket: Auer Róbert, Benke Gyula (vezérigazgató), Egredi Lajos, Eisele József, Fopper István, Stein Armin, Tenczer Pál, Török Sándor; felügyelő bizottsági tagokká szintén újból és egyhangulag megválasztották: Dezsényi Józsefet, Hartenstein Zsigmondot, dr. Mohay Sándort, Rigler József Edét és Schöber Albertet.

Végül az elért fenyves eredményekért Hajdu József dr. mondott köszönetet az igazgatóságnak, Benke Gyula orsz. képviselő, vezérigazgatónak, valamint a tisztikárnak is.

Az 5. számú szelvények beváltása február 5-én kezdődik.

Mozgalom a gyolosos tótok ellen. A bács-megyei kereskedők Szabadkán tartották meg előre hirdetett gyűlésüket, amelyen megbeszélték, miként lehetne a gyolosos tótok inváziója ellen orvoslást találni. A gyűlés Weisz Frigyes cseregi kereskedő megnyitó beszéde után dr. Csillag Károlyt választotta meg elnökévé. Majd élénk vita keletkezett, amelynek folyamán a gyűlés minden szónoka hevesen kikelt a tótok visszaélései ellen. Különösen Weisz Frigyes beszéde keltett nagy hatást, aki elmondta, hogy 12,000 magyar kereskedőt sújt az a 8—900 társzeker, amely állandóan szállítja a tótok portékáját a vidéki hetivásároknak és felvidéki gyolosos helyett ausztriai és csehországi árúkat sóznak a hiszékeny népre. Végül az egygyűlt 200 kereskedő elfogadott egy határozati javaslatot, amely szerint a bács-megyei kereskedők a gyolosos tótok elleni mozgalmaikat az egész országra kiterjesztik és csatlakozásra felhívják az összes hazai kereskedőket.

Fiumei forgalmi politika. A Pester Lloyd-nak jelentik Fiuméből, hogy az ottani kereskedői körök állandóan panaszkodnak a fiumei kikötő elégtelensége miatt, amelyet különben az irányadó körök is elismernek. E mellett kétségbe nem vonható az sem, hogy a kormány a rendelkezésére álló eszközök keretében mindent megtesz a fiumei kikötő kibővítésére. Ámde arra is kellene törekedni, hogy bizonyos, Trieste felé irányuló törekvéseket megbénítsanak és az csak helyes tarifapolitikával érhető el. A magyar államvasutak saját vonalain különösen kedvező tarifátételek vannak, amelyeknek azonban nincs meg a teljes hatásuk, ha a Fiume felé irányuló helyi érdekű vasutaknál magas tarifátételek vannak érvényben. Ezekből kiindulva a fiumei kereskedelmi és iparkamara mozgalmat indított meg, hogy a kormány a fehér-tolnamegyei helyi érdekű vasutat vegye

bérbe, mert ennek a vasutnak nagy fontossága van a környék gabonaforgalmára nézve. Az átrakódó forgalom lebonyolítása céljából Pakson jelentékeny költségekkel kikötőt építettek, amelyet nem lehet teljesen kihasználni, mert az alsó Duna felől Fiumébe irányuló szállítmányoknak átrakódó forgalma nem Pakson, hanem a fehér-tolnamegyei helyi érdekű vasuton érvényben levő magas tarifa miatt Budapestet át történik.

A Kőbányai Királysöröző Részvénytársaság ma délután tartotta rendkívüli közgyűlést Herzfeld Frigyes elnöklele alatt. A közgyűlésen tudomásul vették az igazgatóság jelentését, s az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak lemondása következtében megejtették a választásokat. Az igazgatóság tagjai lettek: Frank József (új), Glatz János József (új), Herzfeld Frigyes, Kanizsai Ferenc, dr. Löw Tivadar, dr. Oesterreicher Samu (új), Polakovics Mátyas, Székely Ferenc (új), Vuk Gyula, Weisz Károly (új), zolyómi Wagner Jenő dr.; a felügyelő-bizottság tagjainak megválasztották: Gruber Henriket, Kern Ernőt (új), Ruszter Bélát (új), dr. Virava Jánost.

A vetések állása. A földművelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítókól beérkezett jelentések szerint a vetések állása január hó 30-ikán a következő volt:

A lefolyt időszakban is rendkívül változó és túlnyomó mértékben nedves időjárás uralkodott országsszerte, minek következtében a vetéseken sok helyen álló víz is képződött. Néhol a folyók és patakok is kiáradtak (a felvidéki és erdélyi vármegyékben) és elöntötték a réteket s itt-ott a vetéseket is. A bőséges eső és havazás következtében a kártékony férgek és eretek nagyszámú ki- pusztultak; a vetések pedig felidültek, sőt a később vetettek is nagyszámú kikeltek. Nagy általánosságban az őszi gabonavetések kielégítően állanak. A repevetések csak részben kielégítők, helyenkint kiveszték. A lóherékben és lucernásokban az egé- rokozta pusztítás következtében jelentékeny a kár. Takarmányemlékben helyenkint hiány mutatkozik. A szőlőkben az őmos esőzések és az erre követke- zelt nagy hidegek kisebb-nagyobb kárt okoztak, né- hol a gyümölcsfák is szenvedtek.

Az enyvárak felemelése. A magyar és osztrák enyvgyárosok az enyv árát métermázsánként 2 ko- ronával felemelték.

A The Mutual Newyorki életbiztosító társaság, a lefolyt üzleti évről szóló számlájával elkészült. Amennyire hozzá is vagyunk szokva ezen hatalmas biztosító társaság óriási számtankezelő foglalkozni, az üzleti eredményeknek megelőző esztendő- kel szembeni szaporodása az eddigiekkel jóval me- galadja. A „Mutual” ismét bebizonyította, hogy nem- csak a világ leggazdagabb biztosító társasága, hanem egyúttal a legnagyobb és leghatalmasabb pénzinté- zete is. A következőkben az évi jelentés kábelsír- göny után beérkezett főadatát mutatjuk be. Az 1899. évi üzleteredmények kerék számokban a követ- kezők: Biztosítási alap (vagyon) 1,563,961,000 frank, szaporodás 126 millió frank. Főesleg (teljesen teher- mentes) a törvényes tartalékon felül 248,458,000 frank, szaporodás 29 6/10 millió frank. Összes bevétel 1899-ben 305,129,000 frank, szaporodás 20 1/10 millió frank. Kötvénytulajdonosoknak kifizetett 1899-ben 136,627,000 frank, szaporodás 8 3/10 millió frank. Érvényben lévő biztosítások és életjáradékok 5,454,223,000 frank, szaporodás 419 4/10 millió frank. A biztosítottak között 1899-re felosztandó járadékok 11,295,000 frank. E fenyves eredmények további ma- gyarázatra nem szorulnak.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Untisz Bertalan kereskedő Budapest, Ehrmann Rudolf ke- reskedő Zapresze, Weisz Lipót üzvegye és fia cég Budapest (Szerecsen-utca 29.), Blum Mór kereskedő Budapest, Klein és Spitzer cég Győr, Köllner Károly kereskedő Wels, Silberstein Leó divatárkereskedő Lemberg, Zenke Lajos kereskedő Hódmezővásárhely, Dekker Sándor kereskedő Török-Becse, Knöpper és Rittberg cég Cernowitz.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskon- zumvásár arjegyzése 1900. évi febr. 2-án. Készlet 320 darab, Erkezett 416 darab. Összesen: 748 darab. Eladott 620 darab. Maradt 128 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulyban 89—92 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 89—92 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 89—92 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilos 85—87 koronáig. Malacok 70—72 korona kilonként. A vasár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, február 3.
Élénk kínálat és vételkedv következtében ked- vező hangulat mellett élénk volt a forgalom. Forga- lombba került 50,000 métermáza buza szilárdan tartott áron, vörös buza 5—10 fillérrel emelkedett. Rozs- ban a hangulat kedvező volt. Forgalmába került 6000 métermáza rozs, finomabb minőségű néhány fillérrel emelkedett.
Eladott:
Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 80 k. 8 K. 35 f., 300 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 800 mm. 80 k. 8 K. — f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 17 1/2 f., 100 mm. 79.2 k. 8 K. 12 1/2 f., 800

mm. 79 k. 8 K. 20 f. (tartott). 2600 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 78.8 k. 7 K. 80 f. (tartott). 500 mm. 78.5 k. 8 K. 20 f., 200 mm. 78.5 k. és 200 mm. 78 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 78.5 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 78.5 k. 8 K. — f., 100 mm. 78.4 k. 8 K. 07 1/2 f., 500 mm. 78.2 k. és 500 mm. 77.6 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 78.3 k. 7 K. 95 f., 300 mm. 78 k. 8 K. 02 1/2 f., 100 mm. 78 k., 100 mm. 78.1 k. és 100 mm. 77.5 k. 8 K. 02 1/2 f., 1000 mm. 77 k. 8 K. 12 1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 95 f., 1000 mm. 77.5 k., 1000 mm. 77 k., 1000 mm. 77 k., 800 mm. 76.5 k., 500 mm. 76 k. és 200 mm. 76 k. 8 K. 30 f.

Pestvidéki: 500 mm. 79.5 k. és 100 mm. 78.5 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 78 1/2 f., 350 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 600 mm. 78 k. 8 K. 12 1/2 f., 250 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f. (sárga), 100 mm. 77 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 77 1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 76.5 k. 7 K. 72 1/2 f., 200 mm. 74 k. 7 K. 50 f., 200 mm. 73 k. 7 K. 45 f.

Felső magyarországi: 100 mm. 77.5 k. 7 K. 75 f.

Erdélyi: 100 mm. 77.5 k. 7 K. 80 f. Újvidéki: 2600 mm. 73.2 k. 7 K. 57 1/2 f. Békés-Csabai: 1800 mm. 76 k. 7 K. 95 f. Török-Becsei: 2200 mm. 75.2 k. és 500 mm. 74.7 k. 7 K. 57 1/2 f.

Bácskai: 200 mm. 73 k. 7 K. 45 f. Raktáraru: 3700 mm. 77.2 k. és 2350 mm. 77.2 k. 8 K. 05 f., 2200 mm. 77 k. 7 K. 82 1/2 f., 4300 mm. 76.5 k. 7 K. 80 f., 2500 mm. 74.8 k. 7 K. 60 f., 1000 mm. 74 k. 7 K. 60 f., 2000 mm. 74.5 k. 7 K. 50 f., 3275 mm. 73 k. 7 K. 50 f.

Mind 3 hónapra.

Rozs: 200 mm. 6 K. 37 1/2 f., 300 mm. 6 K. 35 f., 100 mm. 6 K. 35 f., 100 mm. 6 K. 35 f., 500 mm. 6 K. 35 f., 2000 mm. 6 K. 10 f., 100 mm. 6 K. 15 f., 600 mm. 6 K. 31 f., 2000 mm. 6 K. 22 1/2 f.

Tengeri: 200 mm. 4 K. 90 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készru hívatlos jegyzése a budapesti ár- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Buza	kilo	10 kilogramm ár		kilo	10 kilogr. mm. ár	
		K-tól	K-ig		K-tól	K-ig
lisztvidéki	6	75	7.50	78	7.80	8.15
"	75	76	7.60	79	7.90	8.20
"	77	76	7.60	81	8.10	8.85
"	78	76	7.60	80	8.00	8.65
fehértanyai	6	75	7.50	78	7.80	8.15
"	75	76	7.60	80	8.00	8.45
"	77	76	7.60	81	8.10	8.80
"	78	76	7.60	80	8.00	8.65
pestvidéki	6	75	7.50	79	7.90	7.95
"	75	76	7.60	80	8.00	8.15
"	77	76	7.60	81	8.05	8.20
"	78	76	7.60	80	8.00	8.20
bánási	6	76	7.60	79	7.90	7.95
"	76	76	7.60	80	8.00	8.10
"	77	76	7.60	81	8.05	8.20
"	78	76	7.60	80	8.00	8.20
bácskai	6	73	7.30	77	7.50	7.90
"	74	73	7.30	78	7.50	7.90
"	75	73	7.30	79	7.50	7.90
"	76	73	7.30	80	7.50	7.90
"	77	73	7.30	81	7.50	7.90

Egyéb gabonafajták		kilo	10 kilogramm ár
			K-tól K-ig
Rozs	új elsőrendű	—	6.20 6.25
"	másodrendű	—	6.10 6.20
Arpa	alkarmány	—	5.90 6.70
"	érett valós	—	5.40 6.50
"	szőlőszere valós	—	—
Zab	—	—	6.30 6.45
Tengeri	6 búsaság	—	4.75 4.85
"	m. szomsz.	—	—
Repece	új káposzta	—	11.50 12.20
"	búsaság	—	—
Köles	—	—	5.30 5.80

A határidőszelvény folyamán a következő kötések történtek:

Buza (1900.) áprilisra	7.77—7.75—7.73
Buza (1900.) okt.-re	7.91—7.89—7.90—7.88—7.91
Rozs áprilisra	0.—
Rozs októberre	0.—
Zab áprilisra (1900.)	0.—
Tengeri 1900. májusra	4.98
Repece augusztusra	11.85

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsden:

Buza (1900.) áprilisra	7.77	pénz	7.78	áru
Buza októberre (1900.)	7.90		7.91	
Rozs áprilisra (1900.)	6.43		6.45	
Rozs októberre	0.—		0.—	
Zab (1900.) áprilisra	5.04		5.06	
Tengeri (1900.) máj.-ra	4.96		4.97	
Repece augusztusra	11.80		11.90	

Délután fél 5 órakor zárult:

Buza áprilisra (1900.)	7.76—7.77
Buza októberre (1900.)	7.89—7.90
Rozs áprilisra (1900.)	6.43—6.44
Rozs októberre (1900.)	0.—
Zab áprilisra	5.05—5.06
Tengeri májusra 1900.	4.94—4.95
Repece augusztusra	—

A budapesti értéktözsde.

A külföldi tőzsdék aránylag szilárd magatartást tanúsítanak, ami nálunk sem téveszti el hatását. Ámde a mérsékelt forgalom utját állja az árfolyamok nagyobb mértékű emelkedésének. A mai előtözsde sablonszerű lefolyású volt.

A helyi piac csendes.

A déli tőzsde csaknem változatlan a helyi értékek forgalma igen alárendelt volt.

Valuták és érváltók változatlanok.

Az előtözsde nyugodt.

Jegyzetek: Osztrák bitálrészvény 752.—752.50.

Osztrák hitelrészvény 751.60—752.40. Osztrák-magyar államvasut 641.—. Rimamurányi vasút-részvény 645.—651.—. Közüti vasut 675.—678.—. Kereskedelmi bank 2884.—2885.—. korona.

A déli tőzsdén változatlan. Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 752.40—753.20. Leszámitoló bank 501.—501.50. Rimamurányi vasút-részvény 650.—651.—. Közüti vasut részvény 675.50—676.50 korona.

Forgalomba került: 4 1/2%-os magyar regale kötvény 100.—. Kereskedelmi bank részvény 290.—2.80. Salgótarjáni 616—628. magyar cukoripar-részvény 2035. városi villamosvasut részvény 335—336 korona árfolyammal.

Utódásd. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 755.50. Magyar hitelrészvény 754.—. Leszámitoló bank részvény 502.—. Rimamurányi vasut részvény 651.—. Osztrák-magyar államvasut 641.50. Közüti vasut 676.—. Városi villamos vasut 335.—. korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezon szerinti hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 36.—44.—. korona, vörös aprószemű 58.—64.—. korona, vörös erdélyi —. korona, vörös bángási —. korona, középszemű 68.—71.—. korona, nagyszemű 72.—76.—. korona. Disznózsir: budapesti 49.—50.—. korona, vidéki —. korona. Táblaszalonna: légenszártott vidéki —. korona, városi 4 darabos 40.—40.50 korona, 3 darabos 41.—42.—. korona, füstölt 46.—46.50 korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.—15.50 korona, 120 darabos —. korona, 100 darabos 20.—21.—. korona, 85 darabos 28.—28.50 korona azonnali szállásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.75—14.—. korona, 100 darabos 19.75—20.—. korona, 85 darabos 27.—27.25 korona. Szilvaiz: szlavóniai 18.50—19.—. korona, szerbiai 16.—17.—. korona azonnali való szállásra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, február 3. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Buza tavaszra 7.93, május—júniusra 8.02. buza őszre 8.08—8.10, rozs tavaszra 6.79, rozs őszre 6.85, zab tavaszra 5.25—5.36, tengeri május—júniusra 5.28. Repce augusztus—szeptemberre —.—.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén ismét gyengébb az irányzat, különösen iparpapírookban. Az ellátás könnyű volt 5/4 és 5/3 százalékkal mellett.

Déli tőzsdén változatlanok az árfolyamok és az üzlet korlátolt.

Zárlat valamivel javult. Tőzsdén elterjedt hírek szerint Csehországban a sztrájk befejezést nyert volna.

Bécs, február 3. (Osztrák értéktőzsdéi.) 4% aranyjárdék 98.85. Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 140.75. Magyar vasut kölesön 99.30. Magyar keleti vasut állami kötvény 99.60. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 125.—. Rimamurányi vasút-részvény 325.—. Magyar koronajárdék 94.25. 4% os Magyar földterhm. kötvény 93.80. Magyar hitelbank részvény 188.50. Magyar nyeresemény kic. sorsjegy 164.75. Kassa-oderbergi vasut részvény 91.40. Magyar kereskedelmi bank 285.—.

Bécs, február 3. (Osztrák értéktőzsdéi.) 4% papírjárdék 99.75. 4% os osztrák aranyjárdék 99.20. 1890-iki sorsjegy 139.—. Osztrák hitelrészvény 395.50. Angol-osztrák bank 124.—. Bécsi bankgyesület 136.75. Osztrák-magyar bank 132.—. Déli vasut 25.10. Dunagőzhajózási részvény 71.75. Dohányrészvény 139.25. Császári és királyi arany 114.3. Német bankváltók 118.05. 4% os ezüst járdék 99.60. Osztrák koronajárdék 99.10. 1894-iki sorsjegy 200.—. Osztrák hitelintézeti részvény 235.00. Unionbank 155.50. Osztrák Länderbank 118.25. Osztrák-magyar államvasut 123.40. Elbavölgyi vasut 124.50. Alpesi bányarészvény 273.25. 20 frankos arany 19.23. Londoni váltóár 232.32. Bécsi Tramway —.—. Az irányzat szilárdabb.

Bécs, február 3. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magántorgalmában a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 236.30 Magyar hitelrészvény 189.—. Angol-Osztrák bank 124.25 Cölen bank 137.25. Länderbank 155.75. bankgyesület 118.50. osztrák-magyar államvasut részvény 138.80. északnyugati vasut részv. 28.20. elbavölgyi vasut 124.75. dunagőzhajó. részv. 119.—. alpesi bányarészvény 275.25. májusi járdék 99.75. osztrák koronajárdék 94.45. magyar arany —.—. magyar koronajárdék —.—. német birodalmi márka készpénz 127.—. ultimóra —.—. török sorsjegyek —.—. rimamurányi vasut —.—. déli vasut —.—. dohányrészvény —.—. Napoleon d'or 19.23. Lombard —.—.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, február 3. (Tőzsdéi tudósítás.) A Igen élénk forgalom mellett a bank- és bányarészek a tegnapi gyöngylés után tetemesen javultak. Bocnumi és Lauraz-részvények az üzlet folyamán körülbelül 2 százalékkal emelkedtek. Vasutak korább élőknek, de szintén szilárd. Kedvezőben állottak a Kanada-Pacific és transvaal vasut részvények, továbbá a svájci központi vasutak rész-

vényei. A szilárd irányzat mindvégig tartott. Magánleszámitolási kamatláb 37/8%.

Eerlin, február 3. (Zárlat.) 4% os papírjárdék —.—. 4% osztrák aranyjárdék 100.60. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajárdék 94.60. Osztrák-magyar államvasut 136.50. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 84.50. Magyar vasut beruházási kölesön 101.75. Alpesi bányarészvény —.—. Discount-Commandit 196.75. Általános vállamosági Edison 256.50. Gelsenkircheni 205.75. Laurakohé 271.—. 4% os ezüstjárdék 99.—. 4% magyar aranyjárdék 99.50. Osztrák hitelrészvény 235.50. Déli vasut 27.90. Károly Lajos vasut —.—. Orosz bankjegy 216.60. 4% uj orosz kölesön —.—. Török dohányrészvény —.—. Olasz járdék 94.90. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust —.—. Harpeni 220.60. Az irányzat szilárd.

Berlin, február 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyvázalékos magyar aranyjárdék 99.50. Magyar koronajárdék 94.60. Osztrák hitelrészvény 236.44. Osztrák-magyar államvasut 136.49. Déli vasut 27.93. Északnyugati vasut 305.58. Elbavölgyi vasut 117.—. Orosz bankjegy készpénz 216.60. Buschtchrad —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo) Lombard —.—. 4% os ezüstjárdék 98.90. 1890. sorsjegy 140.—. Déli vasut 27.75. 4% osztrák aranyjárdék 100.60. Osztrák hitelrészvény 237.—. Osztrák-magyar államvasut 136.50. Olasz járdék 94.60. 4% magyar aranyjárdék 99.15. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 3. (Zárlat.) 4% os papírjárdék 99.20. 4% osztrák aranyjárdék 100.80. Magyar koronajárdék 94.70. Osztrák-magyar bank 131.50. Déli vasut 28.10. Elbavölgyi vasut 124.50. Londoni váltóár 205.05. Bécsi bankgyesület 137.80. Villamos részvény 145.50. 3% os magyar aranykölcsön —.—. 4% os ezüstjárdék 98.05. 4% magyar aranyjárdék 99.50. Osztrák hitelrészvény 235.40. Osztrák-magyar államvasut 136.50. Északny. vasut —.—. Bécsi váltóár 84.75. Párisi váltóár 81.45. Unionbank 154.—. Alpesi bányarészvény 274.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 236.60. Osztrák-magyar államvasut 136.40. Déli vasut 28.10. Osztrák aranyjárdék —.—. Olasz járdék 94.55. Laurakohé 273.90. Harpeni 219.20. Discount 196.10. Alpesi —.—. Bécsi bankgyesület —.—. Szilárd.

Páris, február 3. (Zárlat.) 3% os francia járdék 100.67. Olasz járdék 93.40. Osztrák-magyar államvasut —.—. Francia törleszt. járdék 98.87. 4% os magyar aranyjárdék 99.70. Török dohányrészvény 289.—. Osztrák Länderbank —.—. 3 1/2% os francia járdék 102.57. Osztrák földhitelintézeti részvény 1225. Déli vasut —.—. 4% osztrák aranyjárdék 100.75. Ottomanbank 572.—. Párisi bankrészvény 1099. Alpesi bánya részvény —.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Február 3. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronkint 400 kilogramm feletti súlyban) 84—86 fillérig. Oreg közép páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban —.—. krajcár. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm feletti súlyban) 96—98 fillérig. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm valóságos súlyban) 90—92 fillérig. Fialat könnyű páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban 88—90 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm feletti súlyban) —.—. krajcár. Közép (páronkint 220—280 kilogramm súlyban) —.—. krajcár. — Könnyű (páronkint 220 kilogramm terjedő súlyban) —.—. krajcár. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 420 kilogramm feletti súlyban) —.—. fillérig. — Közép (páronkint 350—420 kilogramm terjedő súlyban) —.—. fillérig. — Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) —.—. fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) —.—. fillérig. — Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) —.—. krajcár. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 280 kilogramm feletti súlyban) 90—92 fillérig. — Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 89—90 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 88—89— fillérig.

Sertésárak márc. 1900. febr. hó 1. napján volt készlet 16955 darab, 1900. február hó 2. napján leinajtott 876 darab, 1900. évi február 2. napján elszállított 569 darab, 1900. február hó 3. napjára maradt készletben 1262 darab.

UTMUTATO.

Sternberg Armin és Testvére hangszergyár. cs. és kir. udv. szállított B. dapest, VII. Kerepes-ut 36) Zongora-termek Kossuth Lajos-utca 22. (Károlyi-körtur sarok Zenepalota. Megjelenti MAGYAR-TILINKO-ISKOLA, melynek segítségével a tilinkón tökéletességgel és alaposan meg lehet tanulni játszani, — minden további magyarszat nélkül. Egyszerűen 65 legzebb magyar s más kedvelt darab. Ára 1 frt 50 kr.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvényköte: 10 millió korona. Tolnay Lajos, vezérigazgató; Benke Gyula. VI. Andrassy-ut 5.

Első Leánykiképzési Egylet Budapest. VI. ker., Teréz-kört 40—42. szám. Alapított 1863. évben. Kifizetett nárszáltelek 1892. december hó 31-ig 1.600.000 frt. Legelőnyösebb feltételek kiképzési biztosításokra 300 frttól 10.000 frt-ig.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 2. —

Kinevezések. A m. kir. pénzügyminiszter Wahlner Aladár bányakapitányi címmel és jelleggel ellátott főbányabizost a VII-ik üzleti osztály második fokozatában, számfelveti minőségben, valóságos bányakapitányi, az

igazságügyminiszter Okroczky Zoltán sátoralja-újrhelyi királyi járásbírószéki joggyakornokot a királyhelmei királyi járásbírószékhöz allegződére, a budapesti királyi ítélőtábla elnöke dr. Jelinek Ede és dr. Zoltán Oszkár ügyvédjelölteket a budapesti kir. ítélőtábla kerületére díjaz joggyakornokokká, dr. Erdélyi Lajos államudtori a budapesti kir. ítélőtábla kerületére ideiglenes minőségű díjaz joggyakornokokká, Elek Béla végzett joghallgatót a budapesti kir. ítélőtábla kerületére ideiglenes minőségű díjaz joggyakornokká nevezte ki.

Pályázatok. Végrehajtott állás a győri pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt. Albróti állás a nagy-rőcei járásbírósnál 2 hét alatt. Albróti állás a temesvári járásbírósnál 2 hét alatt. Algyeyi állás a b-hunyadi járásbírósnál 14 nap alatt. Algyeyi állás a kolozsvári törvényszéknél 2 hét alatt. Algyeyi állás a battonyai járásbírósnál 2 hét alatt. Algyeyi állás a besztorcei törvényszéknél 2 hét alatt. Algyeyi állás a szombatvári törvényszéknél 2 hét alatt. Román tolmácsi állás a topánfalvi járásbírósnál 2 hét alatt. Szolgálati állás a debreceni adóhivatalnál március 10-ig. Irnői állás a balassagyarmati törvényszéknél 4 hét alatt. Rendőrtörzsi állás Fiume városnál. Albróti állás a székesfehérvári járásbírósnál két hét alatt. Gyakornoki állás a nagy-károlyi pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt.

TAJÉKOZTATÓ.

Miért vannak még emberek, akik a Kathreiner-féle Kneipp malata kávéét még nem használják, holha ez egy izletes és egészséges kávéital? Mert nem tudja még mindenki, hogy mily nagy előnyökkel bír a Kathreiner kávé, a mely a kávé-növény egy kivonata által a babkávétől és zamattól nyeri. Ő ezáltal felvélmulhatatlan módon magában egyesíti a honi malata készítmény értékes egészségi tulajdonságait a babkávétől kedvelt ízingerével. A Kathreiner Kneipp malata kávé nagyobbért mint pótkávé szolgál a babkávéhoz, azonban tisztán élvezve is kitűnően ízlik. Mindentútkapható, de nyitva soha sem lesz árusítva, s csak az ismert eredeti csomagokban valódi, a melyek Kneipp páter arczképét viselik és a nevet: »Kathreiner«.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése. — Budapest, február 3. Az elsőkélyesedett és kiterjeszkedett impresszió Nyugat-Európát borítja, keleten és északon pedig magas nyomás uralkodik. Az idő a depresszió területén beül jobbára csapadékos, míg északon és keleten száraz. A hőmérséklet eloszlása nem változott. Nántuk az idő változóan felhős és tulnyomán száraz. Csapadék csak a tengerparton és a Balaton környékén volt, ahol ma reggel is esik. A hőmérséklet változásai jelentéktelenek. Kildetés: Enyhe és helyenkint, inkább csak az ország nyugati felében, csapadékos idő várható.

Vizálias.

Table with columns for location (Tan, Dunas, Horva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Laborca, Labog) and names (Schürding, Passau, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Páris, Mahács, Gombos, Újvidék, Páncsova, Orsova, Magyarialja, Zsolna, Trnava, Szered, Sz. Góthárd, Sárvár, Győr, Pétau, Zákány, Barcs, Eszék, N.-Szerhárd, Zágráb, Eszék, Mitrovica, Deč, Szatmar, N.-Majdan, Laborca, Munkács, Homonna, Ungvár) and measurements (m. 2., m. 3., m. 4., m. 5., m. 6., m. 7., m. 8., m. 9., m. 10., m. 11., m. 12., m. 13., m. 14., m. 15., m. 16., m. 17., m. 18., m. 19., m. 20., m. 21., m. 22., m. 23., m. 24., m. 25., m. 26., m. 27., m. 28., m. 29., m. 30., m. 31., m. 32., m. 33., m. 34., m. 35., m. 36., m. 37., m. 38., m. 39., m. 40., m. 41., m. 42., m. 43., m. 44., m. 45., m. 46., m. 47., m. 48., m. 49., m. 50., m. 51., m. 52., m. 53., m. 54., m. 55., m. 56., m. 57., m. 58., m. 59., m. 60., m. 61., m. 62., m. 63., m. 64., m. 65., m. 66., m. 67., m. 68., m. 69., m. 70., m. 71., m. 72., m. 73., m. 74., m. 75., m. 76., m. 77., m. 78., m. 79., m. 80., m. 81., m. 82., m. 83., m. 84., m. 85., m. 86., m. 87., m. 88., m. 89., m. 90., m. 91., m. 92., m. 93., m. 94., m. 95., m. 96., m. 97., m. 98., m. 99., m. 100.).

„Henneberg-selyem“ Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik. fekete, fehér és színes 45 krtól 14 frt 65 kg méterenkint — egész ruhák s blousoknak való! — Mindenkinék postabérlés és vámmentesen, házhoz szállítva. Minták postafordulattal küldetnek. Henneberg G., selyemgyáros Zürichben. Cs. és kir. udvari szállító.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1900. február hó 4-én.

Polini-Bianchi Bianca assz. es. és kir. kamaracé-
kesnő vendégfelléptével.

A sevillai borbély.

Vig opera 2 felvonásban. Zenéjét szerzerette Rossini.

Almaviva	Arányi	Figaro	Takáts
Bartolo	Hegedüs	Bertha	Várent
Reina	Bianchi B.	Fiorillo	Mihályi
Basilio	Kornai	Örtiszt	Ney B

Utána:

Bécsi keringő.

Ballet 3 képbén. Szövegét írta Frappart L. és Gau-
F. Zenéjét összedallította Bayer J.
Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1900. február hó 4-én.

D. a. 2 1/2 óraker héletlen kívül, mérsékelt helyárakkal.

Ármany és szerelem.

Szomorujáték 4 felvonásban. Irtá Schiller F.

Walter	Békó	Lady Milford	Hettyei
Ferdinand	Beregi	Wurm	Gyenos
Kalb	Náday	Miller	Vizvari
Luiza	Molnar R.	Millerné	Györgyug

Este:

Franciion.

Vigjáték 3 felvoná-ban. Irtá Dumas Sándor. Fordí-
totta Paulay Ede.

Riverolles	Berecsényi	Ólesztin	Faludi
Riverolles L.	Gyenos	Inas	Narcisz
Grandredon	Nád y	Riverollesné	Márkus
Symeux	Császár	Smithné	Mihály L.
Carillac	Náday B.	Annette	Alszezi
Pinguet	Zilahí	Enza	Kezzeri I.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1900. február hó 4-én.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1900. február hó 4-én.

Délután 3-ker mérsékelt helyárakkal:

Szeccsziló.

Szatirikus korpé 5 felvonásban. Irtá Lavedan. Fordí-
totta Ambrus Zoltán.

Gostardné	Hunyady	Alice	Varsányi
Paul Gostard	Felyevesi	Buranty	Tapolczai
Labosse	Hegedüs	Gambe	Gyözö
Labessené	Mátramé	Rendörbízot	Gyöngyi
Bobate	Lánczy	Jacob	Bárdi
Riquiqui	Almási	Róza	Munkácsi

Este:

Napoleon ücsém.

Eredeti bohózat 3 felvonásban. Irták Guthi Soma és
Rákosi Viktor.

Tállay Kálmán	Gáth	Bisotka	Szerémi
Lili	Kalmár	Miska	Gyözö
Baráth Ödön	Tapolczai	Lizi	Pécsi
Napoleon	Hegedüs	Zsuzsi	Makróczyné
Fülöp	Gál	Gusztí	Bárdi
Flóra	Delli E.	Narcisz	Almási
Maszák	Rónaszéki		

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Pénteken, február 9-én,
a fővárosi Vigadó nagytermében

Menter

* Zsófia

szongoraművészné

egyetlen hangversenye.

Jegyek kaphatók a „HARMONIA” zenemű és zongorakereskedésben.

FOLIES CAPRICE

Eredeti!! Ma Ujdonság!!

„Messalina.”

Előzőleg:

Die Wunderkur

és

Egy karambol okai.

Továbbá fellép a kedvelt dalénekesnő

Sofie Ferenczy.

Erkély incognito páholyok.

Hittűnő kenyha és italok. — Mérsé-
kelt árak.

Budapest kávéház Andrassy-ut 27. sz.

a legmodernebb stylumban újon-
nan átalakítva. Ma és mindennap
Tisztelettel Rosenbergs Lajos, kávéház tulajdonos.

PETÁNOVITS Metropole-szállója.

Ma Ifj. Oláh Józsi kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen friss va-
este csóra. A gyönyörű tóli kertben kívül a mulatságok,
lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes főhért terem és
elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

„Páris” szálloda Budapest.

Körülbétül 100 szoba és szalonok 1 ftrtől felj. Fürdőszobák és villam-
világítás, elegáns kávéház, étterem és söresarnok. Bachusz-pince, látványosság

„Union-Szálloda”

Utazók és turistáknak kedvezmények. Vendéglő, nagy étterem, kütűnő kenyha,
mindig friss sőr. — Telefon, villanyos világítás. Angol butorzat. Fürdő-
szobák. Kerékpározót-rem 450 mtr. — Olva-óterem.

Putzer György

újonnan átalakított pinceéttermében Doák-ter. ma és mindennap
ILLES GÉZA jó hírnevű nemzeti cigány zenekara hang-
versenyez. — Borai kárológ csakis Putzer Antal pécsi és
baranyai bortermelőtől valók.

Utánzások miatt nagyon ügyeljünk a SCHAEFFER ROZA névre.
Csakis ezen vedőjeggyel valódi.

Szépség gazdagság!!

Szépség hatalom!!

Ezt a legdrágább kincset megszerezhetni eddig
csakis a

Mme Rosa Schaffer

szorb kir. udvari és kamarai szállítónő,
Bécs, I., Kohlmarkt 6. Által föltalált és hasz-
nált szépségcszerek által sikerült.

Poudre ravissante cs. kir. kiz. szab. Minden hölgynek, ki egyszer pró-
bálta, nélkülözhetetlen: a bőrt vakító fehérré vará-
zolja és pompás zománca alatt a bőrkülfüetek, anyajegyek és himlőhelyek
is eltűnnek. — A ráncokat és redőket kisimítja, a káros szépségcszerek által
kitagított líkacsokat összehuzza és az arcnak úde, rózsás fiatal színt köl-
csönöz. Ez az egyetlen puder, melynek használata után mosakodni lehet
anélkül, hogy szemcséinek hatása a bőrről eltűnne. Egy doboz ára 2 ftrt 50
kr. és 1 ftrt 50 kr.

Crème ravissante évtizedekkel fiatalít, a bőrt ruganyosan és simán
tartja, esténként minden hölgynek használnia kellene
Egy tégyei 1 ftrt 50 kr.

Eau ravissante megőrzi a bőrdúságát, erősíti és a legkütűnőbb,
biztos hatású tolett-víz. Egy üveg ára 2 forint 50 kr.

A Ravissante crème, puder és víz az 1807. évi párisi és londoni
nemzetközi kiállításon nagy arany-
éremmel lett kütűntetve. Minden hölgynek, aki redőtlen, márványfehér
homlokat akar, legjobban ajánlható a cs. kir. szab. **homlokkütő**
darabonként 1 ftrt 50 krtól és a „Savon-Ravissante” kiváló szépségcszapan
hölgyek és urak részére, darabonként 80 krtól. — Schaffer Róza asszony
viszszavarazolja az ő „KINOIR”-jával minden megöszült hajnak ifjú-
kori színetét, a legpompásabb szőkét, a legnagyobb gesztenyebarnát, a bár-
sonyszerű feketét. A „KINOIR” egyszeri használata elegendő, hogy a szín
örökre szőke, barna vagy fekete maradjon Semmiféle mosás sem képes az
elért színárnyalatot eltávolítani és a fejbőr tiszta fehér marad. Egy doboz ára
hasznalati utasítással együtt 1 ftrt 50 kr. és 5 ftr. Valamennyi készítményem
csodálatos hatásért teljes kezesiséget vállalok. Számatlan elismerő-és kö-
szönő-irat betekinthető a legmagasabb körökből és csak diskreció miatt nem
közölhetők.
Központi raktár: ROSA SCHAEFFER, Bécs, I., Kohlmarkt 6. szám.

! Magyar tollal írjon minden magyar ember!!

SCHULER JÓZSEF Első magyar acéllírótoll és tollszár
gyáranak kütűnő gyárimányai

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmulthatatlanok
és jószágunknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen
versenyképesek.

Kütűnösen ajánlhatók: Dániel Ernőné 564 szám, 530 szám, 532 szám, 408 szám,
460 szám, 155 szám, 255 szám, 1896 szám.

— Minden papírkereskedésben kapható. —

Sneidig egyenruhákat

készít

BLUM SÁNDOR

Budapest,

Váci-utca 12. szám.

GŐZEKÉKET, GŐZHENGEREKET GŐZUTIMOZDONYOKAT

minden czészertű nagyságban és a legkütűnyosabb
árak mellett építenek

JOHN FOWLER & Co.

Budapest-Kelenföldön

a vasútállomással szemben.

REKLAM-*

PLAKÁTOK

(utcai falragaszok és kifüggeszhetőek)

művészies kivitelben

papír és celluloidon és minden egyéb

reklám különlegességek

mintaraktára

VAJDA ÉS WEISS

BUDAPEST,

V., Fürdő-utca 4.

A „Fortschritt”

„Registrator”

(levélrendező) Magyarországai vezérképviselők.

Irodai cikkek raktára, finomabb kiviteű

kő- és könyvnyomdai munkák

— felvétele. —

Haggenmacher H. Söröző

Megrendelési helyek: Budapestben V. Kádár-utca 5.
Haggenmacher Kőbánya: Haggenmacher Budafok.

Kávé. Kunz testvérek

Kávé- és tea-behozatal kávé nagypörkölő, a bécsi
kávékiz gyártása. Központ: Bécs XIX. Fiók:
Budapest, Balvány-utca 2.

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás kávé-
házaknak és ismételődéknak. Keverékek 1.20 krtól
feljebb.

CSAK Bisenius Ferenc Károlynal.

Csakis Wien, I. Singerstrasse 11., feleml.,
van óriási válogaték faranglós
kötélen-cikkek ből.
Kérem a címre ügyelni és ezt más, hasonló nevű üzlettel
össze nem tévesztetni.

Szenzációs. Újonnan szabad. Veszélytelen.

Tréfás granátok,
korlandóll vagy virágessével.

Olcsó nagyban árak. Árjegyzék ingyen.

Színházak, szórakozó helyek.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1900. február hó 4-én.
 Délután fél 3 óra, mérsékelt helyárakkal.
 Blaha Luiza asszony mint vendég.

Kuruc fufang.
 A népszínházi bizottság által 100 arannyal jutalmazott népszínű 3 felv. dalokkal és táncokkal, Rákóczi korából. Irta ifj. Bokor J.

Személyek:
 Beeskyné Krecsányi S. Tetény Szirmai
 Ilona Z. Bardi G. Bedő Vidor
 Böggözy Németh Bözsi Blaha L.
 Tamás Tollagi Katica Gazsi M.

Este:
Kadétkiasszony.
 Operette 3 felvonásban. Irta Pásztor Árpád. Zenéjét szerzte Mader Raoul.

Személyek:
 Williamson Németh Leila Ullah Bárdy
 Lucy, leánya Kürü Robertson Raskó
 Billy Szirmai Watkins Kovács

Kezdeté 7 1/2 óra.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1900. február hó 4-én.
 Délután 1/3 óra mérsékelt helyárakkal.

Szulamit.
 Zsidó daltjáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írták: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szerzte: Davidsohn Emánuel.

Személyek:
 Monsáh Kardos Szulamit Szegheő
 Aron Károl Sarlai Abigail Vidor
 Absolon Rédei Cingitang Rózsai Lili

Este:
New-York szépe.
 Operette 2 felvonásban, 6 képpén. Irta Hugh Morton. Fordította Salgó Ernő és Makai Emil. Zenéjét szerzte Gustave Kerker.

Személyek:
 Bronson Sziklai Cora Margó
 Harry Ráthonyi Kenneth Gíréth
 Kurt Vidor Blinky Rózsahegy
 Snifkins Mátrai Kissie Rózsai L.
 Twiddles Beöthy Fifi Ledofsky

Kezdeté 7 1/2 óra.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.
 Vasárnap, 1900. február hó 4-én.
 Délután fél 3 óra mérsékelt helyárakkal.

Transvaal.
 Irta György Aladár. — Hopp Ferenc és Newton eredeti felvétele után készült 35 vetített képpel.

A dobsinai jégbarlangról,
Finnszág.
 Délután 1/5-kor és este 1/2-kor rendez helyárakkal **Más világok, mint a miénk.**
 A vas.

Kultur-történelmi látványosság 3 felv. Irta Edvi Illés Aladár, dr. Brezina Arisztid műve nyomán.

Hétfőn, február 19-én, a Royalteremben

G U R A

Jenő százsz. kir. kamaranékes egyetlen dalestélye.
 Közreműködő Schweitzer Elza bécsi zongoraművész.
 Jegyek 10, 6, 4 és 2 kor. Méry Béla zeneműkereskedésében.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).
 Albrecht Ferenc, igazgató.

Ma két nagy előadás.
 Délután: pénztárnyitás 3-kor, kezdete 4-kor, mérsékelt helyárak.
 Este: pénztárnyitás 7-kor, kezdete 8-kor.

Mindekét előadásban fellépte az ujonnan szerződött kitűnő specialitásoknak.

A tájkert kávéházban délután 3-tól játszik **Munecz Lajos zenekara.**

Szenzációs! Hatásos siker!

Sennora Montero

az arragoniai szépség.

A japáni **Olschansky és ROYAL-csoport** Miss Lonyy excentrikus akrobaták és boxoló parodisták

Torokiese és Mukiesi.

Donauperlen Ganova contorsionista. ének és tánc hármas.

Ugymint az ujonnan szerződött kitűnő művészek.

Jegyek elővételben kaphatók: Weisz A. nagytűzsdé, Károly-körút 26. és a nappali pénztárnál.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöztetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárak által készítették.

A TŰZ által sérült áruk

végleges kiárúsítása február hó 28-ig tart.

Az égéstől kevésbé sérült rumburgi és irlandi vásznak végenként, a jobban sérültekből — az égett részek ki-vágása után — visszamaradt sértetlen részek 5-8 és 10 méteres maradékokban kerülnek eladásra.

Az üzlet március elején teljesen újjá alakítatik át s ez idő után egészen friss áruk állanak a t. vásárló közönség rendelkezésére.

Üzletem bejárata az átalakítás után nem mint eddig az Erzsébeti úton, hanem a Bécsi-utca felől lesz.

Kiváló tisztelettel

Preisach Vilmos

Neurath Adolf veje
 V., Erzsébet-tér 7. V., Bécsi-utca 9.

VÉR-PIROS faj-narancs

helyben száza 2,50, 3, 4 és 5 forint. Vidékre vasúton szállítva egy eredeti láda 150-160 darab 4 forint 75 krajczár.

Rum
 Vöröspiros (narancs) — 1,75
 Vöröspiros muscat narancs — 1,40
 Mészai faj-narancs — 1,40
 Fala, óriás narancs — 1,40
 Mandarin narancs 50 drb — 2,00
 Citrus szép tartós — 1,35
 Maroni görzi — 1,35
 Cardel, olasz 5-6 rózsai — 1,40
 Csehszl., 1 horod 60 drb — 1,40
 Alma erdőlyi faj — 1,50
 Jamska-rum 5 kl. üveg 5 — 5,00
 Idel burgonya máltái — 1,10
 1 k. datolya tunisi — 0,80
 1 k. muskái datolya francia — 1,30
 1 k. cukros gyömbér — 1,80
 1 k. Mángó-rózsai legszébb — 1,40
 1 k. Nalon-hobon 1,20 és 1,60
 1 k. Csokoládé-bonbon creme — 1,50
 1 k. Francia mandala — 1,40
 Füge igen finom — 1,40
 Gőzöltött finom vegyes dié-
 gymölcs kilós doboz — 1,40
 Csokoládé fin. vanil. félszó — 70
 Szalon-bonbon, kilója 1,20 és 1,60
 Székely-kever darabja — 25.

Tea
 Orosz aszálói tea — 1,50
 Császár kever. tea legfin. — 2,00
 Füstölte keverék tea — 2,00
 Császár tea igen fin. — 1,00
 Szantimonny 1 doboz — 1,00

Kávé
 Jamaika, legfinom., kilója 1,25
 Cuba-portorico — 1,40
 Cuba igen fino m — 1,80
 Cuba-Potosi legfinomabb 2,10

Cardinal, 15, 25, 35, 65 és — 90
 Tengeri rók (olló és fark) — 1,30
 1 doboz 65 kr., nagy dob. — 1,30
 100 darab bajor cigta — 1,00
 Cavaré 1/2 üveg doboz — 1,50
 Dob. kolbas, valódi kiló — 1,20
 Bőcsi vészti, val. párja 8 és — 12
 Impariálé legfin. 6 drb — 1,20
 Gőzöltött, valódi, kilója 1,50
 Csokoládé valód. 1 drb — 60
 Trappista sajti I. kilója — 1,60
 Lipóti tur. I. bödön 50 és — 90

Az áruk vegyesen is rendelkezés-
 tők. Vidékre mindent facsrun-
 tesen ingyen csomagolva kiló-
 dok utánvéttel.

Sternberg Armin és Testv.
 cs. és kir. udvari hang-
 szergvár.
 Központi főraktár:
 Kerepesi-ut 36.
Cimbalmok

szép, erőteljes és
 csendő hanggal 35
 főtől felj. 500 forint.

Külön zongora-termek: hol
 a leghíresebb zongor-
 rák jutányosan beszerez-
 hetők: Kossuth Lajos-utca
 22. sz. (Károly-körút sar-
 rok) Zenepalota.

PINTÉR GYULA

cs. és kir. udvari fűszerkereskedő
 Budapest, IV. ker., Kecksméti-utca 15. sz.

Magyar Kanária

Harzi kanári madártenyésztő
 Vas-utca 15/a, I. em., 22. szám.

(Ezoldt: Kerepesi-ut 6. sz., III. em. 7. szám.)

Ajánlja a nagyérdemű közönség becses figyelmébe 10 év óta fenn-
 álló elismert hírnevű tenyészdő-
 jét, hol nappal és világítás mel-
 lett is gyönyörűen fültől saját
 tenyésztési és importált harzi
 kanárik 5 főtől 12-ig kaphatók.
 Szétküldés vidékre jótállás mel-
 lett utánvéttel. Árjegyzékinyen.
 Fiók-üzlet: Hunyadi-tér II. szám,
 4. ajtó

Nagyon praktikus utközben.
 Rövid használat után nélkülözhetlen.
 Egészs. hatós. megvizsgálva.
 (Bizonylat Bécs 1887. július 3.)

Kalodont

Elismert legjobb fogtisztítószert.

A szájjá kiöblítése csak fog- vagy szájjal nem elegendő a fogak tökéletes megtisztogatására és épségben tartására. Ehhez okvetlenül úgy oly folyton friss fogkrém használatára szükséges, mint a Sarg-féle Kalodont, amely hüvelyekben stb. való gyakorlati csomagolása folytán ennek a követel-
 ménynek teljesen megfelel.

Zongorák és pianinók

A világ első gyár-
 raiból, valamint sa-
 ját készítményök,
 melyek zeneművök-
 szek által a zene
 gyönygyeinek nevez-
 tettek el, ez időben
 legszolidabban vá-
 sárolhatók.

Keresztély mintazongoratermében,
 Budapest, Váci-körút 21. sz.

Ócska zongorák becsértetnek és javítások, va-
 lamint javítások lelkiismeretesen eszközöltetnek.
 Váci-körút 21. sz. (Ipar-udvar).

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Összehajtható vasgőz 8
 matraccal 10,00
 1 drb rouge paplan 1,20
 „ „ cachmir paplan 2,50
 „ „ satin cachmir paplan 3,60
 „ „ atlasz cachmirpaplan 4,80
 „ „ atlasz seiyem paplan 7,50
 „ „ fodros atl. seiy. paplan 12,00
 „ „ jó vászon ágylepedő 1,20
 vasrész nélkül 1,50
 1 drb jó vászon chiffon pap-
 lan lepedő 1,80
 1 drb flanel takaró pokróc 1,80
 1 drb jó lópkörte 1,50

1 acél sodrony ágybetét 5,00
 1 tegeforrti fejnyak 1,20
 1 levarott szalmaszék 2,30
 1 m. matrac 2,80
 1 Crinde Afrique matrac 4,50
 1 léőőr 12,00
 1 párnázott ruganyos mat-
 rac 16,00
 1 nagy szoba szőnyeg 200/300/2,50
 1 alak tunis függöny 1,50
 1 bouret ágytörő 2,30

Futószőnyeg méterenkint 25
 kétl 4 frt.

GICHNER JANOS és TÁRSA

paplan, matrac és kárpitosárú gyárosok, szőnyeg, függöny-
 ágy- és asztaltörő stb. nagy val ástokban.
 Budapest, VII. ker., Erzsébet-körú 20. szám.
 Árjegyzékot kívánásra ingyen és bérmentve küldünk.
 Nem telosz árúkat kiserölünk, vagy a póztat visszadadjuk

Alarcos kosztűmök kelméből

Legjobb atlasszerű satinból vagy
 más jó szövetekből legjobban
 megcsinált. Gigerit, teljes díszíté-
 3,80 frt. Bőrdé, remete, medve,
 Angulus, lengyel zsidó, drbja
 3-6 frt. Csoportoknak ármer-
 sőklés.

Coutillon-rendelelek
 100 drbja 60 kr. Coutillon-rendel-
 100 drbja 4 drb. rendjellel 1
 1 börtök 3-20 kr.

„ombolánok és tréfas bazárak-
 nak.”

Legnagyobb vállalkozás kislejle-
 teti, hibátlan árúkból, közte igen
 határozó és értékes drbok, száza
 4, 8, 10, 20-100 frt.

Legújabb árdekes coutillon-trák
 legnagyobb vállalkozások, leg-
 jobban válogatott győftűmök
 6 drb 8 és 5 frt, 12 drb 5-30 frt.

Tréfas és mutatott hangszerek
 bizalommal tréfas zenekarnak szá-
 mára, 6 embernek 2,50 frt, 12 em-
 bernek 4,80 frt.

Konfetti (Korlandóli-papírzsallag)
 legmutatottabb táncszekre, pik-
 nikre és táncokra, 100 börtök vagy zacskó 2,75, 4,50-6 frt.
 Papirosigtyók (dobókigtyók) 100 drb 75 kr.

A legszébb és legértékesebb bálidisz-
 az az ünnepi fűzerek, színek szerint szírozásra, májra 5 kr.
 Hőlygatományok, gyönyörű minták, kivánsra megtekint-
 tésre.

Dus színyamutató árjegyzék ingyen.

Rix farsangi tārháza, Bécs, II. Praterstrasse 16.
 Telefon 2299.
 Távirati cím: Rix, Bécs, II.

Föltűnést

kelt mindenütt felülmulhatlan, valódi
 svájci fekete-acél-óránk,

Remont. sav. (fődd rugóval)
 legfinomabb, precíz művel, má-
 gderpennyű pontossággal és 3
 évi jótállással. Ezen óra, mely
 gyönyörű, szolid kivitelű, ar-
 anyozott széllel, valódi dobó
 arany, koronán és karika, új al-
 ku mutató, számlálón, elismere-
 tessel kivitelű, elegáns és
 előkelő kivitelű és a valódiság
 bizonyítására a jótálló bélyeg-
 zsel van elítelve. Különösen né-
 külkötlettel mint használati
 óra földműveseknek, katonák-
 nak, hivatalnokoknak stb. Min-
 denki, ki bár aranyórával is
 bír, föltűnést azt és a mi fe-
 recte jótállást óránkat

hordja. Ara csak 6 frt bér- és vámentesen. Ugyanaz a
 megfelelő valódi dobó-arany betűkkel (olyan mint a
 rajz) 7,50, fekete acél női óra, nyitott 7,50. Ehez való elegáns
 szíves darab használatban. 1,50-2 frt drbok.
 10. Levelez-lap 5 kr. Commandit-Gesellschaft. Establi-
 cement d'Horlogerie, Basel, F. Gem (Sváj). A legna-
 gasabb arisztokrácia szállító.

HAJFESTŐ-FESŰ
 (Hoffers szabad.) előkészült rók-
 küll az óra vagy órára haját
 valódi szőke, barna vagy fe-
 ketére festi. Teljesen ártalmatlan!
 Isten Isten! az használható! Sok
 ezer darab használatban. Darabja
 5 kor. Franko. Austria és Ma-
 gyarország, valamint a Balkánor-
 szágot egy pillű főraktára:
VÉRTES és TÁRSA Lugoson 17.

Specialista
sérvkötőkben!
Kellő-féles, az újr. szab. sérvkötője a legújabb szerkezetű, elismertve a legelőteljesnek ezen genében. Nem csúszk, nem okoz kellemetlen nyomást s megfeszíti a legmagasabb követelményeknek!
Árak: Egyoldali 6 forint.
Kétdoldali 12
Még nem felelt kicserélőit. Képes árjegyzéket díkórczional küld a gyár.
KELETI J.,
BUDAPEST,
IV. ker., Koronahercz-utca 17

Ideg- és nemi betegségek
makacs vér- és bőrbajok, mint gyengeségi állapotok radikális gyógyítására páratlan sikertű gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk

Dr. Mitzger Tivadar
HIRNEVES
HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI
RENDELŐ-INTÉZET
Budapest,
VI. ker., Teréz-körút 44. I. emelet.
Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorarium teljes gyógyulás után is fizethető.

Rendelés d. e. 8-1 lg d. u. 2-8 lg.
Levelekre díjmentesen választalk. Prospectus ingyen.

Titkos betegségek szakorvosa
gyanút, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óhajto szenvedőknek, 20 éves kórházi és magánorvosi tapasztalatával fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZAR J.
csyeten. orvosudor
gyógyt férfiaknál és nőknél foglalkozást zavar nélküli mindennemű bármily régi kelletti

Nemi betegségeket
ugymint hügycsőfolyást, hólyag és vizeletbeli bajokat, bujakóros sebeket, syphilit, ontortozásból eredő idegbajokat, a legmakaesabb bőrbetegségeket és szépséghibákat, továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat
meglepő biztos eredménnyel gyorsan a legújabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-út 14. sz. I. e.
Rendelés: délelőtt 10-1 lg, délután 3-8 lg.
Külön váróterem. Külön be- és kijárat.
Mérésékelt díjazás. Levelekre rögtön válasz.

Titkos betegségek ellen
25 évi, részben katonarvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACS, Y.
v. cs. és k. ezredorvos.
Electrotherapiail rendelő intézete
Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.
A legelhangyagoltabb hügycsőfolyásokat, bujakóros sebeket, syphilit, az ontortozás utóbjait

Eigyengült férfierőt
az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage
vagy **Psychrophor**
által, magömléseket, nőknél fehérőlyást befecskendezés nélkül, a legmakaesabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményekké létrejött háterinebajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig.
Nőknek ugy mint férfiaknak külön be- és kijárat.
Külön váróterem.
Levelekre díjtalanul azonnal választalk; esetleg gyógyszerokról is gondoskodva lesz.

A világ legjobb fénymáza
A kilábellijét szép fényben és tartósan akarja gondozni, vásárolja csak Fernolend fénymázát világos lábbelinek csak

Fernolend természetes bürkemjét.
Mindenütt kapható. Csak 1. oszt. 12. Bécében. Optikai vásár:
Bécs I. Schulerstrasse 21. szám.
A sok értéketlen utánzat miatti tessék pontosan címenre figyelni **St. Fernolend.**

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár XXVIII. rendes közgyűlését
1900. évi február hó 17-én, délután 4 órakor, az intézet helyiségében (IV., Deák Ferenc-utca 7., I. emelet) tartja meg.

Napirend:
1. Az igazgatóság jelentése.
2. Zárómadások előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentésével.
3. Mérleg megállapítása, nyereség felosztása és kifizetés iránti határozathozatal.
4. Alapszabályok módosítása.
5. A felügyelő-bizottság, a választmányi tagok ülési jelenléti jegyei és a választmányi napbiztosok tiszteletdíjának megállapítása.
6. Két igazgatósági tagnak, a felügyelő-bizottságnak és a választmányának megválasztása.

Azon t. részvényesek, kik ezen közgyűlésen részt venni szándékoznak, sziveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 23. §-a értelmében* f. 6. február 14-éig d. e. 12 óráig az intézet pénztáránál letenni, mely alkalommal a mérleg is rendelkezésre álland.

* 23. §. Közgyűlésben részt vehetnek mindazon részvényesek, kik három nappal a közgyűlés megtartása előtt a le nem járt szelvényekkel együtt oly részvényt tesznek le a társulatnál, mely legalább két hóval előbb irattat a letevő saját nevére.

Bor.
1-4 éves homoki ósashilg vagy fehér bor erősség és év szerint, 100 literenként 22-24-32 frt. Ujbor (fejtve) minőség szerint 18-18-20-24-28 frt. Tessék „Borárjegyzéket” kérni. Rendelő hordót is kaphat, mely bezerzési áron számítatik föl, s ugyanily áron a hétén belül, bérmentve, utávért nélkül, sőtötlen állapotban vissza is vétetik s annak ára postaköltséggel azonnal küldve. A rendelés nyugodt lehet, hogy eredeti tiszta minőségű borhoz jutással, érdd 10 hirovem. nyujt kezeséget. Borárjegyzék 20-40,000 forinttal 12-14 százalékos jövedelem biztosítás mellett társ kerestetik.

Kittűnő piros, fehér és kék fajokban, 6 láb magasan ojtva, 2-3-4-5 éves igen erős csomó, erőségg szerint 30 krtól 60 krig. 0 frt vételnd 30 százalékos engedmény. Az eperfa elég jól árnyékol, ellenősege nincs, minden évben bőven terem, gyümölcsöt úgy a két, mint a több lábúak egyaránt szeretik; kittűnő pálnka is főzhető belőle. Csegeden igen jövedelmező fának ismerjük. Kár volna házunk, kertünk, szőlőknek vagy egyéb birtokunkat e nélkül hagyni.

Rendkívül nagy gyümölcsei fajokban (Konstantinápolyi, Portugali, Oriás stb.), melyek az itéletés évében már gyümölcsöt hoznak, azután pedig rendkívül bőven teremnek. Fájja igénytelen, betegeség és ellenősegtől egyaránt mentes. Vannak rendkívül magas árban értékesíthető és sokfélepepen fel is dolgozható. A 2-3-4-5 éves, rendkívül szép és gazdag gyökerei 20 krtól 60 krig. Nagyobb vételnd olyan engedmény adatik, mint az eperéni.

Gyümölcse ép oly értékes, mint a bürse. s fájja ugyanolyan áron adatik el.

[Pándi vagy kőrösi meggy.] Termékegyrészt elfüsmódítandó, háromszor lett permetezve, s így ha azt folytatólag permeteztik, bőven fog teremni. Fájja egészen rendkívül szép és gazdag gyökerei fák darabja 16 krtól 50 krig. Nagyobb vételnd ugyanaz az engedmény adatik, mint az eperéni.

A 6-8 láb magas, rendkívül gazdag gyökerei, tele belű és könnyű törtű, 2-3-4-5 éves diótták ára erősség szerint 20 krtól 60 krig. Nagyobb vételnd ugyanolyan engedmény, mint az eperéni.

DIÓFA.
gyümölcsfák, természetesen körte, alma, szilva, őszli és kajszalbarack, cseresznye, meggy, szőlő gesztergelye, lasponya magas árcú és törpe állásúakban, — erősség szerint 20 krtól 60 krig szintén kaphatók.

2-3-4-5 éves 6-8 láb magas, erős példányokban, azok kora

erősség szerint 5 frt 85 krtól 19 frtg eszkelhat.

Kittűnő és tartós anyagból rendkívül szilárd készült hurok és (szaraból), erős állítású vasak, továbbá kertli fűrészek, ollók, gőzbeszámó és ojtó kezek, ezenfelül jelfa és ojtó kezekben igen olcsó árak mellett rendelhető meg.

Ar- és névjegyzéket küld:
Ungváry László fűd-, szőlő- és háziköla birtokos Ceglédnél.

PESTI VICTORIA GŐZMALOM.
A „Pesti Victoria gőzmalom“ t. c. részvényesei tisztelettel meghivatnak a **f. évi február 20-án, kedden, délutáni 3 órakor**, a Magyar fővárosi malomgyesület helyiségeiben (Erzsébet-tér 19.) tartandó

XXXIII. rendes közgyűlésre.
NAPIREND:
1. Két részvényes megválasztása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Az igazgatóság évi jelentése, a felügyelő-bizottság jelentése, az 1899. évi mérleg jóváhagyása és a felmentvény megadása.
3. A nyereség hováfordítása feletti határozathozatal és az osztalék megállapítása.

Azon t. c. részvényesek, kik ezen közgyűlésen résztvenni kívánnak, az alapszabályok 24. §-a értelmében*) tartoznak részvényeiket, a szelvényekkel együtt, legkésőbb szombatig, f. évi február 17-éig a társaság pénztáránál (V., Felső rakpart 22.) letéti elismervény ellenében, mely egyuttal belépti-jegyül szolgál, letébbe helyezni. — Ugyanott folyó évi február 12-től kezdve a felügyelő-bizottság évi jelentése, a mérleggel együtt, a t. c. részvényesek rendelkezésére áll.

Budapest, 1900. február 2.

Az igazgatóság.

*) Az alapszabályok 24. §-a: „Ugy a rendes, mint a rendkívüli közgyűléseken csak azon részvényesek szavazatképesek, kiknek részvényei legalább két hónappal a közgyűlés előtt a társaság részvénykönyvében nevelik irattak és kik ezen részvényeiket három nappal a közgyűlés előtt a társaság pénztárába leteszik. A letéti elismervény belépti jegyül szolgál.

„AZ ELSŐ MAGYAR IPARBANK“
t. cz. részvényesek
1900. február hó 18-án d. e. 11 órakor az intézet helyiségében (Deák Ferenc-utca 5.) tartandó

évi rendes közgyűlésre
tisztelettel meghivatnak.

Napirend:
1. Az igazgatóság jelentése.
2. A mérleg és a zárómadás előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentésével.
3. A mérleg megállapítása és a nyereség felosztása feletti határozat.

Azon t. c. részvényes urak, kik ezen közgyűlésen résztvenni szándékoznak, sziveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 121. §-a) értelmében folyó évi február 15-ik napjáig bezarólag, délelőtti 9-12 óráig az igazgatóságnál letenni.

Kelt Budapesten, 1900. február hó 1-én.

Az igazgatóság.

*) 121. §. A rendes közgyűlés összehívása annak megtartása előtt két héttel a magyar hivatalos lap útján eszközöltetik. — Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, a közgyűlés előtt három nappal nevére irt részvényeit az igazgatóságnál letenni tartozik.

Nestlé-féle gyermektej

legjobb alpesi tejet tartalmaz.

Régóta bevált táplálék

csecsemőknek

és gyomorbetegségeknek.

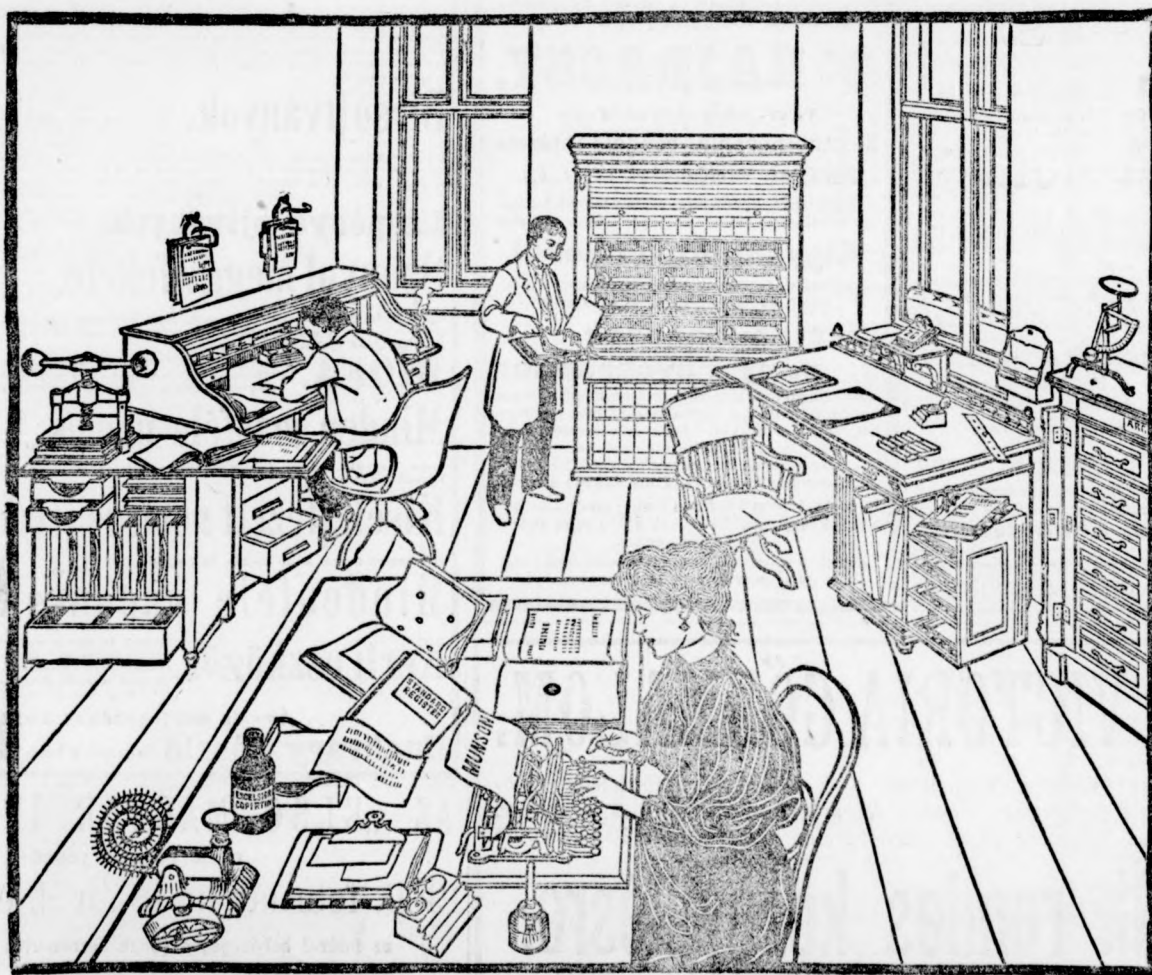
A legelső orvostudományi tekintélyek javallják. 30 év óta valamennyi gyermekkorházban használják.

Központi raktár: F. BERLYAK, BECS, 1, NAGLERGASSE 1. szám.

Modern

Prodaberendezési cikkek

Schwannhäusser-től.

==== Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld: ====

SCHWANNHÄUSSER

Shannon-Registrator-vállalat

Wien, I., Johannesgasse Nr. 2, I. emelet.

MENTO
szikla növénytea
mint tisztító pártalan, gyöbe-
resen gyigrit bármely régi
köszvény, csúzi, rheumat,
baj, májves köbögés, gyomok-
talan, Gyógyhatása kinaradha-
nál, 1 doboz ára 2 kor.
Fogytár: Lux-Mihály-
körtút 7. k.

Dr. Csapó-
féle
törv. védett

Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idős megpróbáltatásnak, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító be-
dörzsolésként alkalmazatik köszvényeinek, csúznál, tagszagatásnál és meghülesseknél és az orvosok által bedörzsolésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenként árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebb-
börtekü utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.
RICHTER F. AD. és társa, RUDOLFSTADT
cs. és kir. udvari szállítók.

Korunk főnyavalyája az idegesség
és vértelenség, melyből számtalan más kór származik
Ez ellen pedig legbiztosabban hat a
vasas china-bor
1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco 6 frt.

Ezen bor a saját magam által termelt ménesi shery-
vel van készítve és minden hasonlóví készítmények
között a legjobb chinaaljat és vasat tartalmazza.

Rozsnyai Máttyás gyógyszer-
szeti laboratoriuma Aradon.

Kapható Budapesten: **Török József** gyógyszerész
urnál. Egger-féle Nador-gyógysz., valamint minden
magyarországi gyógyszerárban.

Meghívás

a Pesti magyar kereskedelmi bank
58-ik rendes közgyűlésére,

1900. évi február hó 17-én délutáni 6 órakor
a bank helyiségében fog megtartatni.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyeremény felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása.
3. Igazgatósági választások. (Az alapszabályok 36. §-a értelmében a kilépő igazgatósági tagok újból választhatók.)
4. A felügyelő-bizottság választása.

Az alapszabályok 19., 20., és 21-ik §-ai értelmében minden részvényes, kinek részvényei három hónappal a közgyűlés előtt a bank könyveiben nevére be vannak jegyezve, jogosítva van a közgyűlésen résztvenni, vagy magát meghatalmazott által helyettesíttetni, kinek azonban szintén részvényesnek kell lennie.

A szavazati jog érvényesíthetése céljából a részvények, szelvényekkel együtt az alapszabályok 18. §-a értelmében **folyó évi február 14-ig** a bank értékpapírpénztáránál letoendők, hol is az 1875. évi XXXVII. törvények 198. §-a és az alapszabályaink 45. §-a értelmében a megvizsgált évi mérleg a felügyelő-bizottság jelentésével együtt nyolc nappal a közgyűlés előtt átvethető.
Budapest, 1900. február hó 1-én.

Az igazgatóság.

Klórmentes Ártalmatlanságért jótállás!

Egy új, hasonlíthatatlanul jó mosószer

gyölc- és pamutfehérneműhöz

Védjegy

SCHICHT-féle fehérítő-szappan

poralakban.

Előnyök: Legnagyobb kiadóság, könnyű munka, a ruha legnagyobb kimelés vaktó fehér, teljesen szagmentes ruha és olcsó ár.

Kapható minden e szakba vágó kiskereskedésben 5, 10, 20 kros és 1 frtos csomagokba

Tessék figyelni a védjegyre.
Budapesti képviselő: **DEGELLER KÁROLY ur,**
Akadémia-utca 9.

Egy háziasszony sem fogja
megbánni az egyszerű kísérletet.

Védjegy

Uri Havelock 7 frttól,
Női Havelock 9 frttól,
Fiu Havelock 4 frttól,
Leány Havelock 5 frttól feljebb.

A legjobb csak a tirolinál

Justitz Leopold,
Iodenuha-specialista
BECS,
IX., Währingerstrasse 48.
Telefon 7248. sz.

A tanítók egylete házának az osztr. turista, a touring-club és számos kerekpár-egylet stb. szállítója.

LODEN	városi öltöny	12.-
LODEN	menesikofftény	12.-
LODEN	hajtókőpeny	12.-
LODEN	lourista-öltöny	12.-
LODEN	molnár-öltöny	10.-
LODEN	öltöny ma-lomlaj-donosok-nak	12.-
LODEN	erdős-öltöny	10.-
LODEN	erdőkörülönök	10.-
LODEN	vihargallér	5.-
LODEN	gamassi-vinarkőpeny	2.50
LODEN	kerekpáros gailer dress sapkával minden szinben	10.-
LODEN	iskola-öltöny	3.50
LODEN	iskola-kőpeny	4.-
LODEN	fü-öltöny	5.-
LODEN	fü felsőka-bát	5.-
LODEN	uri öltöny	12.-
LODEN	sacco és mellény	8.-
LODEN	vadászi öltöny	10.-
LODEN	hegyi kabát	7.50
LODEN	vadászka-bát	9.-
LODEN	köpeny	12.-
LODEN	isodakabát	5.-
LODEN	madrag-hosszu nadrág rövid	5.-
LODEN	fejtö	10.-
LODEN	szekakabát	7.-

Zálogházi
cédulákat veszek.
Eladok

13 lutas ezüst evőkészle-
teket, grammja 5 kr., gi-
randolokat, gyertyatartó-
kat, haltálakat, tálcákat,
grammja 6 kr., 12 darab
ezüst evőkészlet 6 frt 50
kr., teljes 12 személyre
való teljes evőkészletet
188 frttól kezdve, dus vá-
laszték mindennemű
ezüst műtörős tárgyak-
ban, arany férfilécsok kö-
lögővel, grammja 85 kr.,
masszív arany gyűrűk 2
frt 40 frttól, tula remon-
tör órák 6 frt.

Grünberger Armin
Béla
Örkösői Budapesten,
IV., Városház-tér 9., l. em. 23
Harsisházár.

Képes árjegyzéket bér-
mentve és ingyen.

**OKMÁNSZERZŐ-
VÁLLALAT.** „Esketési ügyvivő-
ség” mindenféle okmány-
megszerez. Keresztül vi-
szi és elvállalja a házasa-
sági dispencziókat, név-
magyarosítás, mindenféle
tisztvis és katonai engedé-
lyek megszerését jogtalan-
csoza segélyével. Ezen-
kívül eljár mindennemű
családi diszkret ügyekben,
ügy örökbe fogadását, állm-
polgársági ügyekben. Ameri-
kai és egyéb külföldi
megbízáásokat lebonyolít
stb. Ügyvivő: Margytát
Zoltán. Hivatala: Budapest,
Erzsébet-körút 7. sz., l.
em. Szegényeknek ingyen
áll rendelkezésre a válla-
lat. 5271

Harzi kanári madarak
különleges ki-
tűnő faj, ugy
este lámpánál
mint nappal
gyönyörűen,
hosszan, több
változatostri-
lakkal énekelnek, 5 frt 50
kr., 7, 8, 10, 12 frt árba,
möstények 1 frt 50 kr. da-
rabja, egy fehér selem-
szőrű szobakulcsa, 8 hó-
napos kapható **NOVÁK I.**
Budapest, Nefelejts-utca II.
sz. Postal széküldés
a legnagyobb hidegben is
jótállás mellett. 5349

Butor
egy készpénzért, min
resztletzetésre
legjutányosabb
Ehrentren és Fuchs
testvéreknél
BUDAPEST,
VI., Teréz-körút 8.
(Andrássy-ut közelében.)

**KÉPES
levelező
lapok**

Magyar művészek újabb
alkotásai után.
Finom festmény. Hazai
készítmény.
Baditz Ottó: Vagyok olyan
legény mint te.
Bihari Sándor: Munka
után.
Innocent Ferenc: Fátoly-
tánc.
Karvaly József: Vásárlás.
Konek Ida: Havasi pász-
torok.
Margitai Tibamér: Ronót
Pál históriája.
Márk Lajos: Ezernyole-
százhuszban.
Márk Lajos: Terfero és
Szerelmi dal.
Neogrady Antal: Veszett
boldogság.
Senyei Károly: Szökökut,
Keckespásztor.
Szemes Pülöp: Kása nom
étel.
Teles Ede: Enyelgés.
Tolnay Akos: Diana és
Enyelgés.
Vajda Zsigmond: Kedé-
lyes bírák.
Vajda Zsigmond: seapoy
író.
Neogrady Antal: Az erdő
titka.
Pechán József: Utols
gyufa.

20 darab ára 1 frt
bérmentes küldéssel.
Megrendelhető a
Budapesti Napló
kiadóhivatalában
VIII. József-körút 18. szám

Belák István
BUDAPEST,
VII., Rottenbiller-u 4

ÉVZT

SORSJEGYEKRE
ÉRTÉKPAPIROKRA
(visszafeleltető tei-
szés szerinti kisebb
részteltekben is) bármily
összeget igen olcsón ad-
nak.

KOVÁRVARMIN
bank- és váltóüzlete,
cenzúraszerzők-fővála-
sító.
IV. ker. Ferenciele-tér
Gróf Cziráky-palota.

Magyar Szabadságharc története.

5 kötet díszes bekötésben
35 forint helyett **25 frt.**

Kapható a „BUDAPESTI
NAPLO” kiadóhivatalá-
ban, József-körút 18. sz.

Neustein Fülöp
NEUKOZING
hashajtó labdaccai

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET labdacok)

A pilulák hasonló készítményeknél minden tekintetben fel-
jobb becsületűek; mentik minden ártalmat anyagból, az állat-
okozókat, a leggyorsabb eredményt, hasznosítást, gyengéden
hashajtók, vertikáló; egy gyógyszer sem jobb a mellett oly
ártalmatlan, mint e pilulák a

SZÉKSZORULÁS
a legtöbb betegség forrása ellen. Cukrozott kúliájuk végezt
még gyermekok is szívesen veszik.

Égy 15 pileát tartalmazó doboz 15 kr., egy
törtes, mely 8 doboz, tehát 120 pileát tartalmaz,
csak 1 forint 6. &

Óvás! Utánzósektől különösen óvatkodjunk.
Kérjük háziarozottan Neustein Fülöp
használt labdacait, Valódi csak, ha minden do-
boz törvényileg bejegyzett védjegyűnkkel piros
fekete nyomtatásban „Szent Lipót” & Neustein
Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A
kereskedelmi törvényeszközleg védött csomag-
jaink aláírásokkal vannak ellátva.

NEUSTEIN FÜLÖP
„Szent-Lipóthoz” elmozdított gyógyszerára
WIEN, I., PLANKENGASSE &
Raktár BUDAPESTEN:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerár, Király-utca 12. szám.

APRÓ HIRDETÉSEK

Minden szó egyszeri beiktatása peti...

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni.

R. G. Kérem szívesen engem dől...

Nagymama 24. Hétfőn ott leszek. 2782

„Faust“ Azt hittem, hogy tavasz lesz...

Csunya. Édes, hisz nekem kellett volna...

Balaton kávéház Tünderet, — kit már annyis...

Vőlegények figyelmébe egy pár buton.

Édes! Várom soraidat. Mikor ta...

Videki divatúrnóknak! teljes rakit...

Pafjám, imádott anygáim! Rendkív...

„Alfa“ Megjelent hirdetésére re...

Newyork kávéház Azon aranyos asz...

Nőül venni óhajtok háziasan nevel...

Külgyeim. Oly cinosabb évezret...

3000 korona óvadékkal rendelkező, in...

Angol tanítót vagy tanítónő k...

Wanted an American or English...

Fiatal üzletvezető (kereskedő) nősinli óhaj...

Könyvelő, ki hosszabb ideig nagy...

Kereskedelmi iskolát végzett könyvelő...

Előkelő családnál a Kerepesi-ut...

Óvadékképes 29 éves fiatal ember...

Bármily foglalkozást elvállal erő...

Kossuth Lajos életnagyságú kintű melli...

Bőhánytőzsdé legforgalmasabb fűtőn...

A vízszínház fodrásza farsang idevé...

Droguéria családi körülmények miatt...

Egy jó forgalmú süteő oleo...

Cimbaleom pedálos gyönyörű darab...

Remek szőnyeg-díván. Hálószo...

Okl. izr. tanító, ki a héberben is jártas...

Házmesternek ajánlíkok egy jelenlegi...

Égyes vasalónő ajánlíkok házakhoz. Cim...

Egy nagyobb lap expeditora...

Hemesgömben, puszta 40-50 év kö...

50000 korona 2-3elsőrendű házra...

Az anygalföldi rendező-pályaudvar mel...

Megveszem az „Universum“ és „G...

Bernátfalván (Pusztajertén) 1500 00...

Bolthelyiséget keresek az Erzsébet-körut...

Egy jó meneteli tejesarnok kisbél...

Jóka! összes műveit óhajtom...

Hangszereket ahhoz való aktrézes...

Üzlethelyiség a főváros legelőke...

Kitűnő gyermekruhává varró...

Az Andrásy-ut közvetlen közelében...

Jóka! 100 kötetes nemzeti...

Ószl-tavaszi ari öltö...

16 és 18 frtért Soller R., Budapest De...

Nem játékszer! Nem tréfa! Nem amítás!

szent igaz! Minden dicsőretet felülmal...

bécsi kollekción csak 1 fnt 85 kr. o. é.

León Blodek, Bécs, IV., Wiedener...

Jóka! összes műveit óhajtom...

Egy jó meneteli tejesarnok kisbél...

Hangszereket ahhoz való aktrézes...

Használt és új ajtók, ablakok

EISLER ARMIN építő-asztalosnál...

Dr. Carabelli Rheumafüdü. Fájdalomcsil...

Harzi kanári igen finom, for...

Remington-írógép-és gyorsíróiskola

„Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület“

Glogowski és Tarsa, Erzsébet-tér 16.

Készpénz kölesön birtokokra és házakra

Ingatlan-és Jelzálog Forgalmi-Intézet,

BUTOR jó, szolid kivitelben, előnyös...

Náthán Ignác kárpitos-és asztalos...

ERÉNYI-féle javított fiakkörper...

10 szoba butor igen oleón eladó...

rezletre is igen jutanyosn elad...

Hölgyeim! Nem kell az arcbort...

Nevelőnőket észak-és dél némethonia...

Arany Janos-utca 34. sz Butor beraktározás, Garde-Meuble.

Menyasszonyok! Vőlegények

Feltalálók találmányaikkal forduljanak

Kalmár J. szabadalmi irodájához...

Szállítható izozharianyak.

zalogcédulát egmagszáz arban, mezzel...

rezletre is igen jutanyosn elad...

Fuchs és Tarsa 1873. óta létező ékszerész...

Erzsébet-körút 17. szám. 1 emelet.

Dus választék mindennemű arany, ezüst...

Hölgyeim! Nem kell az arcbort...

Nevelőnőket észak-és dél némethonia...

Külfögrésnél, rendelkezésre vegyen 30...

Nevelőnőket észak-és dél némethonia...

Külfögrésnél, rendelkezésre vegyen 30...

Külfögrésnél, rendelkezésre vegyen 30...

PALAIS ROYAL

ORLAI SÁNDOR

Budapest,

Koronaherceg-utca 8. sz.

hamis gyémántok, párisi legyezők

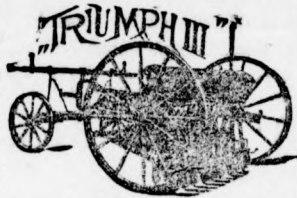
és china-ezüst áruk

gyári árban.

LAKOS NÁNDOR Budapest,

VIII., Külső * *
Kerepesi-ut I. sz.

a) Vízvezeték osztály:
Elvállal és létesít: Szivattyú-telepeket, szélmotor-, benzín-motor és járgány-üzemmel. Kézi-szivattyúk minden kelmélységre. Fűrdő és öltöző-bemondások. Kovácsoltvas,öntöttvas, fém- és kőgagy-aszövetékek, parkok, majorka részere. Saját gyártmányú kovácsoltvas-tartányok viz, szesz és festék részére.

b) Gazdasági gép-osztály:
szállít: „Triumph III” sorvetőgépeket, szabad, elevátorokat, szénagyújtókat, fűkaszázó és aratógépeket. Bakerröstőket, szecsakavágókat, répvágókat és az összes gazdasági gépeket.

c) Technikai osztály:
szállít: Rugyantás- és kender-főmléket, vízhatlan ponyvákat, gépeziljakat, mérlegeket, olaj- és kőnő-anyagokat, valamint az összes technikai alkatrészeket és szerszámokat.

Az összes fenti gyártmányok állandóan dus készletben raktáron. A legjobb referenciák! Árjegyzék szivattyúk és vízvezetésekről gazdasági gépekről és technikai cikkekről ingyen és bérmentve.

Haas Fülöp és Fiai

Budapest, V. kerület, Gizella-tér 1. szám
ajánlanak nagyon leszállított olcsó árakon

különféle keleti különlegességeket

u. m.: régi fegyvereket, bronco- és porcellán-vázákat, falidiszeket, himzűseket és különféle más régiségeket legnagyobb választékban. — Szíves látogatást kérünk.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles és károsmentes, ezen ügyességünk által fennálló és valószínűleg a legelőnyösebb ajánlatunk.

Rendelő intezet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

higgyesszólásokat és sebeket, az éjszakai utó-hajlat, az elgyengült férfiak, magánélet, a bujálós utóéletességű, nőknél fehérfolyás, hőmérséklet emelkedés, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanosság egyik főokozója és bőségeket gyógyít új gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tör. volt orvos, kir. oszt. főorvos

RENDEL: naponta d. 9-10 óráig délután 4 óráig, este 6-8 óráig.

Díjazott levelekre legmagyarabb figyelemmel válaszolati és gyógyszeréről is gondoskodva íez.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelölt és a szerzőnél: DR. GARAI ANTAL-nál merendően NÉPSZERŰ UTUMFATÓ (már 16-18 kiadásban megjelent) nem botossegek és ezek keszkerül győzelemes-hes című könyv, volt ára 2 tr. 10 kr., most csak 90 Kr. A könyv jól becsomagolva, lesz elküldve, 1 tr. beállítását mellől bérmentve vagy 90 kr. utánvétel mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. — II. A nemű éjlet ébredése. — III. Az éjszakai utó-hajlat és az éjjeli magbroségek. — IV. Huresztakár (tripper) és huresztakárkötés. — V. A bujálós (siphilis). — VI. Febróliás. — VII. Elgyengült férfiek. — VIII. Női magtalanosság. IX. A ivarszervek megbetegedéseinek tünetezője: prostitúció.

Üszal a haja ??? Ha igen, akkor használja a

Hair Regenerátor

kitűnő szert, mely nem festi a haját, hanem a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 1 forint. +

oltán Béla udvari szállító gyógyszerárban

Budapest, V. ker., Nagyköröna-utca 23. sz.

Arjegyzék ingyen. Modjokertő Jáva 4 1/2 kg. 7 frt 87 krajcár. Elvállalja a bérmentve.

Fiumei Kávèbehozatali Társaság

Specialitás Imperial tea 1/4 kg. 1 frt 60 krajcár. Elvállalja a bérmentve.

Flumében.

KI AKAR Lenni?

= egyéves önkéntes =

Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végeztek, s öltözészültéjükre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerzhetik az egyéves önkéntesi jogot. Aki már sor alatt állott, elkészett. Születési év közlendő.

Prospektus ingyen és bérmentve küld

LICHTBLAU ALBERT

A katonai előkészítő tanf. igazgatója Dobrocoban. Ta b zottság: eddei DRAGUENT JÁNOS m. kir. honvédeződes ny. és DRAYER ADOLF ea. és kir. őrnagy ny. Felügyelő: a nm. vallás- és közokt. ügyi m. kir. minisztérium megbízásából a tank. kir. főigazgató.

Gyors és biztos segély gyomorbetegségek és azok utóhajaiban!

A legjobbnak bizonyult HAZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendszeres vértérítést eredményez, a megomlott és hibás véralkatrészt elkövetve (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorbeteg, és p. étvágytalanságot, savanyú főbőbőgést, hányási ingeret, gyomor- és hasibántalmat, gyomorgörögést, vértelülést, hámo-rhoidákat, női bántalmakat, bélbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Dr. Rosa-féle balzsam

Kiváló fájdalomcsillapító, antiszeptikus gyógyító és a hegedést elősegítő szer.

Minden gyulladás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyulladásánál, tejrekedés és keményedéknél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelek, pokolvar és gonnyedéseknél, továbbá körömgennyedés az ugrnevezett körömgennyedésnél a kézen és lábujjakon, keményedéseknél, fagartatoknál, mirigydagajlatoknál, holtított képző-déseknél stb. 50 év óta bevált

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógysz.-től PRÁGÁBAN 203-III.

Az emésztés minden munkáját új életre serkenti és egészséges és tisztá vért szerez, különben is biztos és messze földön híres bevált háziszser. 1 üveg K. kettős üveg 2 C. Postán 40 fillérrel drágább.

A gyógyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hatású hatású alatt. Dobozban 70 fillér. Postán 12 fillérrel drágább.

FIGYELMEZTETÉS! Mindonki csak az eredeti készítményt kérje a prágai Fragner B. gyógyszerárától és figyeljen arra, hogy a Dr. Rosa balzsam csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen; a prágai házi kenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható háromszögletű védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, díjat kap! Elismerő levelek ezrei rendelkezésre állnak.

Raktárak Budapestben:

TÖRÖK JOZSEF gyógyszerárban, EGER A. gyógyszerárban. Főraktár B. FRAGNER Adler k. u. k. Hoflieferant, Apotheke „Zum schwarzen Adler“ in Prag, Ecke der Spornergasse Nr. 203.

RIES és BERKOVITS

Budapest, Kerepesi-ut 66.

Cs. és kir. szab. nickelon-szyfonkupak- és gépgyár.

Szab. szénsav- és kénsav-szikvizgépek.

Vizzsűrők és sörnyomókészülékek.

UJDONSÁG! UJDONSÁG!

Hygienikus, minden visszaélést kizáró „UNICUM“ szyfonfejek

Ries és Berkovits szabadalma.

IDEAL

elsőrendű cseh szikvizilvegek.

RIES és BERKOVITS SZABADALMA.

Előnyök:

Sarokelsorbulás és piszklerakodás kizárva. Továbbá legnagyobb expozíció-ellentállóképességgel bírnak.

Legizlésebb façon.

Csak akkor eredeti és valódi, hogy ha az üveg alja a fenti védjeggyel van el látva.

Fontos sérvbajosoknak. SZENZACIÓSTALALMÁNY

Egy magyar találmány sem lett oly általánosan jónak elismerve, mint a Pollitzer által feltalált és a kir. szab. gummi-erővel. Ezen szer a sérvtől elő-nyei a többi sérvtől (lelt a követ-kezők: 1. nem gyakori kellemetlen nyomást. 2. Ugy áll, mint napos forrhatós. 3. A polittak oly módon le-nyomulnak a sérvtől, hogy a sérvtől teljeseen elföldik és így a sérvtől teljesen lehetetlen. 4. A biztonságát és felállítás-ával pedig a sérvtől lecsúszása meg van gátolva. Összeállítását nem egy hely, de különféle orvosok tekintély ismeret-ével. Használhatóságát bizonyítja továbbá azon számos köszönet és halmozottakozás, mely a világ minden tájáról (Német, orosz, francia, orosz, To-ko-ország, Amerika, India stb.) hoztak beárkezett, a melyek a l. voróinknek mindenkori rendelésükre küldünk. Összeállítását mellől az árak méré-kek.

Értéke 10 és 15 fr. Kétoldala 10 és 16 fr.

Gyermeknek a felével olcsóbb.

Rendelésül a test bőrére körétek csatlakoztatva, továbbá hogy a sérvtől jobb, bal, vagy mindkétoldala.

Nagy raktár továbbá valódi angol és francia sebrügő sörvtőlben, harkók, költőkötő, irrigátor, mindennemű műtészeti, gőzfűtési, há-nyagrostató, légtorna, ágybetét, havi-nafeltesők és minden e szakmába vágó cikkben.

Egyedüli képviselőség valódi angol és francia

GUMMI-különlegességekben.

Postal megbízások, rendelvényeket pontosan és illemtartás mellett legrendesebben irányítai eszközöl

POLLITZER MÓR és FIA

és kir. szab. orthopédiai kútszerések

Budapest, Deák Ferenc-utca 10. — Alapítvány 1858

ARJEYZEK kivételén sárt börtökben bérmentve küldetik.

A címre egyévesi tessék.

Sürgönyeim: Bóni, Nyirbátor.

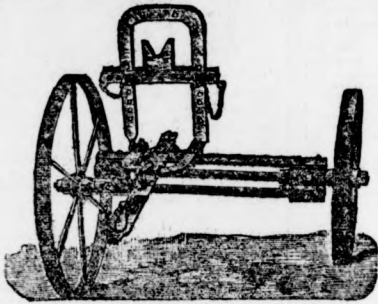
GIRÓSZÁMLA AZ OSZTRÁK-MAGYAR
BANKNÁL.

MANDEL EDUARD ÉS TÁRSAI

NYIRBÁTOR,

gőzmalom, olaj, szeszgyár, finomító és szabadraktár.

Szabadalmazott kéttengelyű „BÓNI” eke-taligánk nemcsak a magyar-óvári gazdasági akadémia, a debreceni gazdasági tanintézet, több gazdasági egyesület stb. tetszését nyerte meg, de számtalan nagy és kisgazda elismerő és dicséret nyilatkozatát bírjuk arra nézve, hogy e taliga bizonyos tekintetben *aldás a gazdára*, mert a midőn egyszer s mindenkorra *megszünteti* az eddigi Sack-rendszerű vastengelyű taligával járó *örökös javítási munkálatokat és évről-évre megújuló tetemes kiadásokat*, egyben biztos és egyenletes járásánál fogva az ekét hegyen-völgyön, hegyoldalt mindenkor egyenesen vezeti, egyforma szélességű barázdát vág és könnyű, egyszerű állíthatóságánál fogva tetszés szerinti mélységre szánt és kifogástalan munkát végez. — Mindenestre olyan előnyök, melyek érdemessé teszik a „Bóni” eke-taligát arra, hogy a gazda urak 1—2 darabbal kísérletet tegyenek.

Egyszerű „Bóni” eke-taliga („A” minta).

Hogy ezt a magunk részéről is megkönnyítsük és szab. „Bóni” eke-taligánkat minél szélesebb körbe bevezethessük, *leszállítjuk* ennek árát és pedig:

az egyszerű „A” mintát 30 koronára,
az állítható „B” mintát 34 koronára.

A szab. „Bóni” eke-taliga megrendelhető:

Nyirbátoron: cégünknel,

Budapesten: a magyar mezőgazdák szövetkezeténél (V., Alkotmány-utca

31. szám) vagy

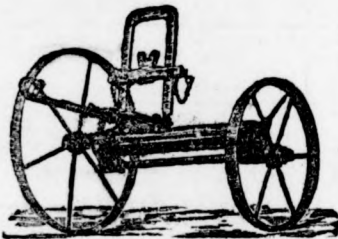
Bácher és Melchár cégnél (VI., Nagymező-utca 68. szám).

Egyben szíves tudomására hozzuk, hogy bármily *kopott „SACK” rendszerű vaseke taligákat*, ha azok nyirbátori gyártelepünkre bérmentve beküldetnek:

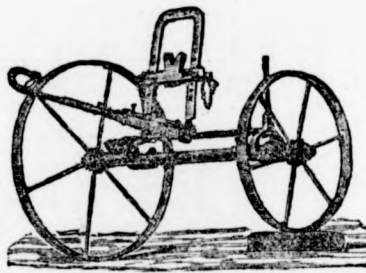
szab. egyszerű kéttengelyű „Bóni” eke-taligává 16 koronáért és

szab. állítható kéttengelyű „Bóni” eke-taligává 20 koronáért darabonként átalakítjuk.

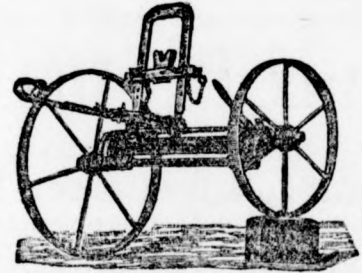
Ez átalakított taligák épp oly jók, tartósak, szilárdak, mint az újak és a legmelegebben ajánlhatjuk a t. gazda közönségnek ez átalakítás keresztülvételét, mert így olcsón juthat e kiváló újdonsághoz és évek hosszú során át mentve lesz az eke-taligák örökös javítgatási költségeitől és kellemetlenségeitől.

Állítható „Bóni” eke-taliga vízszintes állásban („B” minta).

Állítható „Bóni” eke-taliga sekély szántásra igazítva („B” minta).

Állítható „Bóni” eke-taliga mély szántásra igazítva („B” minta).

Tekintettel a *közélgő tavaszi szántásra*, kérjük az átalakítandó eke-taligát címünkre már most *bérmentve* beküldeni.

Kitűnő tisztelettel

Mandel Eduard és társai.

MAGYAR-ÓVÁRI M. KIR. GAZD. AKADEMIA GÉPKISÉRLETI ÁLLOMÁSA.

53/1899. szám.

(Másolat.)

Tekintetes MANDEL EDUARD és TARSAI uraknak

Nyirbátor.

A kéttengelyű „Bóni” nevezetű *eke-taligájukat*, melyet Uraságtok saját gyártmányukként küldöttek megvizsgálás és kipróbálás végett a gépkísérleti állomáshoz, *oly szerkezetnek találtam, mely tartósság tekintetében még a legmesszebb menő igényeket is kielégíteni képes* és mely szerkezet ekegerendély alá mint taliga kiválóan alkalmas.

A tengelyek beágyazott részeinek hermetice való elzárásával Uraságtoknak taligájukkal *sikerült* azon régi, a *gazdáknak sok kellemetlenséget okozó bajokon segíteni*, melyek a kerék-agyak és tengely-végek *gyors ki-*, illetőleg *lekopása* kísérétében lépnek fel, s melyek egyes részeknek *gyakori kicserélést* teszik szükségessé. A tengelyek beágyazott részeihez most már oda nem férhetően por és homok, azok a lesurulás okozta *Kopás ellen* a legkiadóbb mértékben *véde vannak*, miáltal különösen homoktalajon a *taliga tartóssága nagyban emelkedik*.

A zárt kenődobozok, melyekkel Uraságtok eke-taligájukat szerelik fel, nemcsak a tengelyek beágyazott részeitől tartják a homokot és a port távol, hanem alkalmazásukkal egyszersmind el van érve a *kenésnél* a kívánatos *egyenletesség* és *takarékosság is*.

Különös említést érdemel állítható taligájuknál a kerékeknek a barázdalélesség szerinti *beállítására* szolgáló szerkezet és pedig egyrészt azért, mert *rendkívüli egyszerűsége* mellett technikai kivitelével sokkal nagyobb mértékben közelíti meg a racionális gépgyártás elveit, mint akár a derékszög alatt meghajtott (L alakú), akár pedig a két végénél könyök alakban idomított (— — — — — alakú) tengelylyel ellátott taliga; másrészt pedig azért, mert *nagy szilárdsága* mellett, szerkezete egyszersmind nagy tartósságra enged következtetni. — Uraságtok törekvését, mely az eke-taliga szerkezetének tartóssága emelésére volt irányítva, *teljes mértékben siker koronáta* és bátran kijelentem, miszerint *szerkezetük* az eke-taliga constructio terén *határozottan első-mérest érdemlő haladást jelent*.

Magyar-Óvár, 1899. június hó 5-én.

A gépkísérleti állomás vezetője:

THALLMAYER VIKTOR s. k., gazd. akad. tanár.

Clearing forgalom.

POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CHECK-
SZÁMLA 1593.

Az 1899. évi szegedi kiállításon „új és figyelemre méltó” jelzővel kitüntetve.

Az 1899. évi szegedi kiállításon „új és figyelemre méltó” jelzővel kitüntetve.